

Uvodnik

Andrej Bratuž

Pred vstopom v politično jesen

Poletne počitnice se bližajo koncu. Vsakdanji življenjski ritem bo spet zavladal nad nami in nam tako urejeval čas. To velja za nas vse in zlasti za vsa področja naših aktivnosti. To je oz. bo opazno predvsem v dnevni politiki, ki je sredi poletja nekako utihnila ali se je bolj pokazala na strankarskih praznikih in večjih srečanjih civilne družbe, kot je bil vsakoletni miting v Riminiju, na katerem je nastopilo tudi veliko politikov leve in desne sredine. Za večjo odmevnost je slikovito ali izzivalno poskrbel tudi voditelj Severne lige Umberto Bossi, ki se je odločil za davčni protest in pri tem zažugal tudi s puškami, češ da je Padanija naveličana stranskega pritiska. Seveda je bil odklonilni odziv večine političnih sil takojšen. Sam Kvirinal je politike pozval k bolj umerjenim tonom.

Sicer pa se v obeh polih vedno bolj kaže neka težnja po zmerni sredini (od Casinijeve UDC do Mastellove UDEUR). S tem pa še ni rečeno, da bosta desna oz. leva sredina kar čez noč izginili.

V naslednjih vrsticah se želimo zaustaviti ob naši manjšinski problematiki. V tem času se je kljub poletnemu premoru nabralo kar dovolj vprašanj, s katerimi se moramo soočiti. Kot smo sicer že zapisali v prejšnjih številkah našega tednika, je prav v tem času prišlo do vladne odobritve seznama 32 občin kot ozemlja, na katerem naj bi se izvajal zaščitni zakon št. 38 iz leta 2001. To je odločilen korak na poti uresničevanja naše zaščite.

Ena poglavitnih etap v tem procesu čaka sedaj predsednika republike Giorgio Napolitana. Državni poglavar mora namreč s svojim podpisom overoviti omenjeni vladni odlok in s tem omogočiti njegovo realizacijo. Postavimo si sicer lahko retorično vprašanje, ali bo predsednik republike to storil in kdaj? Zdrava logika in državniška praksa to nedvomno zagotavljata, zato pričakujemo in upamo, da bo Napolitano to tudi storil. To je gotovo upravičeno pričakovanje slovenske manjšine v Italiji, pa tudi naše matične države Slovenije. Z vsem tem bi se pot zaščitnega zakona formalno končala. Za tem bo seveda na vrsti začetek izvajanja zakona na krajevni ravni, s tem pa tudi nešteti različci v mestnih središčih, v rajonih, v slovenskih ali mešanih občinah prizadetih pokrajin. To pa je že poglavje, ki zadeva - upajmo bližnjo - bodočnost.

Pot do dejanske uresničitve zaščitnega zakona pa vsaj na krajevni ravni ni postuta z rožicami. Za to je poskrbela predvsem skrajna desnica (v Trstu znani poslanec Nacionalnega zavezništva Menia, ki je predsedniku republike pisal, naj vladnega odloka ne podpiše). V okviru Berlusconijske stranke pa je po svoje zanimiva pobuda goriškega župana Romolija, ki bo v zvezi s tem povabil na srečanje župana iz Trsta in Čedadada (oba iz vrst stranke Naprej Italija). Ali želi tudi ta pobuda desne sredine na krajevni ravni ovirati pozitivne korake v tej smeri?

/ stran 7

Obvestilo

Vsakoletno goriško in tržaško romanje na Barbano bo v ponedeljek, 3. septembra. Somaševanje bo ob 11. uri vodil tržaški škof Evgen Ravignani.

Uspela 23. Kraška ohceta

Mlada Tom in Jana sta si v cerkvi na Tabru obljubila večno zvestobo

Foto Kroma

Zakaj lepši zaslužijo več?

V poletnem času, ko so vsi na dopustu, se tudi ekonomisti ukvarjajo z manj resnimi temami. Pred kratkim so objavili posebno raziskavo o razmerju med fizično lepoto in višino dohodka. Z uporabo posebnih statističnih in ekonometričnih izračunov so ugotovili zelo zanimiva razmerja med fizično lepoto, telesno višino, telesno težo in plačo, ki jo oseba prejema.

Z "zabavno" ekonomijo se ukvarja trenutno veliko ekonomistov. Prva raziskava se je ukvarjala z analizo razmerja med telesno višino in plačo, ki jo oseba prejema pri enakih službenih zadolžitvah. Prvi podatek, ki iz te raziskave izhaja, je, da višje osebe zaslužijo tudi več kot osebe, ki so nižje postavene. Ugotovili so, da dve različni visoki osebi pri enakih službenih zadolžitvah prejmeta različno plačo. Če je ena oseba za 10 cm višja od kolega, bo prejela do 8 ali celo do 13% višjo plačo. Ekonomisti so šli še dlje. Ugotovili so namreč, da ni važna višina, ki jo oseba doseže kot odrasel, pač pa je bolj pomembna višina, ki jo je odrasla oseba imela kot najstnik. Najstniki, ki so višji od sovrstnikov, naj bi imeli večje možnosti, da uspejo v delovnem okolju. Ekonomisti Nicola Persico, Andrew Postlewaite in Dan Silverman, ki so to raziskavo izvedli, trdijo, da so višji najstniki bolj samozavestni kot njihovi vrstniki, ki so nižje postavene, in da se zaradi tega obnašajo kot naravni leaderji. To vlogo pa obdržijo tudi kot odrasle osebe.

Ekonomitki Anne Case in Christina Paxton, ki raziskujeta na univerzi v Princetonu, pa trdita, da višje osebe zaslužijo več, ker so po naravi v povprečju bolj inteligentne kot nizke. Zaradi tega izbirajo bolj plačane službe, ki zahtevajo večjo inteligenco.

Mimo teh raziskav, ki jim lahko verjamemo ali pa ne, pa je dejstvo, da lepši zaslužijo več, resnično in da je fizični vidik veliko bolj pomemben, kot si predstavljamo. V številnih poklicih, tudi v tistih, kjer fizični izgled ni pomemben, je lepota nagrajena z višjimi plačami. Ameriški ekonomista Daniel Hamermesh in Jeff Biddle ocenjujeta, da prejema zelo lepe osebe tudi do 5% višjo plačo kot povprečno lepe, pa čeprav opravljajo enako delo. Nikakor pa ne moremo mimo dejstva, da so trgovski potniki, ki so lepšega videza, bolj uspešni kot njihovi povprečno lepi kolegi. Na Nizozemskem pa so analizirali donosnost podjetij, ki se uk-

varjajo z izdelavo ekonomsko propagandnih sporočil. Ugotovili so, da je znašal letni obseg prodaj podjetij, ki so imeli nadpovprečno lepe uslužbenke, več kot obseg prodaj v podjetjih z "normalno" lepimi uslužbenci. Na višino plače pa ne vpliva samo lepota. Ameriški ekonomist John Cawley je ugotovil, da je pri višini plače odločujočega pomena debelost. Ugotovil je, da debele osebe prejema do 7% nižje plače kot njihovi suhi kolegi. Debelost pa ne vpliva samo na višino plače. Suhi imajo precej višje možnosti, da dobijo zaposlitev. Prej omenjeni ekonomist je namreč ugotovil, da je med brezposelnimi veliko več debelih oseb kot suhih. Med svojimi statističnimi opazovanji je izračunal, da ima belopolta ženska, ki tehta 10 kg preveč, tu-

di do 12% manj možnosti, da dobi sebi primerno delovno mesto. Možnosti, da belopolte ženske dobijo primerno delovno mesto, pa padajo z naraščanjem telesne teže. Zanimivo pa je, da te statistike veljajo samo za belopolte, pri črnopoltnih pa ni bistvene razlike.

Ekonomit Christopher Flinn pa je ugotovil, da stopnja izobrazbe matere bistveno vpliva na delovno uspešnost otrok. Dalje je ugotovil, da so otroci zaposlenih mater bolj uspešni na delovnem mestu kot otroci mater, ki so celo življenje posvetile izključno družini. Svojo trditev utemeljuje z dejstvom, da želijo otroci posnemati svojo mamo in, če je mati uspešna na delovnem mestu in s tem tudi zadovoljna, bodo otroci sledili njenemu zgledu.

Zelo zanimiva pa je raziskava, ki jo je izdelal ekonomist Bruce Weinberg, v kateri je raziskoval razmerje med številom zausnic, ki jih prejme nek otrok tedensko, in višino dohodkov, ki jih prejema starši. Ugotovil je, da prejema otroci staršev z nižjimi dohodki več zausnic

kot otroci staršev z višjimi dohodki. Največ zausnic prejmejo otroci, katerih starši zaslužijo do 6.000 dolarjev letno. V tem primeru dobi otrok v povprečju 1 zausnico vsakih 6 tednov. Otroci staršev, ki prejema več kot 17.000 dolarjev letno, pa dobijo v povprečju 1 zausnico vsake 4 mesece. Za višje dohodke pa ni bistvenih razlik. Ekonomist je svoje ugotovitve podkrepil z dodatno razlago: v družinah z višjimi dohodki obstajajo številne alternativne kazni kot npr. prepoved uporabe računalnika in dostopa do svetovne spletne mreže, prepoved uporabe videoigric ipd. Družine z nižjimi dohodki pa teh sredstev nimajo, zato je zausnica najbolj pogosto uporabljena kazen.

Mara Petaros

42. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2007

Park Finžgarjevega doma - Opčine (TS), Dunajska cesta 35

Petek, 31. avgusta 2007

Ob 16.30: Darka Zvonar, Anton Rupnik, Peter Brumen
MANJŠINA V OČEH OPAZOVALCEV (okrogla miza)

Sobota, 1. septembra 2007

Ob 16.30: prof. Igor Grdina
SLOVENŠČINA DANES IN JUTRI

Nedelja, 2. septembra 2007

Ob 10. uri: prof. Robert Petkovšek
KRŠČANSTVO V DIALOGU S SODOBNO MISLIJO: KAJ LAHKO KRŠČANSTVO PONUDI SODOBNEMU SVETU?

Ob 16. uri: prof. Tine Hribar
**STANJE DUHA NA SLOVENSKEM
(Ob 300. številki Nove revije)**

V nedeljo, 2. septembra, ob 9. uri bo za udeležence Drage sv. maša, ki jo bo daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

Info: DSI - Ul. Donizetti, 3 - 34133 Trst (Italija)
Tel. +39 040 370846
faks +39 040 633307
El. naslov: redakcija@mladika.com

Prejeli smo Mediji uspavajo, Buonanotte Fiorellino prebuja

Lahko poslušaj cd in se zamiljaj o medijih, politiki in usodi manjšine? O ja.

Kantavtor Francesco De Gregori je napisal dve posebno drzni pesmi: Venite bambini parvulos (leta 1989) in La ballata dell'uomo ragno (1992). Prva se je izkazala za preroško, saj pravi: "Legalizzare la mafia sara' la regola del duemila" (uzakonitev mafije bo pravilo leta dvatisoč). Napev druge pa je puščica Bettinu Craxiju: "Si atpeggia a Mitterand, ma e' peggio di Nerone" (Dela se, da je Mitterand, a je slabši od Nerona).

Lani je De Gregori nekje dejal, da je bil Craxi boljši od današnjih politikov, toda pesmi ni umaknil s koncertov. Celotno ojačil ju je z novo rokarsko podlago, nekatere besedilne posodobitve (npr. Sarkozy namesto Mitterand, defiscalizzare namesto legalizzare) pa sugerirajo, da verzi niso več namenjeni nekdanji vladajoči garnituri, ampak današnji. No, kantavtorji so umetniki, zato njihovih namigov ne gre vedno jemati resno. Pa vendar... Naši bralci vedo za vsebino knjige La casta, dobrodošlo - zlasti za novinarje - pa bi bilo še vabilo k branju Travagliovega dela La scomparsa dei fatti. Kajti v njem je sočno prikazano in dokazano, kako italijanski mediji prikrivajo dejstva, še posebej če ta ne ugajajo politikom.

Najbolj preprost način je zamolčevanje. Medtem ko nekaj parlamentarcev sodeluje z mafijo, mediji poročajo o nečem drugem, npr. o žurih na Sardiniji ali - v tem je mojster Bruno Vespa - o umoru v Cognéju.

Sicer pa novinarji pokopljejo dejstva z mnenji. Primer: sodišče obsodi politika. V medijih se takoj pojavi glasnik stranke, ki izrazi mnenje o "spolitiziranih sodnikih". Sledi baročna razprava o umetnem problemu, namesto da bi se pozornost usmerila na dejstvo: predstavnik ljudstva je kršil zakon. Če pa se ne da preusmeriti pozornosti, se hitro najde nova tema za nov vrtljak mnenj, recimo primarne volitve Demokratske stranke (DS). Tu bi ustrežal De Gregorijev stih: "Nascondono il passato parlando del futuro" (prikrivajo preteklost, tako da govorijo o prihodnosti).

Je zamejstvo immuno tem razvadam? Ne. O tem me prepričuje ravno razprava o DS. Izjava, da slednja nastaja "s programsko vsebino, ki je še predmet dogovarjanja" (Pd,

18. 8.), bi morala novinarju narekovati vprašanje: kako je mogoče podpreti stranko in razglašati njene vrlosti, če programa še ni?

Spet paše De Gregorijev verz: "C'e' un forte rumore di niente" (močan hrup nič). Podobnih primerov je mnogo. Predstavniki česar koli radostno nastopajo v medijih, zbirajo točke (in denarce) s krasnimi stavki, ki nič ne pomenijo, itak novinarji objavijo vsako pacarijo, ne da bi postavili kakega protivnega vprašanja. In kje pa, da bi napisali analizo ali preiskovalni članek. Nič, kot da bi novinar odgovarjal politik(ant)om, ne pa javnosti.

In tako gre svojo pot zaščiteni zakon. Nelsonu Mandeli bi se ob branju osmega člana najezili lasje, narkotizirani pripadniki slovenske manjšine pa v glavnem berejo in slišijo le o "oprijemljivih premikih", "razlogih za optimizem", "novem poglavju" ... Toda dejstva so: zapiranje šol, slabo obvladanje jezika, nepriznavanje pravic, pa tudi "beg možganov" itd. Nevidni Sizifi, kot so šolniki, športni vzgojitelji, kulturniki, skušajo rešiti, kar se rešiti da. Jim mar pomaga

branje tiskovnih sporočil o odnosu Drago-Rudi? In spet: "C'e' un forte rumore di niente."

Mediji pačijo stvarnost in so zato nevarno orožje. Goebbels je

aprila 1945 sestradanim Berlinčanom po radiu trobil, da se bliža nemška zmaga. Marsikdo je zato iz podzemnih zatočišč stekel na plano in dobil sovjetsko kroglo v glavo. Ameriški mediji pa so leta 1976 pozivali k ceplenju proti smrtonosni gripi. Epidemija ni povzročila žrtev, cepivo pa je paraliziralo 4.000 ljudi in ubilo trideset.

Zato bi bil pred mlatenjem prazne slame v medijih priporočljiv razmislek o tem, kaj je res važno za poslušalce, gledalce oz. bralce. Dobri nasveti so v knjigah, ne v agencijskih publicah. Pa če ni volje do branja knjig, lahko pomaga internet ali - o ja! - poslušanje dobrega cd-ja.

Peter Verč

P. S.: Ko sem končal ta spis, sem v nedeljskem Corriere della Sera naletel na intervju z De Gregorijem, ki so ga mediji - kajpak nepreverjeno in seveda napačno - dolgo uvrščali med Veltronijeve navijače. Kantavtor je o DS dejal: "Beseda je lepa, očarljiva; a ne moreš se omejiti na skorjo. Napolniti jo moraš z vsebino."

Svečanost za Andreja (Slavka) Uršiča

Narodna stranka Slovencev v Italiji Slovenska skupnost v sodelovanju z Društvom za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske in s Krožkom Anton Gregorčič iz Gorice prireja spominsko svečanost ob 60-letnici ugrabitve in izginotja časnika in političnega delavca Andreja (Slavka) Uršiča.

Andrej Uršič se je rodil 17. oktobra 1908 v Kobaridu. Diplomiral je iz prava v Ljubljani. 17. januarja 1947 je bil med ustanovitelj Slovenke demokratske zveze v Gorici. Postal je sourednik Demokracije. Pozornost je vzbudil njegov niz sestavkov "Misli o demokraciji". Neznanci, povezani z jugoslovansko politično policijo, so 31. avgusta 1947 nategnili žico čez cesto, da je z motornim kolesom padel. Od tam so ga tajno odvedli preko meje v ljubljanske zapore, kjer je v še vedno nepojasnjenih okoliščinah izginil. Ob 50-letnici ugrabitve je Slovenska skupnost 20. septembra 1997 priredila v Kobaridu spominsko svečanost. Društvo TIGR pa je na rojstni hiši leta 2001 postavilo Andreju (Slavku) in njegovemu bratu, tigrovcu Rudiju, spominsko ploščo ter jima posvetila brošuro. Spominska svečanost bo na predvečer tragične obletnice, v četrtek, 30. avgusta 2007, ob 18. uri pred spominsko ploščo na glavnem trgu v Kobaridu. Na njej bo govoril častnik Ivo Jevnikar, pela pa bo vokalna skupina Vrh Sv. Mihaela. Lepo vabljeni!

Deželno tajništvo SSK

Svet slovenskih organizacij Zadovoljstvo ob vključitvi vseh 32 občin

Potrditve vseh 32 občin v območje zaščitnega zakona 38/2001, za kar se je nedav-

no odločila italijanska vlada, predstavlja za Svet slovenskih organizacij zelo pomemben dogodek tudi v luči ožjega in širšega goriškega prostora. Bistveno je, da je sedaj odprta pot za nadaljnje udejanjanje zaščitnega zakona in s tem uveljavitev pravic, ki manjšini pripadajo. To je nedvomno uspeh vseh dejavnikov naše narodne skupnosti kakor seveda vseh somišljenikov znotraj večinskega naroda. Še posebej v smislu sodelovanja med goriškim in novogoriškim prostorom in v smislu ustvarjanja nove Evrope v naših krajih se na ta način zarisujejo nove možnosti. Naša narodna skupnost vsekakor potrebuje več materialne moči, s katero želi še učinkoviteje prispevati k razvoju tkanja vezi s čezmejnimi območjem kakor tudi k poglobljanju odnosov z večinskim narodom. Konkretiziranje določil zaščitnega zakona je nedvomno velika priložnost, ki jo bomo morali uresničevati zavzeto in z dogovarjanjem.

Predsednik SSO za Goriško
Janez Povše

Po osamosvojitvi od Srbije

Kako je s črnogorsko pravoslavno Cerkvijo

Pred dobrim letom (21. maja 2006) se je Črna gora na temelju ljudskega glasovanja osamosvojila od zveze s Srbijo in tako po 88 letih obnovila svojo državno samostojnost, ki jo je bila izgubila leta 1918 s priključitvijo Srbiji v okviru novonastale države Slovencev, Hrvatov in Srbov (SHS) in nato Jugoslavije pod kraljevo dinastijo Karadžordževićev. To je imelo logično posledico, tj. prenehanje tudi samostojne črnogorske pravoslavne cerkve, ki jo je kralj Aleksander leta 1920 z odlokom preprosto ukinil in jo priključil srbski pravoslavni cerkvi, kateri so posledično pripadli vse cerkve in samostani in drugo premoženje črnogorske pravoslavne cerkve.

Danes je v Črni gori 60 samostanov in 750 cerkev, od teh je 560 pravoslavnih, preostalo so katoliške (predvsem na območju Boke Kotorske in v primorskem pasu), nekaj pa je tudi muslimanskih džamij. Ko so lani na referendumu Črnogorci dobili svojo državo, so čez noč ostali brez svojih cerkva in samostanov, ker jih še naprej zaseda srbska pravoslavna cerkev. V okviru demokratizacije oziroma razpadanja Jugoslavije je ožja skupina duhovnikov pod vodstvom oklicanega metropolita Antonije Abramovića ponovno ustanovili samostojno črnogorsko cerkev, kot je zgodovinsko že obstajala. Trenutno ima cerkev 22 duhovnikov, ki opravljajo obrede v 50 cerkvah po državi. Vprašanje pripadnosti cerkvenih prostorov in samostanov še ni rešeno, vendar se pričakuje, da se bo po državni osamosvojitvi to uredilo, kajti tradicija vsake pravoslavne cerkve je vezana na ustrezno državo. O statusu črnogorske pravoslavne cerkve bo v kratkem razpravljal črnogorski parlament. Črna gora ob pomoči svetovalec Evropske unije snuje namreč novo ustanovo, v katero bi morala biti zapisana črnogorska pravoslavna cerkev. V tem okviru se pričakuje tudi uraden preklic nekdanje odločitve jugoslovanske skupščine oziroma kralja Aleksan-

dra iz leta 1918, s katero je bila samostojna črnogorska cerkev preprosto ukinjena.

Da bo državni parlament priznal črnogorsko cerkev kot avtokefalno, tj. neodvisno cerkev, je skoraj gotovo. Tega se zaveda tudi sedanje vodstvo srbske pravoslavne cerkve, ki z raznimi zunanjimi formalnostmi skuša obdržati svoj neobičaj-

nosti. Ko so metropolit Mihailo vprašali, koliko vernikov naj bi se prištevale črnogorski cerkvi, je dejal, da je težko določiti njihovo število, vendar je omenil okroglo število sto tisoč. Predpostavlja namreč, da je naklonjenih samostojni črnogorski cerkvi prav toliko državljanov, kolikor jih priznava samostojno državo Črna gora. Na omenjenem referendumu lanskega maja se je namreč izreklo za samostojno Črno goro nad 55% udeležencev, katerih vseh je bilo 86%. Glede na to, da ima Črna gora okrog 600 tisoč prebivalcev, naj bi jih bilo kakih 250 tisoč naklonjenih samostojni Črni gori tudi v versko-cerkvenem pogledu. Metropolit Mihailo ob tem poudarja, da samostojna črnogorska cerkev je in bo po tradiciji pravoslavna, sicer pa ekumenska, to se pravi razumevajoča tudi do drugih krščanskih vernikov, kar je vsakdanja praksa v več cerkvah v Boki Kotorski.

Katoličanov je v Črni gori kakih 2% prebivalcev. V glavnem gre za Hrvate na območju zaliva Boke Kotorske, ki je bilo pod avstro-ogrsko upravo od leta 1978 do prve svetovne vojne. Bila je namreč zelo pomembna postojanka avstrijske vojaške mornarice.

Ob koncu naj navedemo še to, da sta v Črni gori tradicionalno v rabi obe pisavi, cirilica in latinica. Zaradi vse večjih stikov z zahodom in zlasti Evropsko unijo ljudje vse bolj uporabljajo latinico. Nova ustava bo morala natančneje opredeliti tudi rabo obeh omenjenih pisav.

Alojz Tul

Za mladostnih 70 let
naj prejme naš predsednik

dr. DRAGO ŠTOKA

iskrene čestitke.

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Povejmo na glas

Spet stopamo v vrtinec dogajanj

Delovno leto se v bistvu prične s koncem poletnih počitnic, na katerih smo vsaj upati je tako - vsaj za nekaj časa odložili siceršnja bremena. Z mesecem septembrom pa se ponovno vračamo v tok dogajanj, ki jih ni malo in nas hoče noče preplavijo z vso silovitostjo. Čeprav je znano, da tovrstna vrnitev ni vedno lahka in izvedenci priporočajo osredotočenost ter odsvetujejo, da bi ta prehod podcenjevali, deluje ponoven vstop v delo in opravila spodbudno in poživljajoče, če smo seveda zase našli pravo mero in se postavili v tisti položaj, ki nam odgovarja. Vse to velja za mlade in starejše, za vse poklice in dejavnosti, saj nihče ni izzvet iz časa, v katerem dandanes živimo.

V prostoru naše narodne skupnosti dogodkov zagotovo ne bo manjkalo, kar pomeni, da smo ustvarjalni in se k nam stekajo tudi dogajanja širših prostorov ter obratno. Kraška ohcet, študijski dnevi Draga 2007, mednarodni folklorni festival v Gorici, obeležje spomina na bazoziške žrtve in še mnogo drugega bo dajalo ton slej ko prej najpomembnejšemu in še vedno odprtemu vprašanju: kako bo namreč z udejanjanjem zaščitnega zakona in odločitvijo italijanske vlade, ki je 3. avgusta na predlog Paritetnega odbora potrdila seznam 32 občin? Ne gre le za potrjujoči podpis predsednika italijanske republike, gre še posebej za odziv tukajšnjega večinskega prebivalstva oziroma odgovarjajočih uprav, med njimi Trsta, Gorice in Čedad. Bo prevladal duh ustave in mednarodnih pogodb ter predvsem nove

Evrope ali bo uresničitev naše zaščite deležna upočasnitve?

Nadalje bodo tok dogajanja zgoščale novosti ali celo spremembe, ki bodo na delu bodisi v Italiji bodisi v Sloveniji. Se bo Italija slednjič odločila za tehtnejše predvsem ekonomske reforme in kako bodo slednje vplivale na našo življenjsko raven? Bo zaživela večja skrb za okolje in imela svojo besedo pri razvojnih načrtih? In slednjič, v kakšnem vzdušju bo nastala nova Demokratska stranka in kako se bomo vanjo umestili pripadniki slovenske narodne skupnosti? V Sloveniji bodo v drugi polovici oktobra predsedniške volitve, kdo bo na njih zmagal in kakšne posledice bo to imelo za nas? Kako bo z megazabaviščem v obmejnem prostoru in kakšni premiki bodo nastali z umestitvijo Slovenije v schengensko območje ter njenim predsedovanjem Evropski uniji?

Ne nazadnje nam bodo dajali svoj pečat - in to vedno bolj - tudi svetovni dogodki. Se bo skrivnostni padec borz nadaljeval in nas potiskal v negotovost, ali bo vse v redu in prav? Bomo dostili vse večji potrebi po energiji ali bomo morali z njo ravnati pazljivo? Se bodo razmere v Perzijskem zalivu končno umirile ali bomo šli po isti poti naprej in se bodo napetosti povečevale?

Dogodkov in dogajanj bo torej ogromno in zdi se neverjetno, a je vendar resnično: povsod, v najožjih in najširših prostorih je od človeka odvisno, ali bo prevladala boljša ali slabša smer. Od človeka, od vsakogar od nas.

Janez Povše

Na dnu...

Seminar ZCPZ v Zrečah

Je petje najljubše opravilo...

Ta verz pesmi "Pojemo" je bil nekakšen motto letošnjega pevskega seminarja, ki ga je organizirala ZCPZ iz Trsta od 5. do 11. avgusta v Zrečah na Štajerskem. Približno sto ljudi, od teh več kot šestdeset pevcev, se je udeležilo seminarja in tam preživelo zelo delaven, a prijeten teden. Zdaj je minilo že nekaj časa, odkar so se udeleženci vrnili na svoje domove in odbor ZCPZ se je gotovo že sestal in naredil obračun. Hočete vedeti, kako je bilo na odboru? Jaz si jo zamišljam polno zadoščenja in pohval. Pohval - za koga? A, brez dvoma so si zaslužili pohvalo trije mentorji, ki so vodili seminar. Mlade organiziste je vodila, kot že vrsto let, prof. Angela Tomanič. Svoje znanje in ljubezen do "kraljice instrumentov" je s svojo bogato pedagoško izkušnjo posredovala štirim mladim organizistkam. Obenem pa je bila vedno pripravljena za orgelsko spremljavo pri vseh sv. mašah. Pevski del seminarja pa sta vodila profesorja Aleksandra Pertot in Gregor Klančič. Oba dirigenta sta vodila tečaj že lani, zato sta onadva že poznala večino pevcev in oni njiju. Če se za trenutek ustavimo pri energični in radoživih dirigentki Aleksandri Pertot, ki je na seminarju učila priredbe ljudskih pesmi, je treba poudariti, da so letos - še bolj kot lani - izstopale njene ne samo dirigentske, ampak tudi telovadne in igralske sposobnosti. Zjutraj je zbujala pevce (letos so se vaje začele že ob 8.30!) s telovadnimi in glasovnimi vajami, potem pa učila: najprej note, a to ni dovolj! Notam je potem treba dati tudi vsebino. Čeprav vodi navadno mlajše zборе, pa vendar verjame

tudi v zmogljivost starejših pevcev in to pevci čutijo in vračajo zaupanje. Profesor Gregor Klančič je čisto drugačne vrste dirigent: miren, obvladan in potrpežljiv. Primeren njegovemu značaju je bil tudi program, ki ga je vabil s pevci. To je bila zelo lepa, a kar precej zahtevna Maša Janeza Evangelista Gašpariča in še nekatere druge nabožne skladbe. Njegove pomirjujoče besede: »Bo Slo!« so vlivale upanje pevcem in... njemu. Gotovo pa je imel odbor pohvalne besede tudi za pevce. Redne, točne, zavzete. Kje najdete tako zagnane pevce, ki bi s takim veseljem namenili cele dopoldneve rednim vajam in ki bi, če bi bilo potrebno, žrtvovali zanje tudi kako popoldne? Kot da so se našli navdušenja, ki ga je izžarevala skladba Ubald Vrabca "Pojemo" in ki se začne z verzom: Je petje najljubše opravilo. Ta skladba pa je bila nekaj posebnega tudi zato, ker je besedilo zanjo napisal Aleksander Furlan, ki je imel zaradi tega privilegiran položaj med pevci. Drugi razlog pa je, da jo je maestro Ubald Vrabec 5. maja 1990 posvetil "Zelo muzikalni in marljivi dirigentki Aleksandri Pertot" in barkovljanskemu zboru, ki ga je takrat vodila. Voditelji, pevci, program - to so bile za seminar bistvene stvari in že te so zagotovile njegov uspeh. Vendar pa je bil tudi ves spremljevalni program vreden pohvale. Zanimivi in lepi so bili trije izleti z avtobusi. Prvi je obil-

skovalce popeljal v turistični center Rogla, kjer je v gradnji kapele po načrtih Centra Aletti in p. Marka I. Rupnika, nato pa v vas Skomarje, rojstni kraj ljudskega pesnika Jurija Vodovnika. Drugi izlet je imel za cilj Maribor. Najprej so pevci na Lentu občudovali 440 let staro trto, ki je bila polna že lepo plavo obarvanih grozdov. Ta trta Modra kavčina je vpisana v Guinnessovo knjigo rekordov kot najstarejša trta na svetu. A glavni cilj je bila mariborska stolnica, kjer je bila sv. maša, ki jo je daroval msgr. Franc Vončina in pri kateri je pel zbor pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi prof. Toma-

venski Bistrici in s pokušnjo nekaterih vrst vina, kar je seveda spremljala razposajena pesem. Tretji skupinski izlet pa je popeljal udeležence v najstarejše slovensko mesto Ptuj. Po vodenem ogledu lepega in zamivega gradu je bila v cerkvi minoritov sv. maša, pri kateri se je msgr. Marij Gerdol spomnil pevcev, pevovodij, organistov, duhovnikov in sploh vseh, ki so se na kakršenkoli način trudili za ohranjanje in izboljševanje cerkvenega petja. S Ptuja je avtobus zapeljal še v Oplotnico na domačo kmetijo Črešnar, kjer se je razpoloženje ob domačih dobrotah še bolj razživilo.

Svetovnem bibličnem kongresu, ki je potekal v Ljubljani. Letos je bila tudi kar precejšnja skupina otrok, katere je v dopoldnevih z različnimi igrami in dejavnostmi odlično zaposlila Alenka Hrovatin. Človek pa le ne živi samo od petja - bi lahko parafrazirali Sv. pismo -, a poskrbljeno je bilo tudi za vse materialne potrebe od hotelskih uslug in odlične kuhinje, do kopanja v bazenih, posebnih kopeli, masaž vseh vrst, tako da ni bilo slišati niti ene pritožbe, kar je pri tako veliki skupini prava redkost. Odbor je bil gotovo zadovoljen tudi z dvodelnim zaključnim na-

somaševanju sobratov Marija Gerdola in Žarka Škrlija in pri kateri so pevci pod vodstvom Gregorja Klančiča zapeli dele iz Maše Janeza Evangelista Gašpariča in še nekaj skladb različnih avtorjev. Postavitev pevskega zbora v cerkvi, njegova razpotegnjenost v prostoru in oddaljenost od dirigenta so gotovo bile krive za kako zadreg pri izvedbi. Ob koncu se je v imenu zadržanega župnika g. Simona Potnika poslovolil g. Martin Mrzdovnik. Spomnil je, da je Zveza že l. 2001 organizirala seminar v Zrečah, in zaželel, da bi se vsaj čez sedem let spet vrnili k njim. Domačini pa so pred cerkvijo pripravili pravo pogostitev. A pevce je čakal še drugi del zaključnega nastopa, ki je bil v dvorani Term Zreče. Tu je najprej nastopila Martina Feri ob spremljavi Iztoka Cergola z dvema pesmima, nato pa še zbor pod vodstvom Aleksandre Pertot. Najprej je zapel moški zbor priredbo ljudske Ta pav'r pa grahovco seje, v kateri je odpel solo Ladi Vodopivec, nato pa mešani zbor že omenjeno Pojemo Ubald Vrabca ter priredbi ljudskih Tam čir teče bistra Zila ter Odpiraj dekle kamrico. Tako med vajami kot med nastopoma v cerkvi in v dvorani je prišlo do izraza, da je bila letos porazdelitev pa kakovost in zmogljivost glasov res dobra. Vse to so odborniki gotovo pohvalili, verjetno pa niso pohvalili samih sebe. Naj zato storimo mi. Veliko dela so odborniki vložili že v pripravo seminarja, a tudi v Zrečah so imeli polne roke dela. Naj omenimo predsednika Marka Tavčarja, h kateremu so se stekale vse niti. On je delo koordiniral, da je vse potekalo brez zadreg in zastojev. Imel pa je ob sebi dva zelo delavna odbornika: hitro, praktično in učinkovito Berto Vremec in prav tako zavzetega in požrtvovalnega Edija Raceta. Njim in še nekaterim, ki so pomagali, naj gre v imenu vseh udeležencev zahvala za uspele seminar in za lepih doživetij poln teden!

Matejka Peterlin

ničeve. Po sv. maši smo bili vsi prijetno presenečeni, ko nas je v kapeli, kjer je grob bl. Antona Martina Slomška, pozdravil vedno enako mladostno razpoloženi Stanko Janežič in nam v kratkih besedah predstavil stolnico in Maribor. Izlet se je zaključil z ogledom kleti mariborskega škofijskega gospodarstva Rast v Slo-

Pri registriranju pozitivnih dogodkov letošnjega seminarja odbor gotovo ni spregledal obiska kopskega pomožnega škofa dr. Jurija Bizjaka, ki se je začel v torek s sveto mašo v župnijski cerkvi v Zrečah, nadaljeval pa v sredo dopoldan s predavanjem in razgovorom. Iz prve roke smo lahko zvedeli za njegove še sveže vtise o

stopom zadnjega dne, ko so udeleženci seminarja pokazali, kar so se naučili. Prvi del je bil v cerkvi Vstalega Kristusa v Zrečah, kjer so najprej nastopili organisti: Teresa Gindon, Veronika Kos, Nada Tavčar, Martina Feri, Gregor Klančič in prof. Angela Tomanič. Sledila je sv. maša, ki jo je daroval msgr. Vončina ob

SSO in SKGZ

Krovni organizaciji Slovencev v Italiji zreta optimistično v prihodnost

V prvi polovici avgusta sta predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Slovenske kulturno gospodarske zveze (SKGZ) in Sveta slovenskih organizacij (SSO), Rudi Pavšič in Drago Štoka, imela v Trstu skupno tiskovno konferenco, na kateri sta pred italijanskimi avgustovskimi počitnicami podala pregled opravljenega dela v minulemu letu in izrazila izredno zadovoljstvo z dejstvom, da je Prodijska vlada potrdila seznam 32 občin v deželi Furlaniji Julijski krajini, v katerih naj bi se končno začel izvajati zaščitni zakon za slovensko manjšino. Povedala sta, da sta v minulih dneh napisala daljše pismo slovenskemu predsedniku vlade Janezu Janši, in tudi optimistično napovedala, da naj bi v kratkem rimska vlada tudi finančno pomagala slovenski narodni skupnosti v Italiji. Drago Štoka, predsednik SSO, je povedal, da sta s Pavšičem izjemno zadovoljna zaradi srečanj, ki sta jih imela v Rimu z visokimi predstavniki Prodijske vlade, katere sta opozorila, da slovenska manjšina v Italiji že 15 let prejema ista finančna sredstva, kar pomeni danes za trideset do 40 odstotkov denarja manj kot pred 15 leti. Štoka je tudi dejal, da sta

s Pavšičem izredno zadovoljna zaradi odobritve seznama 32 občin, v katerih naj bi se začel izvajati zaščitni zakon za slovensko manjšino, kot je tudi povedal, da sta bili krovni organizaciji Slovencev v Italiji zelo zadovoljni, ker je bil v DZ RS sprejet zakon za Slovence, ki živijo izven meja RS. "Pesimizem je poguben za našo narodno skupnost in reči mo-

nost in upravičeno pričakujemo, da bo italijanski predsednik Giorgio Napolitano v začetku meseca septembra letos podpisal vladni odlok o seznamu 32 občin, kar bi pomenilo, da bo lahko začel paritetni odbor s pogovori z župani posameznih občin, predvsem pa bo to pomenilo začetek izvajanja zaščitnega zakona za našo narodno skupnost," je dejal

Foto JMP

ram, da ga je bilo med nami preveč, a se je to zares spremenilo, ko smo iz Rima dobili vest, da je Prodijska vlada odobrila seznam občin, se pravi teritorij, na katerem naj bi se začel izvajati zaščitni zakon, saj sedaj zares z optimizmom lahko zremo v prihod-

Drago Štoka. Rudi Pavšič, predsednik SKGZ, pa je podrobneje analiziral uspehe slovenske manjšine v Italiji. Izrecno se je zahvalil državnima tajnikom italijanske vlade, ki sta veliko naredila, da je Prodijska vlada držala obljubo, saj, tako

Pavšič, sta Ettore Rosato in Miloš Budin izkazala velik posluš za potrebe naše manjšine. Pavšič je tudi opozoril, da sam vladni odlok še ne pomeni takojšnje zaščite za slovensko manjšino v Italiji, saj: "Zavedamo se, da bo pot urejanja zaščite in dvojezičnosti v Trstu, Gorici in Čedadu dosti bolj težavna, kot se zdi, a vladni odlok je vendarle začetek poti k udejanjanju zaščite, začetek novega obdobja, iz katerega ni vrnitve. Že res, da bodo same občine morale določati nivo zaščite za slovensko manjšino in bo ta seveda različna v Doberdobi, kjer je večinsko prebivalstvo slovensko, kot pa v Trstu, kjer je slovenska narodna skupnost manjšina, a dejstvo je, da pomeni vladni odlok novo poglavje v odnosu Italije do naše manjšine." Pavšič je tudi opozoril na polemike, ki sedaj v Furlaniji Julijski krajini spremljajo sprejemanje tako imenovanega deželnege zakona za furlansko narodno skupnost, kar je po njegovem nevarno, saj, tako Pavšič, bi se lahko zgodilo, da se bo podobno dogajalo z nami, da se bo zapletlo tudi ob sprejemanju deželnege zakona za slovensko manjšino, ki bi ga morala deželna skupščina sprejeti letos jeseni. Pavšič je zato napovedal srečanje, ki ga bosta s Štoko imela z deželnim predsednikom Ric-

cardom Illyjem v začetku septembra, ko ga bosta opozorila na težave slovenske narodne skupnosti v Italiji. Pa vendar sta tako Pavšič kot Štoka prepričana, da se je začel sedaj proces, s katerega ni poti nazaj, saj sta na srečanjih v Rimu z visokimi predstavniki italijanske vlade naletela na velik posluš za potrebe slovenske narodne skupnosti in zato upravičeno pričakujeta, da bo Prodijska vlada v novem finančnem zakonu povišala prispevke za slovensko manjšino v Italiji, saj je, tako Pavšič, nevzdržno, da prejemo že 15 let ista finančna sredstva, kar je zares hud pritisk na delovanje naše narodne skupnosti v Italiji, če pa vemo, da se pod okriljem SSO in SKGZ prepozna več kot 300 slovenskih organizacij in društev od Milja do Trbiža. Predsednika krovnih organizacij sta tudi spregovorila o tem, da ni več razlogov, da v Špetru v Beneški Sloveniji že letos ne bi odprli prvega razreda t.i. nižje dvojezične srednje šole, pa čeprav krajevna desnica to močno ovira. Oba sta tudi povedala, da bo na Videmskem najtežje udejanjati zaščitni zakon za Slovence. Štoka in Pavšič sta spregovorila tudi o tem, da sta pred dnevi pisala slovenskemu premieru Janezu Janši daljše pismo, s katerim sta ga seznanila o zadevah slovenske narodne manjšine v Italiji in se mu obenem tudi zahvalila za dobro delovanje Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Komisije DZ RS za odnose s Slovenci po svetu in v zamejstvu, saj, tako Pavšič, je Urad dvignil nivo sodelovanja z nami že tako, da je pravilno ovrednotil pomembnost

krovnih organizacij. Predsednika krovnih organizacij sta tudi spregovorila o bližnjih deželnih volitvah prihodnje leto v FJK, kjer bo morala slovenska narodna skupnost nastopiti ponovno enotno, kot sta tudi izpostavila pomen sodelovanja z italijansko narodno skupnostjo v Sloveniji, ki ga bosta SSO in SKGZ v prihodnje še poglobila. Rudi Pavšič je ob koncu srečanja z mediji kot predsednik SLO-MAK-a napovedal za jesen skupščino, na kateri naj bi vse slovenske manjšine, ki živijo v različnih državah za mejo RS, razmislile, kako še boljše skupno sodelovati na vseh ravneh, medtem ko je Drago Štoka napovedal, da bosta SKGZ in SSO v kratkem priredila mednarodno srečanje vseh evropskih narodnih manjšin v EU, saj, tako Štoka; v EU živi več kot 50 milijonov prebivalcev, ki pripadajo narodnim manjšinam, pa čeprav se nekatere velike države sprenevedajo, da jih ni. Rudi Pavšič je povedal, da "krovni organizaciji želita biti tudi v prihodnje protagonisti našega prostora in časa, povezovalni element med Italijo in Slovenijo, predvsem pa lahko ovirjem kritike, češ da je sodelovanje med krovni organizacijama slabo, kar smo dokazali z opravljenim delom." Povedal je sicer, da obstajajo razlike v viziji razvoja narodne skupnosti v Italiji, a izpostavil predvsem pomen skupnega nastopa krovnih organizacij navzven, kajti, tako Pavšič, naša manjšina mora ohraniti notranji dialog in pustiti odprta vrata vsem.

Jurij Paljk

3. hrvaško-slovensko romanje v Trsat: "Skupaj k Materi milosti"

Slovinci in Hrvati z zbliževanjem prinašamo veselje, mir in prijateljstvo

Ob 640-letnici podobe trsatske Matere Božje je bilo v soboto, 18. avgusta, tretje hrvaško-slovensko romanje – tokrat na Trsat – z geslom "Skupaj k Materi milosti".

Medtem ko so romarji iz Slovenije in Hrvaške od ranega jutra začeli zasedati bogoslužni prostor za obhajanje maše na prostem in so ljudje v dolgih vrstah čakali pred številnimi spovednicami ob robu prizorišča, se je duhovščina zbirala v bližini veličastnega kipa božjega služabnika Janeza Pavla II., ki stoji pred vhomom v svetišče trsatske Matere Božje. Vstopna procesija, ki jo je zaključilo čez 160 duhovnikov ter 18 škofov in nadškofov, se je začela odvijati ne le s križem, zastavami in praporji na čelu, temveč je v njej bilo dodeljeno mesto za podobe

sa Benigarja, jezuita Albina Škrinjarja in Ivana Kozelja, dve slovenski redovnici, drinski mučenki, Krizino Bojanc in

enega do drugega jezika in razgrinjal luč Božje besede na obema narodoma skupno potrebo rasti v globoki veri, je gradil v isto smer. Prav vseh se je dotaknil klic k večji odprtosti družin za porajanje novega življenja, saj morajo starši o tem razmišljati ne sami, temveč pred Bogom in lastno vestjo, saj biti oče ali mati pomeni imeti težišče zunaj sebe samega in z odprtostjo sprejemati tudi druge osebe. K temu naj vse spodbuja tudi vera, da je večje število otrok v družinah znamenje posebnega Božjega blagoslova. Spomnil je, na Jezusovo zagotovilo, da, kdor sprejme otroka v njegovem imenu, sprejme njega samega (prim. Mr 9,37), ter opozoril na njegovo zagotovilo, da je življenje

več vredno kot jed in pijača. Razen tega je škof Pirih svetoval, naj se po mestnih, vaških in krajevnih predstavnikih zavzemajo za tako socialno ureditev, ki bo bolj naklonjena družinam z večjim številom otrok. Ob koncu je vse povabil, naj Marijinemu varstvu

znova izročimo sebe in naše družine, da bi otrokom in mladim posredovale življenje in vero.

Ob koncu evharističnega bogoslužja je spregovoril še ljubljanski nadškof, metropolit Alojz Uran, ki se je Bogu zahvalil za vsa tri dosedanja skupna srečanja obeh prijateljskih katoliških narodov, za bratske vezi med slovenskim in hrvaškim ljudstvom, ki so mnogo krepkejša od vseh nerešenih političnih in gospodarskih vprašanj.

Vse je nato prisrčno povabil na prihodnje srečanje, ki bo 22. avgusta 2009 v Stični, v kraju molitve in darovanja, v kraju klicanja Božje milosti in usmiljenja, v kraju prošnje za poglobitev naše vere. Ob sklepu je vse izročil v varstvo Božje Matere, Device Marije.

Kard. Bozanič in nadškof Uran sta nato kleče pred Marijino podobo še s posebno molitvijo slovesno izročila v Marijine roke ljudstvo, ki jima je po Božji previdnosti zaupano, da ga vodita in privedeta z Marijino pomočjo v skupno nebeško domovino. / (po rkc.si)

Marije Pomagaj z Brezij ter bl. Antona Martina Slomška, za kip bistiške in sliko sinjske Matere Božje v spremstvu tipičnih narodnih noš krajev, od koder prihajajo. Prepevala sta en hrvaški in en slovenski zbor.

Gostitelj letošnjega srečanja, reški nadškof in metropolit dr. Ivan Devčić, je v uvodnem pozdravu več kot 10.000-glavno množico spomnil na bogato zgodovino srečanj ob skupni Materi, kjer smo njeni otroci gradili in utrjevali duhovne mostove medsebojne povezanosti. Posebej je omenil krškega škofa, velikega Slovenca Antona Mahničja, njegovega naslednika Josipa Srebreničja, božjega služabnika frančiškana Vendelina Vošnjaka, prvega provinciala hrvaške frančiškanske province, Alek-

Antonijo Fabjan, in izrazil pričanje, da so mostovi, ki jih gradijo svetniki, močnejši in trdnjši od vseh razdeljenosti. Spodbudil je, naj po zgledu Device Marije, ki je hitela na pomoč Elizabeti, tudi verni Slovenci in Hrvati z medsebojnim zbliževanjem prinašamo veselje, mir in prijateljstvo. Voditelj slovesnega evharističnega bogoslužja kard. Josip Bozanič je povabil k molitvi za naše družine, zlasti otroke in mlade. Skupna Mati nam govori o naši veliki družini, o skupnosti v katoliški Cerkvi, je rekel. Prepletanje molitev in ubratnost pesmi v obeh jezikih je od trenutka do trenutka krepila zavest skupne pripadnosti. Tudi nagovor koprškega škofa Metoda Pirihja, ki je skladno prehajal od

Slovesnosti po Sloveniji

Praznik Marijinega vnebovzetja

Od leta 1991 obnavljajo v Sloveniji na praznik Vnebovzete izročitev Materi Božji. Na praznik Marijinega vnebovzetja, 15. avgusta dopoldne, so po vseh slovenskih cerkvah duhovniki darovali maše. V glavnih Marijinih romarskih svetiščih so maševali škofje: na Brezjah ljubljanski nadškof Alojz Uran, na Ptujski Gori mariborski nadškof Franc Kramberger, v Vipavskem Logu koprski škof Metod Pirih, v Petrovčah celjski škof Anton Stres, v Turnišču murskosoboški škof Marjan Turnšek, v Olimju mariborski pomožni škof Peter Štumpf, na Sveti Gori pri Gorici koprski pomožni škof Jurij Bizjak, v Strugah na Dolenjskem ljubljanski pomožni škof Anton Jamnik, na Homcu pri Šmartnem pri Slovenj Gradcu mariborski pomožni škof Jožef Smej. Povsod so ponovili slovesno izročitev slovenskega naroda Božji Materi. Novomeški škof Andrej Glavan je to slovesno storil že na predvečer praznika na Zaplazu, na sam praznik pa je slovesno mašo z blagoslovitvijo obnovljenega oltarja imel v podružni cerkvi Device Marije vnebovzete na Muljavi v župniji Krka. Na predvečer praznika je bilo prav posebej slovesno na Obali, saj je proti večeru iz Pirana krenila procesija z barkami s Strunjan- sko Marijo v Strunjan, kjer je bila zvečer slovesna maša, slovesnost pa je vodil škof Bizjak.

Povsod po Sloveniji je bil dan zelo lep in vroč. Na Brezje se je zgrnilo okrog 2.000 avtomobilov, po mnenju organizatorjev skoraj 8.000 ljudi. Mašo je daroval ljubljanski nadškof msgr. Alojzij Uran. V homiliji je poudaril, naj položijo Mariji v naročje vse prošnje. Ona je naše upanje, da bomo tudi mi nekoč zrlj Vanj, ki se je boril za nas, brez našega truda, brez naše krvi in nam priboril zmago in s tem dal smisel našemu življenju. Po Mariji se vedno znova spreminjamo in rojevamo na novo in postajamo prinašalci upanja. Dnevno smo razpeti med Babilonom in Jeruzalemom, a smo lahko mirni kot je mirna Cerkve, ker stoji na Kristusovih besedah: "Z vami bom do konca sveta!" Ob koncu homilije je nadškof Uran omenil tudi pokojnega nadškofa Šuštarja, ki je pred 15 leti prvič posvetil slovenski narod Mariji. S Ptujске Gore, kjer je bogoslužje vodil mariborski nadškof Franc Kramberger, je bil tudi televizijski in radijski prenos. Zelo veliko romarjev se je zbralo pri

Mariji v Logu - v Turnišču. Ob letošnjem praznovanju je to svetišče postalo romarsko božjepotno središče murskosoboške škofije.

Koprski škof Metod Pirih je dopoldne maševal v Logu pri Vipavi, zvečer pa imel še mašo v koprski stolnici. V homiliji je razmišljal o Mariji in njeni vlogi v odrešenju, še posebej pa izrazil veliko zaskrbljenost zaradi demografske ogroženosti Primorske in našega naroda v celoti. Poudaril je, da je treba družino zakonsko zaščititi in jo tudi materialno podpreti za izpolnjevanje njenih nalog. Škof Pirih je nagovoril tudi mlade, ki v sebi čutijo duhovni poklic. Izrazil je zaskrbljenost zaradi sporne in zaskrbljujoče igralniške dejavnosti, ker ustvarja več škode kot koristi.

Veliki šmaren vsako leto znova ovija Sveto Goro pri Gorici v posebno prazničnost. Vedno znova preseneča globoka vera, s katero ljudje na ta dan poromajo k svoji nebeški Materi. Kot da jih na pot žene prahrepenenje, v katerem v Marijinem vnebovzetju vidijo izpolnjeno obljubo, ki jo je Jezus dal pri zadnji večerji, da bomo tudi mi tam, kjer je on (prim. Jn 14,2-3). Praznovanje so na Sveti Gori začeli na večer pred praznikom, ko so ob 20. uri obhajali sveto mašo, ki jo je ob somaševalcih daroval edini letošnji koprski novomašnik g. Marko Rijavec iz Dornberka. V prazničnem jutru so prvi romarji prispeli na Sveto Goro pri Gorici že ob pol šestih, čeprav je bila prva sveta maša šele ob 8.00. Do te ure so Marijini častilci že somaševalci napolnili baziliko. Za slovesno romarsko mašo, ki jo je daroval g. škof Jurij Bizjak, pa je bila cerkev polna, kakor zlepa ne. Tudi škof Bizjak je v nagovoru med drugim omenil megazabavišče: "Skupaj z duhovniki naše škofije izražam svojo zaskrbljenost o postavitvi megazabavišča na Goriškem. Igralniška dejavnost je sporna in zaskrbljujoča, ker ustvarja več škode kot koristi. Nova Gorica je po številu odvisnikov od drog glede na število prebivalcev na prvem mestu v Sloveniji. Če bi bili dobički od igralništva tako nedolžni, kakor jih prikazujejo pri nas, se jim druge države, tudi sosednje, ne bi odpovedale. Pozivam vas, da se odgovorno vključite v javno razpravo in da upoštevate moralne in družbene razloge, ki govorijo proti temu megazabavišču na Goriškem." / (po rkc.si)

22. NAVADNA NEDELJA

Sir 3,17-18.20.28-29; Ps 68; Heb 12,18-19.22-24; Lk 14,1.7-14

Neki prvak med farizeji je v soboto povabil Jezusa na obed. Jezus je povabil sprejel. Vedel je, da bodo pri mizi še drugi farizeji, zunaj pa množica, ki se je po navadi drenjala okrog Jezusa. Oči vseh so bile uprte v Jezusa. Tudi v današnji družbi si zlahka predstavljamo Jezusa: povsod sami fotografi, zijala, vmes tudi kak po-božnež. Radovedni so, kako in s čim postrežejo povabljenim. Sprašujejo se, ali bo Jezus naredil kak čudež. Oči se radovedno pasejo na možeh vere, na njihovih oblekah, na hoji, na pogovorih.

Ker ljubijo prve sedeže, se kaj hitro posejajo na vidnejših mestih. Ta smetana farizejskih gostov opazuje Jezusa, pozabi pa, da Jezus opazuje nje. Pozabijo predvsem na druge, ki morda cedijo sline zunaj pred hišo. Verjetno ne bodo deležni niti drobtinic, ki padajo z mize (Lk 16,21; Mt

15,27).

Tudi sv. Pavel bo pisal celo o kristjanih, kako se nabasajo pri shodih-bogoslužjih in so zato nekateri lačni zaradi njih, drugi pa presiti in pijani (1 Kor 11,21).

V današnjem evangeliju Jezus govori predvsem povabljenim farizejem, a tudi vsem navzočim. Toda govori tudi nam. Najprej pouči, česa naj ne delajmo, če smo povabljeni na gostijo, namreč naj ne sedajmo na prvo mesto, kajti to je lahko za nas grenka izkušnja, ker so mesta verjetno že določena, zato bi morali mi vstati in se pred vsemi pomakniti na zadnje mesto. To bi bilo zelo nerodno in ponižujoče: vsi bi nas opazovali in se nam škodoželjno posmehovali.

Prav tako smo smešni, če se s komolci prerivamo naprej v družbi. Poznamo sicer svoje sposobnosti, toda predvsem moramo ceniti druge, ki so gotovo boljši od nas (Flp 2,3). Tudi ne govorimo o grehih drugih, marveč sodimo najprej sami sebe.

Modri Sirah takole uči: "Otrok, opravljaj svoja dela v ponižnosti, potem boš priljubljen pri ljudem, ki so Bogu po volji. Čim večji si, tem bolj boš ponižen, potem boš našel milost pri Go-

spodu. Zakaj silna je Gospodova moč, zato ga ponižni poveljujejo" (Sir 3,17-20). Ošabnost pa se ne da poboljšati, ker je zakoreninjena kakor strupeno zelišče. Pameten človek modro premišluje, kar sliši.

Psalm opisuje pravične: veselijo se, vriskajo pred Bogom, poskakujejo od veselja. Zato jih poziva, naj pojejo Bogu, naj mu igrajo, in zopet: naj vriskajo pred Božjim obličjem. V spomin pa priključimo, koga Bog najbolj ljubi: to so sirote in vdove, zapuščen, ujetniki ter ubogi (Ps 68,4-11).

Apostol Pavel spodbuja Hebrejce: piše jim, naj vztrajajo v veri, naj se odpovedujejo grehu. Zaradi greha Bog trdo vzgaja človeka, a njegova trdota je na pravem mestu, ker je on Oče, ki ima rad svoje otroke. Po potrebi jih tudi tepe, seveda ne tako, kakor so to počeli vzgojitelji tistega časa, ki so zaupane jim plemiške sinove dobesedno pretepali. Taka vzgoja je večkrat povzročila, da so državni voditelji, ki so šli skozi to šolo, kruto gospodovali nad ljudmi. Tako krutost je pokazal npr. Manase, ki je dal preroka Izaija prežagati na dvoje. Kruta je bila tudi smrt Makabejskih bratov in njihove matere in sploh mučenec vseh časov, do danes.

Gospod pa si gotovo ne želi krutih ljudi, čeprav je tudi on zagrmel na gori Sinaj s tako silovito stjo, da so ljudje doživljali grozo. Nastali so plameneč ogenj, mrak, tema, vihar, donenje trobent in glas besed. Tudi če se je žival približala gori, so jo morali kamnati. Cel Mojzes je doživel tak strah, da je trepetal kakor šiba na vodi. Toda v Novi zavezi smo se približali gori Sionu in mestu živega Boga, nebeškemu Jeruzalemu, nepreštevni angelom in občestvu prvorojencev, ki so zapisani v nebesih, pri Bogu, sodniku vseh ... in posredniku Nove zaveze Jezusu in krvi krogeljenja, ki govori boljše kakor Abelova. Ker torej prejemamo neomajno kraljestvo, bodimo hvaležni in tako Bogu s spoštovanjem in strahom služimo, kakor je njemu všeč. Naš Bog je namreč ogenj, ki požira (Heb 12 - celo poglavje).

Starozavezni očaki so pričeli iste vere; potujejo v velikem sprevodu skupaj s kristjani in vsemi vernimi naproti obljubljenemu odrešenju v nebesih. Njihov vodja je Jezus. Ker je že dosegel cilj, nebesa, je vzor vseh potujočih vernih ljudi. Jezus je vse hudo premagal, zato kraljuje zdaj pri Očetu v veselju in sreči (U. Wilckens, n.d., 805-806).

Komentar

Duhovnik in laiki v Cerkvi

Za nami so predstavitev duhovnikov. Verniki se bodo razveselili novih vodstev, v župnijo prihaja osvežitev, vzpostavljale se bodo nove vezi. Na drugi strani bodo mnogi žalostni, ker jim je prejšnji gospod prirasel k srcu. Škofje vsako leto težje rešujejo pastoralno šahovnico, ker zmanjkuje figur za predstavljane. Včasih smo se čudili pomanjkanju duhovnih poklicev v zahodnih deželah, zdaj se "kriza" najavlja tudi pri nas. Župnije prehajajo v soupravo, morda ostane v župnišču še kak upokojen duhovnik, ali pa je župnišče že prazno. Spomnim se značilnega stavka: "Kako smo veseli, da je nekdo v župnišču!" Lahko je župnik na podeželskih župnijah cel teden sam in morda komaj kdo pride k delavniški maši - ponavadi vsaj, ko je maša za pokojne sorodnike, a je dober občutek, da je nekdo v župnišču. Če ne drugače, je duhovnik ob smrtni uri dobrodošel. Žal se vedno bolj uredničuje, kar sem zapisal v knjigi, ki bo izšla pri Mohorjevi z naslovom Občutek pripadnosti, da je duhovniku vedno težje. Ostaja med nakovalom demokratičnega čutenja so-

dobnega človeka in kladivom cerkvene avtoritete, ki v zadnjih letih koplje pravila od obnašanja pri bogoslužju, kot sta vstajanje pri maši in petje določenih mašnih delov do ekumenskih smernic o edini pravi Cerkvi. Vse to duhovniku, ki mora posredovati med obema svetovoma, povzroča velike težave. Odvisno od njegovega značaja in njegovih sposobnosti, se zateče k poenostavljenim rešitvam. Ali se drži avtoritete in strogo zagovarja pravila in se ne zmenja za težave, s katerimi se ubadajo običajni verniki, ali pa omenjena pravila spregleda in prepušča vernikom, da se odločajo po svoje. Seveda so še bolj kočljive in nerazumljive rešitve moralnih vprašanj, posebno s področja spolnosti, kjer se verniki po raziskavah v glavnem ne držijo cerkvenih predpisov. Duhovnik se zaradi omenjene-

najte stik z verniki. Zato je še bolj osamljen in se kot individualni pastoralist, ki sam najbolje vse ve, težko vključi v sodelovanje z drugimi. Ker Cerkev kljub vsem tem težkim okoliščinam gradi predvsem nanj, so z vseh strani zahteve zanj prevelike, da bi jih glede na povedane okoliščine mogel uredničevati.

Dunajski pastoralni teolog Paul Zulehner - pred leti smol s njim opravili raziskavo Prelom, v kateri smo v desetih državah nanašali spremembe ob padcu komunizma - je zdaj izdal knjigo o nemških pastoralnih delavcih, teologih-laikih, ki delujejo ob pomanjkanju duhovnikov po župnijah kot neke vrste nadomestni duhovniki. V njej po anketah laiki voditelji župnij govorijo, da se počutijo le kot "nujno zlo", ker pač ni klerikov, ki bi prevzeli župnije, saj morajo opravljati župnijsko de-

lo, ne smejo pa maševati, kršče-vati in poročati, čeprav bi večina izmed njih to želela. Podobno mi je pred leti dejala sestra Marija Srež, ki deluje med indijskimi staroselkami, da z njimi organizira vse, moli in deli z njimi težko življenje ženske, ki jo moška družba zapostavlja, vendar ne sme z njimi deliti cerkvenega zakramentalnega življenja, pač pa mora za to povabiti duhovnika, ki se ne spozna na njihov položaj ter se ne more vživljati v njihove življenjske probleme.

Te težave čakajo tudi Cerkev na Slovenskem, čeprav zaenkrat komaj kdo o tem razmišlja. Znanec mi je pred kratkim na moj komentar v Magu o mega-

in drugih zadev lahko storili na teh področjih več in bolje, če bi jim duhovniki omogočili, da se vključijo v cerkveno življenje in delo. Ne samo prvenstveno zato, da bi duhovnike razbremenili materialnih, organizacijskih in drugih bremen, pač pa da bi pokazali, da smo Cerkev, ki gradi na veri in zaupanju v vse ljudi in tako omogoča, da res delujemo kot skupnost. Ob včasih zelo vage gledanih celibaterjih ta naloga nikakor ni lahka, a je toliko bolj potrebna. Prihodnost Cerkev kot organizacije je ravno v sodelovanju in solidarnosti. Če pravimo, da peklenska vrata ne bodo premagala Cerkev, da misliti, da jo bodo lahko udarila kar lastna vrata. Vsekakor bo prihodnost Cerkev - verne skupnosti - odvisna od vere vseh in pripravljenosti, da od lupine preidemo k jedru, kar je življenje po veri. Ob zrel verki drži, kar pomeni vse

stavi na Boga, pa bo hitro jasno, da ni odločilno, po katerem vzorcu delamo, pač ali smo pripravljeni za odprtostjo prisluhniti božji volji, ki jo lahko spoznamo le, če smo pripravljeni prisluhniti drug drugemu.

Konkretno pomeni to, da danes ne moremo graditi skupnosti verujočih, če nismo pripravljeni na sodelovanje. Prihodnje leto bo leto dialoga v Evropski skupnosti. To narekuje še posebno pozornost temu vprašanju tudi znotraj Cerkev. Posebno v Cerkvi smo namreč poklicani k dialogu, k sodelovanju, kar pomeni k delitvi nalog. Mnogo laikov je danes pripravljenih na sodelovanje, treba jih je le usposabljati za to. To načelo subsidiarnosti je v Cerkvi poudaril že Pij XI. Izrecno ga je za samo Cerkev omenil tudi Pij XII., dejansko prakticiral pa že Janez XXIII. Danes je to zahteva časa in vprašanje preživetja Cerkev kot ustanove. Posebno če hočemo nagovoriti mlade, jih moramo upoštevati, kajti ti danes niso več pripravljeni sprejemati vsega od zgoraj, pač pa želijo pogovora in sodelovanja. Končno je tako nastala in delovala tudi Cerkev in to potrdila tudi na zadnjem cerkvenem zboru. Dialog z vsemi ljudmi dobre volje je zahteven, a je vprašanje prihodnosti Cerkev in družbe.

Janez Juhant

naj bi zraslo megazabavišče. Ne glede na dobro voljo, optimizem in pripravljenost na boj za svoj prav pa bo pot do zmage zelo težka. Če je v Novi Gorici samo dobrih štirideset ljudi, ki jim ni vseeno, v kakšnih življenjskih razmerah bodo rasli njihovi otroci, potem se nam, Novogoričanom, res slabo piše, pa če zgradijo megazabavišče ali ne.

Nace Novak

Aktualno

Vsi predsedniški kandidati naj se opredelijo do megazabavišča

Goriško društvo za kakovost bivanja je v petek, 24. avgusta, v borovem gozdičku pripravilo srečanje, na katerega so bili vabljeni vsi Novogoričani, ki jim ni vseeno, v kakšnem okolju živijo in bodo živeli. Glavna tema je bila seveda nameravana gradnja megazabavišča na Goriškem. Kot je znano, je Goriško društvo za kakovost bivanja, ki širjenju igralništva nasprotuje, že pred časom zahtevalo, naj se o tej temi razpiše referendum.

Srečanja se je udeležilo slabih petdeset ljudi, med katerimi so prevladovali starejši občani. Mladih ta tema očitno ne zanima. Vsi navzoči so prejeli fotokopijo ugotovitev in stališča varuhinje človekovih pravic o širitvi igral-

ništva v Sloveniji, ki razvoju te gospodarske panoge ni naklonjena. Vodilni člani društva so zbrane prosili, naj skušajo širiti prepričanje in ozaveščati sorodnike, prijatelje in znance o tem, da megazabavišče pomeni vse kaj drugega kot nova delovna mesta, gospodarski razcvet in blaginjo prebivalcev na Goriškem. Slišati je bilo tudi nekaj zanimivih, a ne-preverjenih podatkov, povezanih s projektom, o katerih njegovi načrtovalci raje molčijo.

Na srečanju se je izoblikovala pobuda, naj se vsi predsedniški kandidati, ki bodo v predvolilnem obdobju obiskali Goriško, opredelijo oz. izrazijo svoje stališče do širitve igralništva. Čeprav so člani društva ponovili prepričanje, da se je proti tako ve-

likemu finančnemu projektu na ravni civilne iniciative zelo težko boriti, ohranjajo vero v zdrav razum prebivalcev območja, kjer

Kratke

Simpozij v Rimu

Vsakoletno srečanje v Sloveniku bo potekalo letos od 11. do 14. septembra in bo posvečeno osebnosti in delu mariborskega škofa Ivana Jožefa Tomažiča (1876-1949). O njem bo govorilo 30 predavateljev. Rimske simpozije prireja Slovenska teološka akademija v Rimu in Inštitut za zgodovino Cerkve pri Teološki fakulteti v Ljubljani. Ob vsakem simpoziju - letošnji je že petindvajseti - izide zbornik referatov preteklega leta. Tako bo letos predstavljen zbornik Toroševskega simpozija. Udeležence vsako leto nagovori v slovenskem jeziku sv. oče ob splošni avdijenci na trgu sv. Petra.

26. vseslovensko srečanje mladih v Stični

V soboto, 15. septembra, bo v Stični na Dolenjskem 26. vseslovensko srečanje mladih, ki bo potekalo pod geslom svetovnega dneva mladih Kakor sem jaz vas ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj (Jn 13,34). Srečanje se bo začelo ob 9.30 s festivalom mladostne vere, ob 11.30 pa bo sv. maša, ki jo bo ob somaševanju drugih škofov in predvidoma 150 do 200 duhovnikov daroval mariborski pomožni škof, msgr. dr. Peter Štumpf. Po opoldanskem odmoru za kosilo bo sledil izbirni program: mladi se bodo lahko udeležili več kot 30 delavnic, spoznavali ponudbo na področju mladinske pastorale, se razvedrili ob družabnih igrah in glasbi ali pa se ustavili pri molitvi ali opravi sv. spoved. Ob sklepu srečanja bo sledil še družabni skupni zaključek ob glasbi in plesu. Srečanje se bo končalo ob 17.30. Prevoz na vseslovensko srečanje mladih, na katerem pričakujemo med 8.000 in 10.000 udeležencev iz vse Slovenije, bo organiziran iz vseh večjih župnij, iz Ljubljane pa bo v Stično peljal posebni vlak. Pri programu in izvedbi srečanja bo sodelovalo več kot 200 mladih prostovoljcev.

Dodatne informacije dobite pri tajniku Medškofijskega odbora za mladino (MOM), gospodu Gregorju Kuneju: GSM: 041/741-380, e-pošta: gregor.kunej@rc.si, pri vodji projekta Stična 2007, gospodu Stefanu Kržišniku: GSM: 041/632-964, e-pošta: stefan.krzisnik@drustvo-skam.si ter na spletni strani www.sticna.net.

Slovenska škofovska konferenca sodeluje v preventivni akciji Ministrstva za promet

Ministrstvo za promet bo tudi letos ob začetku novega šolskega leta organiziralo vrsto aktivnosti za večjo prometno varnost šoloobveznih otrok. Preventivna akcija Začetek šolskega leta bo namenjena varovanju otrok in mladostnikov, ki se po počitnicah ponovno vsakodnevno vključujejo v promet. Tako prvošolci, ki prvič sedajo v šolske poti in še ne poznajo nevarnosti v prometu, kot tudi drugi učenci, ki se razigrani po počitnicah vračajo v šole, v prometu zaslužijo posebno pozornost. Za ponovitev pravil in zahtev prometne varnosti bodo otroci potrebovali kar nekaj časa, zato bodo državni organi in nevladne organizacije preventivne aktivnosti v cestnem prometu najintenzivneje izvajali med 31. avgustom in 14. septembrom 2007. Tudi duhovniki naj v tem času v okviru možnosti pri katehezah vernike vzgajajo za varno vožnjo in opozorijo na večjo skrb za otroke na cesti.

Kljub velikemu naporu tako državnih organov kot predstavnikov civilne družbe se na slovenskih cestah zgodi preveč prometnih nesreč, v katerih umirajo nedolžni ljudje. Otroci sodijo med najšibkejše udeležence cestnega prometa, zato potrebujejo največ pomoči in pozornosti. V letu 2006 je na slovenskih cestah umrlo 67 otrok in mladih do 24 let. Za številkami se skrivajo osebe in družinske tragedije.

Predsednik Slovenske škofovske konference msgr. Alojz Uran se je 26. marca letos srečal z generalnim direktorjem Direktorata za promet pri Ministrstvu za promet, gospodom Ljubom Zajcem. Govorila sta o prizadevanjih za povečanje varnosti cestnega prometa na slovenskih cestah ter o ozaveščanju, da je najhujša posledica prometnih nesreč izguba življenja. Generalni direktor Zajc je predstavil načrte za večjo varnost v prometu, med katere sodijo tudi preventivne akcije.

Gostečnik za Mladino: Cankarjanska mati bi morala paziti na imidž (11. 8.)

Vodja Franciškanskega družinskega inštituta Christian Gostečnik v pogovoru za tednik Mladina odgovarja na nekatere očitke glede sredstev, ki jih je inštitut prejel za promocijo znanosti. Kot pravi, franciškanski inštitut nastopa kot institucija z znanstvenim pristopom, ki vključuje vero, ter izjavlja znanstveno metodo psihologije družine. "Mislim, da vas zanima, zakaj dobivamo pomoč ravno sedaj in ravno pri tej vladi," ugotavlja Gostečnik in poudarja, da inštitut ni imel nikoli težav s kakšnim ministrstvom ali vlado. "Pozitivno sem presenečen nad občutljivostjo naših ministrov za ponižane in najbolj uboge. Vse od ministra Antona Ropa, ki je dovolil, da je inštitut začel delovati, do Vlada Dimovskega ali sedanjega Jureta Zupana, ministra za znanost. Ti ljudje so v nas prepoznali, da mislimo resno. Nikoli nismo nastopali kot verska enota, ampak kot institucija z znanstvenim pristopom, ki vključuje vero."

Znanstveno metodo, ki jo uporabljajo, je Gostečnik, kot pojasnjuje, prinesel iz ZDA, kjer so družinska psihologija in terapija ter psihoanaliza v razcvetu, pri nas pa je to področje popolnoma nepokrito. "Terapevti tukaj so, vendar ne dojemajo človeka, ki je po naravi bitje odnosov, kot takega." Danes je svet v smislu ekonomske in finančne varnosti drugačen, zato smo postali bolj pozorni na medsebojne odnose. "In smo zato konec koncev tudi v krizi. Ta kriza je zame nekaj izredno pozitivnega," pojasnjuje vodja inštituta. Tako je začela cveteti tudi psihologija družine, ki poskuša odnose ovrednotiti in najti pot iz krize. Metode so različne, od behavioristične, ki uči spremembo vedenja, do kognitivne, ki uči spremembo razmišljanja, emocionalne, ki uči spremembo čutenja. Njihova metoda, ki je zelo nova, se imenuje relacijsko-družinska paradigma. Gre za integracijo med psihoanalitično in sistemsko teorijo, še pojasnjuje Gostečnik.

Na vprašanje, kaj pomeni beseda franciškanski, v imenu inštituta njegov vodja pojasnjuje, da so v osnovi franciškani že od 12. stoletja ljudje, ki naj bi skrbeli za najbolj uboge. "Meni pa se je vedno zdelo pomembno, da bi z znanstveno metodo in znanstvenim pristopom prišel do bistva teh težav. da torej ne bi le tolažili, delili kruha in obleke, ampak da bi težave reševali. Zato se mi kombinacija vere in znanosti ne zdi sporna." / STA

Kratke

Župan Romoli obiskal slovenske šole

Dne 13. avgusta jutraj je goriški župan Ettore Romoli skupno z odbornico Silvano Romano obiskal slovensko osnovno šolo v ul. Brolo v Gorici, kjer ju je sprejela ravnateljica Miroslava Braini. Skupno so si ogledali del stavbe, ki je že skoraj 30 let še vedno nedokončan. "Dela je treba absolutno izvesti," je izjavil župan, ki je potrdil, da jih je že vložil v program naslednjega triletja. "Stanje sem želel osebno videti in oceniti, sedaj pa se bom pozanimal, da bi čimprej posegli." Župan in odbornica sta isti dan obiskala tudi sedež srednje šole Ivan Trinko v ul. Grabizio in njeno ravnateljico Elizabeto Kovic. Eno izmed prvih del, ki se ga bodo v kratkem lotili, še piše v tiskovnem sporočilu občinskega tiskovnega urada, je podrtje stene; tako bodo pridobili večji razred, ki ga bodo uporabljali za potrebe likovne vzgoje, kemije in informatike. Poleg tega je sam župan ugotovil, da je šola potrebna še drugih manjših posegov. S posebno pozornostjo je ugotovil, da obiskuje slovensko srednjo šolo tudi kar nekaj dijakov italijanskih družin, katerih starši so izbrali to šolo, da bi se otroci naučili slovenskega jezika. Pred časom je že predsednik slovenske konzulte na goriški občini Igor Komel prosil župana, naj poskrbi za postavitev Trinkovega kipa v šoli. Namero je Romoli tokrat potrdil, "da bo kip primerno ovrednoten". Odkritje prenovljenega kipa naj bi bilo enkrat decembra, je še povedal Romoli.

Štandreški igralci v Kanalu

Amatersko gledališko društvo Kontrada iz Kanala že vrsto let organizira srečanja gledaliških skupin, ki se odvijajo v Kanalu na prostem v drugi polovici meseca avgusta. Na letošnjem srečanju je

Foto JMP

poteka že več let in izmenjave gledaliških predstav so postale že prava stalnica. Letos so v gostišču Križniči pripravili tudi razstavo o gledališkem življenju v Kanalu.

Koča sv. Jožefa v Žabnicah: obnovitvena dela

Zadnje dni avgusta so se začela temeljita obnovitvena dela na koči sv. Jožefa v Žabnicah. Kočo je zgradil dr. Franc Močnik pred več kot 50 leti z namenom, da bi ta lepi kraj pod Sv. Višarjami služil predvsem mladini. V 50 letih se je res v tej koči zbiralo ogromno število mladih predvsem v poletnih mesecih. Pred leti je dr. Močnik odstopil kočo Katoliškemu tiskovnemu društvu, ki je skrbelo za upravljanje in vzdrževanje te pomembne slovenske postojanke v Kanalski dolini. Danes za to skrbi Fundacija Gorica. Po 50 letih so zgornji prostori kočice dotrajani in je predvidena popolna prenovitev prvega nadstropja. Dela bodo opravljena v nekaj mesecih, tako da bo z novim letom obnovljena koča spet lahko sprejemala mlade goste.

Prejeli smo

Je večjezičen napis "Chiuso per ferie" lahko vrednota?

V zadnjih tednih smo v PD brali, da bo SKGZ v jeseni oblikovala smernice delovanja. Po vsej verjetnosti, tako osebno razumem napoved, bodo izoblikovane nove smernice delovanja krovne organizacije v družbenem okolju, ki je bistveno drugačno od tistega pred desetimi ali dvajsetimi leti.

Da se SKGZ, podobno kakor tudi druge manjšinske organizacije, v zadnjem času ukvarja predvsem sama s seboj, ko seveda ne igra visoke politike ali pretirava s pohvalami na račun vlade, ki samo uresničuje to, kar je že sedem desetletij zapisano v Ustavi, prav tako izhaja iz poročanja v časopisih.

Res, tudi nekaj visoke politike potrebujemo v naši stvarnosti, predvsem pa veliko vsakdanjega, drobnega dela, poudarjanje in utrjevanje vrednot, ki jih tako radi in pogostoma navajamo in zahtevamo, da jih drugi spoštujejo in upoštevajo, veliko drobnega dela in povezovanja na različnih ravneh, začenši od spodaj navzgor. Čeprav smo v obdobju dopustov, menim, da nima smisla čakati na jesen in nove smernice. Rudijuh Pavšiču, deželnemu predsedniku SKGZ, predlagam, da takoj izkoristimo prav dopustniško obdobje in skušamo narediti vsaj majhen, a konkreten korak naprej. Veliko trgovin, gostinskih in drugih obratov je zaprtih. V Gorici, Trstu, Nabrežini, drugih krajih. V Gorici. Prav zanimivo bi bilo ugotoviti, koliko je dvojezičnih ali trojezičnih napisov Zaprti radi dopusta - Chiuso per ferie, za kar, kolikor vem, ni treba posebnega ali posebnih ne državnih in ne deželnih zaščitnih zakonov, ampak samo nekaj zdrave zavesti in ponosa in, če hočete, zdrave podjetniške logike in spoštovanja do kupcev.

In kaj zatem s pridobljenimi ugotovitvami? Skupaj bomo v naslednjih mesecih morda le našli način, da bo dvo in trojezičnih napisov, (zakaj ne bi upoštevali furlanščine?) "Smo na dopustu" v avgustu leta 2008 več.

Zdi se morda malenkost v primerjavi z visoko politiko...Prav zato bi veljalo poskusiti.

Vlado Klemše

Poletno središče Štandrež

Na grivi iskrivega vranca poplesavajo črke in številke

D eževno, skoraj že jesensko vreme, s katerim se tudi letos polagoma poslavljajo brezskrbni počitniški dnevi, in številni vpisi v osnovno šolo Fran Erjavca (baje bo letos okoli 60 učencev), so gotovo botrovali velikemu povpraševanju po letošnji izvedbi poletnega središča v Štandrežu, ki tokrat poteka od 20. avgusta do 7. septembra in ga, kot že vrsto let, prirejajo domača župnija sv. Andreja apostola, z domačim župnikom Karlom Bolčino, rajonski svet Štandrež s predsednikom Marjanom Breščakom v sodelovanju z vaškimi športnimi društvi, ki priskočijo na pomoč, ko je treba poskrbeti za zdravo telesno vadbo, in z ravnateljstvom Gorica, ki je kot vsakič dalo na razpolago dve učilnici. V njih se po že dobro uteceni navadi vsak dan, od ponedeljka do petka, ob 8. uri zberejo otroci od prvega do petega razreda, da do 10.30 oživljajo spomin na lani predelano snov oziroma, da spoznajo, kako bodo potekale učne ure ob bližnjem odprtju šolskih dur. Kot že vrsto let se jim s profesionalno resnostjo, a tudi materinsko dobrohotnostjo in prisrčnostjo posvečata učiteljici Mirka Bric in Majda Zavadlav. Pred kratkim sta nam v intervjuju zaupali, da septembra odhajata iz šolskih učilnic po dolgoletnem poučevanju, a očitno je ljubezen do šolskega dela tako močno zakoreninjena v njunih srcih, da sta tudi letos rade volje sprejeli to poletno srečanje z učenci, ki otrokom pomaga bolj samozavestno prestopiti šolski prag ob začetku novega šolskega leta. Po preverjeni izkušnji se Zavadlavova ukvarja z najmanjšimi, ki jih je bilo minuli teden 20. Največ jih je iz Štandreža in Gorice,

posamezniki pa prihajajo tudi iz Doberdoba, Rupe, Moša in izjemoma celo iz bližnje Vrtojbe. Kot vsa leta je Majda otrokom pripravila primerne delovne liste. Na njih malčki, ki bodo prvič stopili v šolo, spoznavajo in pišejo črke ter številke, dopolnjujejo, rišejo in se sprehajajo po deželi črk, seveda s črkami pevkami, saj so se že naučili šegavo pesmico o njih. Letošnji drugošolčki ponavljajo abecedo, vadijo zapisovanje besed z malimi in velikimi črkami, pišejo proste povedi v slovenščini in italijanščini in se spopadajo z matematičnimi vajami. Najmlajši utrjujejo pojme nasprotij, dolgo-kratko, spredaj-zadaj, zgoraj-spodaj, tudi v povezavi z gibalnimi vajami v prostoru, da se vse zdi kot prijetna, razvedrilna igra. Tretješolci pa končujejo pisanje poletnih domačih vaj in preverjajo svoje bralne sposobnosti ob slovenskih in italijanskih besedilih. Ker je letos kar veliko število manjših otrok, nam je Majda zaupala, da bo ob koncu "učnih ur" povedala tudi kako lepo pravljico, pri kateri bodo lahko tudi zapeli in zarajali. Takim trenutkom se bo pridružila tudi njena dveletna vnukinja Nika, ki jo črke že pritegujejo. Na splošno so vsi najmlajši obiskovalci središča tako zelo navdušeni nad pisanjem in risanjem, da učiteljici Majdi kar zmanjkujejo listi! Učiteljica Mirka kot vselej na-

menja svojo poklicno potrpežljivost in natančnost večjim učencem do petega razreda in tudi nekaterim, ki bodo letos stopili v srednješolske klopi. K njenim "uram" prihaja sedaj približno 16 otrok. Z njimi ponavlja že znano, a zaradi poletnega brezdelja precej zaprašeno snov, še posebno slovenske slovnične vaje: skloni jim pač delajo precejšnje preglavice! S primernimi matematičnimi

Foto DP

vajami jim osvežuje spomin na poštrevanko in vse štiri matematične operacije. Pri ponavljanju snovi italijanskega in slovenskega jezika vadijo tudi pisanje, tretješolci pišejo stavke, večji pa doživljajske spise, da jim bo pero lažje teklo v šoli. Sicer pa dve uri mineta kot blisk. Mlade brhke animatorke Roberta, Carol, Mateja, Beatrice, Valentina, Nikol, katerim se bodo v prihodnje pridružili še Greta, Tina in še kdo, jim postrežejo s slastno malico, za katero tudi letos skrbi rajonski svet. Potem pa nastopi čas delavnic v družbi omenjenih deklet, ki se tudi letos zelo prizadevno in vneto uk-

staje v Gorici. Ta teden bodo s športniki društva Val vadili odbojko. Če se vreme ne bo kisalo, jim bodo kajakaši društva Šilec razkrili vznemirljivosti spusta po Soči z gumijastimi čolni ali jih naučili upravljati kajake. V tretjem tednu, ko ne bo več učnih ur, bo zakraljevala zlata poteca. V ponedeljek, 3. septembra, se bodo odpravili v Gardaland na odkrivanje vrtiljakov in drugih zabavišč, 5. in 6. bodo pobliže spoznavali konje in jahalne veččine v konjušnici La Remuda v Pevni in gotovo še kaj lepega ustvarili. Zabave ne bo manjkalo!

Iva Koršič

Slovenska skupnost

Zasedanje goriškega pokrajinskega tajništva

V četrtrek je zasedalo goriško pokrajinsko tajništvo SSK, narodne stranke Slovencev v Italiji. Čeprav je še avgust, je bilo kar nekaj pomembnih točk, katere je bilo potrebno obravnavati. Najprej je tajništvo vzelo v pretres potek ustanavljanja Demokratske stranke in vlogo, ki jo SSK pri tem odigrava. Čeprav so nekatere razlike, glede na tržaško stvarnost, ki so odvisne od drugega razpleta procesa ustanavljanja DS v dveh pokrajinah, je SSK do sedaj odigrala vedno aktivno in pozitivno vlogo, pri tem pa ohranja svojo samostojnost in identiteto. V naslednjih tednih pa bo prav gotovo začelo pestro politično delovanje,

ki bo pripeljalo do ustanovnih pri-marnih volitev za DS (14. oktobra), s katerimi bosta izvoljena državni in deželni tajnik. Pri tem bo pomembno se aktivno vključiti v liste, ki podpirajo tajniške kandidate, za kar so bili dani nekateri predlogi, ki jih bo deželno tajništvo SSK presodilo, pred dokončno odločitvijo. Sicer je bilo ugotovljeno, da je na državni ravni že precej jasno, kdo so kandidati za državnega tajnika. Popolnoma drugačna pa je trenutna situacija na deželni ravni, kjer se poleg Gianfranca Morettina in Bruna Zvecha, sedaj pojavlja še ime Francesca Russa.

Pokrajinsko tajništvo je ob prisotnosti vseh treh goriških občinskih

svetnikov obravnavalo tudi potek prvih del goriškega občinskega sveta. Sklenjeno je bilo, da bo za naslednjo sejo občinskega sveta pripravljena interpelacija županu Romoliju glede njegove pobude, da se skupaj s tržaškim in čedajskim kolegom dogovorijo o skupni strategiji, v zvezi s seznamom občin, v katerih se mora izvajati zaščitni zakon 38/01 za Slovence v Italiji. Tajništvo je izrazilo začudenje nad to pobudo, saj ni v pristojnosti županov, da odločajo, kje se bo zakon izvajal, ampak so to že določili občinski sveti, na podlagi zakonskih pravil. Občinska uprava mora sedaj ta določila le izvajati. Pri tem pa se ne razume, zakaj predsednik Giorgio Napolitano ni še podpisal seznama občin, ki ga je Paritetni odbor poslal ministrskemu svetu, kateri ga je pred dobrim mesecem tudi odobril. Ali bo treba spet koga vleči za suknič?

Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje obnove slovenske

konzulte na goriški občini. Na začetku avgusta je bil že sprožen postopek za njeno obnovo, kar je seveda pozitivno dejstvo, saj je potrebno, da se konzulta čimprej spet obnovi in nadaljuje z dosedanjim delom. Po pravilniku mora goriški občinski svet izvoliti tri člane konzulte. Pri tem dva člana predlaga večina, enega pa opozicija. Tajništvo je evidentiralo nekaj možnih kandidatov, ki jih bodo trije svetniki SSK predlagali ostalim svetnikom iz vrst opozicije. Poudarjena je bila pomembnost po enem samem skupnem kandidatu opozicije.

Tajništvo se je končalo s predstavitev spominske svečanosti, v organizaciji SSK, ob 60-letnici tragičnega izginotja časnika in političnega delavca Andreja (Slavka) Uršiča, ki bo potekala v četrtek, 30. avgusta, v Kobaridu s pričetkom ob 18. uri. Pri pripravi spominske svečanosti sodelujejo še društvo TIGR in Krožek Anton Gregorčič.

Sovodenjski krvodajalci

D elovanje Društva krvodajalcev v Sovodnjah je letos v znamenju 30-letnice. Pobuda za ustanovitev samostojne sekcije se je namreč porodila v začetku leta 1977, po nekajmesečnih pripravah pa jim jo je uspelo uresničiti že v oktobru istega leta. Niz prireditev ob okrogli obletnici bodo v društvu sklenili ob koncu avgusta oziroma v začetku septembra. V petek, 31. avgusta, bodo v občinski telodavnici v So-

vodnjah predstavili knjigo, ki opisuje nastanek društva in prehojeno pot. Knjigo je uredil Vlado Klemše in je skoraj v celoti dvojezična. Spored petkovega večera bodo zaokrožili člani godbe krvodajalcev iz Vileša.

Sobota, 1. septembra, bo namenjena športnemu dogajanju, saj so pri društvu pripravljeni, da je tudi preko športa mogoče pridobivati nove člane - krvodajalce. Od 15. ure dalje se bo pri Kulturnem domu v Sovodnjah odvijal

turnir. Nastopile bodo ekipe krvodajalskih skupin.

V nedeljo, 2. septembra, dopoldne bodo v Sovodnjah slovesno obeležili 30-letnico. Srečanje se bo pričelo ob 9.30, ko se bodo člani društva, gostje in predstavniki oblasti zbrali pri Kulturnem domu. Ob 10. uri bo maša, ob 10.45 pa polaganje venca pred spomenikom padlim. Dogajanje se bo zatem preselilo v občinsko telodavnico, kjer bo ob 11.45 slovesnost ob jubileju. Na slovesnosti bodo izročili priznanja.

Društvo krvodajalcev v Sovodnjah je od ustanovitve vodil

Branko Černič, od letošnjega občnega zbora pa je predsedniške dolžnosti prevzel Štefan Tomsič. V treh desetletjih je društvu, ki deluje na specifičnem področju s plemenitimi cilji pomagati sočloveku z darovanjem življenjske tekočine, ki pa je aktivno prisotno tudi na drugih področjih, uspelo pridobiti skoraj tristo članov, od katerih je dobra tretjina aktivnih krvodajalcev. Spodbudno je dejstvo, da se je v društvu v zadnjih letih zmanjšalo precejšnje število mladih in mlajših, kar je najboljša jamstvo za uspešno delovanje tudi na poti v četrto desetletje.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ Predstavitev sezone 2007-2008

Pred nami je posebno bogata sezona najrazličnejših kulturnih srečanj

Kulturni center Lojze Bratuž stopa v drugo desetletje svojega plodnega delovanja. Novo sezono so predstavili na tiskovni konferenci v petek, 24. avgusta, v komorni dvorani, kjer je predsednica Franka Žgavec poudarila, da vodstvo kulturnega hrama nadaljuje svoje poslanstvo zvesto svojim koreninam. Izhajamo iz bogatih izkušenj, je rekla, ob tem pa upoštevamo tudi odzive obiskovalcev in prijateljev. Tudi tokrat je prikazala bogat spored gledališke, koncertne in razstavne sezone, ki napovedujejo res prijetna presenečenja in obetajo kakovostna srečanja. Posebno pozornost namenja Kulturni center otrokom in mladim, za katere je tudi v novem delovnem letu pripravil gledališke abonmaje za štiri stopnje slovenskih šol. Abonmaji Mali polček (od 4. do 7. leta),

Veliki polček (od 8. do 10. leta), Abonma za mlade (srednje šole) in Moje gledališče (višje šole) predstavljajo kar 24 gledaliških predstav za več kot 1400 abonentov. Gre za gostovanje v glavnem profesionalnih gledališč, med katerimi ima posebno vlogo Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, ki že več let stoji ob strani goriškemu domu pri tej pobudi. Poleg vsakoletnega gledališkega abonmaja, ki predstavlja najpomembnejši delež pri delovanju KC Bratuž, bodo na odru tudi tokrat zaživele komedije amaterskih

gledaliških skupin v nizu Iskrivi smeh na ustih vseh, miklavževanje in priložnostne prireditve. Koncertna sezona se je začela v torek, 28. avgusta, s celovečernim koncertom slovitega mladinskega zbora Vesna iz Moskve, enega najbolj prestižnih mladinskih pevskih sestavov na svetu in prejemnika uglednih mednarodnih odlikovanj, ki ga mojstrsko vodi Alexander Ponomarev. Drug velik glasbeni dogodek bo ob koncu septembra koncert znane

cerkvi sv. Ivana v Gorici orgelski koncert Mirka Butkoviča, 24. januarja 2008 bo s klavirskim recitalom nastopil zmagovalac 7. tekmovanja v klavirski interpretaciji Nagrada Giuliano Pecar, 13. marca 2008 pa bo v komorni dvorani KC Bratuž nastopil duo Alessandro Sluga-Carlo Corazza na violončelo in klavir. Poleg tega je center Bratuž soorganizator dveh tradicionalnih enotedenskih pobud: mednarodnega klavirskega tekmovanja Citta' di Gorizia in

venskega akademskega slikarja Karla Pečka iz Slovenj Gradca. Sredi oktobra bo na ogled razstava delavnice Interars-Kons, mednarodni projekt vizualnih umetnosti. Poseben dogodek bo novembrska razstava ljudske umetnosti ob zaključku mednarodnega projekta Ljudsko izročilo v besedi in glasu, in sicer razstava skrinj v sodelovanju z Goriškim muzejem. Januarja 2008 bo odprtje skupinske razstave z ustvarjalci s področij

slikarstva, kiparstva, risbe, grafike, fotografije in videa ob 80-letnici konca Soške fronte. Razstavno sezono bo marca 2008 sklenila spomin-ska razstava del goriškega umetnika Negovana Nemca ob 20-letnici njegove smrti. Franka Žgavec je tudi navedla številna sodelovanja z društvi in ustanovami na obeh straneh meje, na koncu pa predstavila 11. bilten, ki v novi grafični obleki nazorno - v sliki in besedi - prikazuje delovanje v prejšnji sezoni. Prof. Lojzka Bratuž je v imenu Združenja cerkvenih pevskih zborov dodala, da ZCPZ sodeluje pri koncertih z religiozno glasbo. Posebno vesela je bila z gostovanjem zbora Vesna, ki lahko res navduši tudi naše mlade pevce, sploh pa s celotnim koncertnim sporedom, ki bo s svojo kakovostjo gotovo prinesel veliko zadovoljenja poslušalcem in prirediteljem.

DD

pianistke Dubrovke Tomsič v sodelovanju z mednarodnim festivalom Kogojevi dnevi. Božični koncert bo 20. decembra, ko se bosta našemu občinstvu predstavila Komorni zbor Konservatorija v Bratislavi in Slovensky komorni orkester Bohdana Warchala. Februarja bo na vrsti avtorski projekt Milka Lazarja in Erwarda Cluga Preta-a-porter. V Srečanjih z glasbo bodo prišli na svoj račun tudi domači izvajalci, saj Kulturni center rad spodbuja tudi domače ustvarjalce in poustvarjalce. Dne 13. oktobra bo v

evropskega tekmovanja za mlade violiniste in čeliste študente Alfredo in Vanda Marcosig. Roža v gumbnici so razstave, ki jih prireja KC Bratuž v svojih prelopih razstavnih prostorih in tako omogoča gledalcem živ stik z umetniki, zlasti s tistimi, ki so kakorkoli povezani z našim goriškim prostorom. Odprtje prve razstave, 6 za eno... razstavo, je bilo v soboto, 25. avgusta, ko so svoje umetnine predstavili člani šestih fotoklubov iz goriške pokrajine. Ob koncu septembra je na sporedu pregledna razstava slo-

Občinski svet Sovodnje Izredna seja sredi poletja

Desetega avgusta se je na izredni seji sestal občinski svet v Sovodnjah. Sejo je sklical podžupan dr. Leopold Devetak, na dnevni redu pa je bila odobritev dveh pravilnikov, in sicer za opravljanje prevoza šoloobveznih otrok in uporabo interneta v občinski knjižnici, ter kriterijev za izdajanje dovoljenj za trgovske obrate. Odobritev pravilnika za opravljanje šolskega prevoza je bila nujna, saj se bo že 12. septembra spet začel pouk. Dnevni red seje pa so po hitrem postopku dopolnili še z novo točko, ki se navezuje na deželni zakon o prostorskem načrtovanju in ki prav te dni stopa v veljavo. Občinska uprava je namreč že začela postopek in pripravila celotno gradivo za varianto (7. varianta k Splošnemu regulacijskemu načrtu), ki bo predmet razprave predvidoma že na prihodnji seji. Novi deželni zakon (št. 5/2007) pa jasno določa postopek v prehodnem obdobju. Občine, v katerih so že začeli postopek za odobritev variante, lahko administrativni postopek nadaljujejo po dose-

danjih predpisih, vendar pa morajo pred rokom uveljavljanja novega zakona s sklepom občinskega sveta določiti osnovne smernice. To so na zadnji seji sovojenjskega občinskega sveta tudi storili. Postopek za odobritev variante se bo tako lahko nemo-teno nadaljeval. V nasprotnem primeru bi morali postopek začeti znova, kar bi pomenilo velik časovni zamik. Ob tem velja povedati, da je predlagani sklep bil odobren soglasno in se je župan Petejan v razpravi zahvalil opoziciji za konstruktiven pristop pri razreševanju za občinsko skupnost pomembnega vprašanja. Svetniki opozicije so k osnutku pravilnikov predstavili kar nekaj popravkov, dopolnil in sprememb. Največ amandmajev je zadevalo osnutek pravilnika - osnutek je odobril občinski odbor na seji 24. julija letos - ki ureja opravljanje prevoza otrok v osnovne šole in otroške vrtce. Občinski odbor je sprejel kar nekaj popravkov, ki jih je predlagala opozicija, medtem ko z vrst večinskih svetnikov ni bilo nobene pripombe. Pravilnik je bil z vnesenimi po-

pravki odobren soglasno. Svetnik Klemše je upravi priporočil, naj pravočasno, z ozirom na bližnji začetek pouka, seznanijo javnost in predvsem starše osnovnošolskih otrok in otrok, ki obiskujejo vrtce, z novimi pravili, ki med drugim uvažajo načelo referenčne šole oziroma vrtca. Krajša razprava je zadevala tudi osnutek pravilnika o uporabi interneta v občinski knjižnici. Z nekaj manjšimi popravki je bil pravilnik soglasno sprejet. Prav tako soglasno so svetniki odobrili kriterije - v bistvu je šlo za osvojitve določil, ki jih že predvideva deželni zakon št. 29 iz leta 2005 - za izstavljanje dovoljenj za trgovske obrate v občini. Kriteriji zadevajo dejavnost, ki jo deželni zakon uvršča, z ozirom na prodajno površino, v srednji razred (od 250 do 400 kv. metrov), kajti za obrate do 250 kv. metrov ni potrebna posebna dokumentacija, temveč samo sporočilo občini o odprtju obrata. Ob upoštevanju deželnih smernic in statističnih podatkov je v sovojenjski občini možnost odprtja enega obrata za prodajo ještin in treh obratov druge vrste. Trenutno v občini ni nobenega tovrstnega trgovskega obrata. Svetniki iz opozicijskih vrst so ob koncu seje predložili niz neposrednih ustnih vprašanj in pisnih interpelacij.

S 1. strani Pred vstopom...

V zvezi z določitvijo zaščitnih območij je nastala polemika na deželni ravni v zvezi z občino Tržič oz. z vprašanjem, ali naj se tudi tu izvaja zaščitni zakon. Tržiška občinska uprava je temu predlogu naklonjena. V mestu samem je precej Slovencev, ki so povezani v svojem društvu in so precej aktivni. Nasprotniki pa trdijo, da v mestu ni slovenske narodnostne skupnosti in poudarjajo bizjaške tradicije in značaj prebivalstva. Poleg tega se bojijo morebitnih dvojezičnih napisov. Skrbela naj bi jih tudi finančna bremena zaradi uporabe dvojezičnosti. Vsekakor pa problem zaenkrat še ni rešen. V zadnjem času vzbuja veliko polemike tudi vloga furlanščine v deželi. Tudi tu so mnogi precej deljena, zlasti se glede poučevanja tega jezika v šoli. Posredno je to povezano s slovensko problematiko. Dežela pripravlja svoj zakon za Slovence, ki bo verjetno prišel v razpravo prav jeseni. Bo vse to našlo pozitivno rešitev? Bližnja prihodnost bo prinesla odgovor.

Obvestilo

Krajevni svet Pevma - Štmaver - Oslavje in glasbena šola Fondazione musicale "Citta' di Gorizia" v sodelovanju s KD Sabotin in z župnijo Sv. Mavra in Silvestra vabijo na koncert "Note v mestu", ki bo v petek, 31. avgusta, ob 20.30 v cerkvi v Štmavru (okraj Villa Vasi). Vstop prost. **Slovenski center** za glasbeno vzgojo Emil Komel sporoča, da se bo pouk začel v ponedeljek, 10. septembra 2007. Do tega dne sprejema še nove vpise za prihodnje šolsko leto. Urnike lekcij si učenci lahko ogledajo na šolski razglasni deski. Informacije daje tajništvo od 10. do 13. in od 3. septembra dalje tudi v popoldanskih urah od 14. do 18. Telefon in fax 0481/532163 in 0481/547569, e-mail scgvmkel@tin.it.

Darovi

Ob 28. obletnici smrti tete s. Ahacije Kacin darujeta Marija in Metka 100,00 evrov za Zavod sv. Družine. **Za cerkev** na Peči darujejo: druž. Moreu Kovic ob krstu sinčka Dominika 100; Anna Zuppel in Andrej Kovic ob krstu vnuka 50; Gizela Stanzani ob 75-letnici v spomin sošolk Viktorije in Sonje ter vaščanke 60; mama in tata ob poroki Andreja in Neve 50; Danila ob 3. obletnici smrti moža Danilota - za mis. p. Kosa 50; Bernarda Cijan v spomin na sestro Zalko 20; Olga Semolič v spomin na moža Cirila za cvetje 50; sestre Zalka in Bernarda v spomin na sestro Netko 30; stara mati ob krstu vnukinje Cecilije 50; E.P. 100 evrov. **Vrh sv. Mihaela:** N.N. za cerkev 100; N.N. ob pogrebu Cecilije 50; hčerka pok. Cecilije 20; starši male Erike ob krstu 25; N.N. 10; Avguštin Devetak ob blagoslovitvi novega hotela 100; N.N. 100; N.N. 100; N.N. za cerkev in cvetje 100; N.N. za misijon p. Kosa 50; N.N. za mis. p. Kosa in cvetje ter cerkev 150; Elda Grilj za cvetje 40 evrov. **Gabrije:** Milena in Ladi namesto cvetja Petru Tomsiču 50; N.N. z Opčin 150; N.N. ob poroki 50; N.N. ob poroki 70; N.N. iz Štandreža 10; Nataša 20; Ortenzija 10; Bruna v spomin na mamo Imo 50; Mirica, Daria in Anica v spomin na Imo 50; Silvana z družino Pinello v spomin na tata Julka 100; N.N. v spomin na Imo in Julka 50; vnuki pok. Julka za

sv. maše 50; svakinji Sonja in Marta v spomin na Julka za sv. maše 50; druž. Alojzije Pipan, Ladija Boškina in Ivota Boschina v spomin na Julka 50; sestre v spomin na Dušana Žerjela 100; sestrične iz Nabrežine v spomin na Dušana 50; D. in T. z Opčin v spomin na Dušana 100; N.N. v spomin na Dušana za MIPZ in CPZ z Vrha sv. Mihaela 50 evrov.

Za misijon p. Kosa darujeta: N.N. s Peči 50; N.N. s Peči 20 evrov.

Peč: Metoda Čevdek Paravano 150; Richiusa v spomin na Erminija 20; starši neveste Meri ob njeni poroki 150; za cerkev v Rupci 100, za DPZ Doberdob 50; ženin Massimiliano 100 evrov.

Rupa: starši malega Manuela ob krstu 100; Ana Medvedič Boschin 30; Aleksander Kosič 50; nona Bojana 10; Lauretta Pizzo Ožbot in hčerka Emanuela 30; N.N. 100; N.N. 10; Edi ob krstu male Cristine 50; stara mama in botra Sonja za cerkev v Rupci 50 in za misijon p. Kosa 50; Emanuela Ožbot Florit ob krstu male Chiare 60; starši ob krstu Chiare 50; stara mama Lauretta Pizzo Ožbot ob krstu 50; Marjetka Marušič v spomin na brata Hermana in očeta Avgušтина 50 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 31.08. do 06.09.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 31. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Čez poletje z narodnozabavno in dalmatinsko glasbo - Zanimivosti in humor.

Ponedeljek, 3. septembra (v studiu Andrej Baucon): Pop poletje z najlepšo glasbo 80. let - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti.

Torek, 4. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 5. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Skrivnosti biserov - Izbor melodij.

Četrtek, 6. septembra (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

*Počaščeni smo s priznanjem,
ki sta ga*

LOJZKA in ANDREJ BRATUŽ

zasluženo prejela

*od predsednika italijanske republike,
in jima iskreno čestitamo.*

SVET SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ

Izjemno priznanje Lojzki in Andreju Bratužu

Svet slovenskih organizacij izraža veliko zadovoljstvo ob priznanju, ki ga je predsednik italijanske republike Giorgio Napolitano podelil prof. Lojzki in prof. Andreju Bratužu. Prof. Lojzka in prof. Andrej Bratuž sta se vse svoje življenje odlikovala in se še odlikujeta s tistimi vrednotami, ki so pomembne ne samo za slovensko narodno skupnost v Italiji, ampak tudi za povezovanje s slovenskim matičnim prostorom ter predvsem za sodelovanje z večinskim narodom. S svojo delavnostjo, strpnostjo, zavzetostjo in razumevanjem z vsemi in s svojo privržnostjo za sožitje in srečno sobivanje sta dala nepogrešljiv prispevek graditvi

novih odnosov v teh naših krajih v duhu vsega tistega, kar pomeni dandanes vsa Evropa. Na ta način sta znala ohranjati živ in ploden spomin na svojega očeta Lojzeta Bratuža, žrtev fašističnega nasilja, in s tem spominom utrdila temelje za globljo zavest in resnično ter iskreno zблиžanje vseh Slovencev v Italiji kakor tudi tvor-no povezanost vseh tukaj živečih narodov. S svojo predanostjo srečnejši viziji prihodnosti sta dokazala, kako je vsakršno preteklost mogoče preobraziti v lepšo sedanjost in v vse bolj spodbudne pogoje za vedno prijetnejšo skupnost prav vseh ljudi.

**Predsednik SSO za Goriško
Janez Povše**

Sveče na Koroškem

Uspešno se je končal 27. Slikarski teden

Tradicionalni in vendar vedno novi sveški Slikarski teden, je letos že sedemindvajsetič, tokrat od 19. do 25. avgusta, privabil v to vasico na Koroškem ustvarjalce iz različnih področij dežel Alpe-Jadran. Slovenijo je zastopal Jure Repenšek iz Mozirja, ki je med tednom v prostorih Gor-

monokromatskih akrilnih slik, na katerih so se barve prepletale v zanimivih odtenkih in vabile, da se človek zamisli o tem, kako se tudi v življenju pretakajo snovi in občutki od temnih do čisto bledeh, a še vedno v isti sporočilnosti barve same. Slovenske ustvarjalce na Koroškem je zastopal Joži

Sveta družina itd. Nemško govoreči koroški prostor so zastopali člani skupine Kunst-sport-Gruppe Hochobir, bratadvojčka Uwe in Heiko Bressnitter Patrick Pils in Richard Klammer. Vsak s svojim izrazitim in značilnim slikarskim jezikom so na razstavi predstavili zelo različne tehnične pristope do ustvarjanja, in na-

govarjali obiskovalce sklepne razstave z zanimivim sporočilom o pomenu gojenja kulture miru, sporočilo prepletanja različnih kultur ter vrednote prijateljstva. omenjeni ustvarjalci so na sklepnem večeru poskrbeli tudi za glasbeni, pevsko-instrumentalni nastop. Predsednica društva Kočna, ki organizira Slikarski

teden, prof. Tatjana Feinig, je v sklepnem nagovoru številnim obiskovalcem izpostavila tudi pomen dveh delavnic, ki so jih priredili.

Stara šola je bila med tednom prizorišče likovnega tečaja na temo skulptura - struktura, ki ga je obiskovalo 37 otrok različne starosti. Z njimi sta delali izkušeni Andreja Lepuschitzn Snježana Rehak-Višnjic. Njun tečaj pa je za otroke dragocen tudi zaradi izboljšanja slovenske jezikovne kompetence. Drugo skupino, v kateri so se s tehniko tuša preizkušali tako mladinci kot odrasli likovni navdušenci, pa je vodil koroški slikar Franz Brandl.

Slikarski teden v svoji 27. izvedbi, je torej ponovno potrdil, da gre SPD Kočna iz Sveč za več kot ustvarjalno srečanje likovnih umetnikov in da je ta teden zaradi sodelovanja otrok in odraslih pri spremljajočih prireditvah tudi priložnost za vsakoletno ožvitev osebnega kulturnega in prosvetnega dela, ki obogati vsakega posameznika in posredno tudi širšo slovensko skupnost sredi Roža.

FM

šetove domačije ustvaril simbolično zanimiv niz grafik. Ob njem sta v galeriji in spodnjih prostorih ustvarjala slikarja s Tržaškega. Ani Tretjak, ki je prvič bila v Svečah že pred šestnajstimi leti, je v zanimivi tehniki barvanega kolaža oživila temo mitičnih osebnosti in simbolno povednih nadnaravnih bitij, ki naj prostor in ogledovalca umetnine nagovorijo s pozitivno energijo. Štefan Turk iz Barkovlj pa je za letošnjo kolonijo ustvaril vrsto

Hrobath, kovinarski tehnik z originalno in izrazito ustvarjalnostjo, ki je v sveški vaški kovčnici ustvaril več malih skulptur, tako abstraktne kot stvaritve, ki sicer nakazujejo človeške somatske obrise in sohe kot so to bile Množica,

Prejeli smo

Koga je strah pred uravnoteženjem družbene moči

V zadnjem času dežurni čuvaji demokracije prizadevno begajo javnost z alarmantnimi opozorili o domnevni nesproščenosti oz. strahu, ki bi naj razsajal po deželi Kranjski. Po zmagi pomladne opcije na zadnjih parlamentarnih volitvah se je namreč začel spopad tudi za nadzor nad kapitalom, mediji, represivnimi organi in civilno družbo, ki ob vladni večini v parlamentu predstavljajo pomembne vzvode realne družbene moči. Te vzvode pa je po sili inercije tudi še v tranziciji večinoma nadzirala nekdanja politična elita oz. bivši vodilni komunisti, ki so se v novih okoliščinah, naravno, preoblekli v neoporečne strokovnjake oz. pripadnike civilne družbe in se samoproglašali za apolitične. In to od olimpijskega komiteja navzdol, prek sindikatov, gospodarske in drugih zbornic, upokojenskih, stanovskih, športnih, študentskih, mladinskih organizacij itn., da ne omenjam posebej borčevskih, ki so bile vedno brezhibno delujoča transmisija nekdanjih oblasti. Tudi s pomočjo teh vzvodov družbene moči, zlasti uslužnih medijev, so npr. sile kontinuitete pred leti z lahkoto pometle s prvo Demosovo in drugo Bajukovo vlado ter ob polstoletni samovoljni vladavini znotraj enopartijskega režima uspele obdržati oblast tudi v začetnem obdobju formalno demokratskega parlamentarnega sistema.

Tako naši varuhi demokracije, ki

tako lahkotno besedičijo o lustraciji, kadrovskih tsunamijih itn., pozabljajo, da je bila Slovenija z vstopom v tranzicijo na navedenih področjih realne družbene moči bolj ali manj že vsa "zlustrirana", in da je spopad za te položaje oz. vzvode moči v bistvu razbijanje dosedanjih monopolov in kot tak tudi del demokratskega procesa, tudi v primerih, ko poteka na robu dobrega okusa ali celo ekscenčno. In ker v našem konkretnem primeru državnega (so)lastništva nad podjetji in pisanimi mediji obstaja možnost za posege oblasti ne samo v nadzorne in vodstvene organe državnih elektronskih medijev, ampak tudi v podobne organe teh paradržavnih podjetij, jih vsakokratna vladajoča opcija tudi izkoristi. Ko bo enkrat privatizacija družbenega kapitala dokončana, bo teh možnosti bistveno manj. Končno pa ni to nič novega, saj smo občasno pričali podobnim spopadom za obvladovanje vzvodov realne družbene moči tudi v zrelih demokracijah, kot npr. pogosti spopadi za vodstvene položaje v državnih elektronskih medijih in v paradržavnih podjetjih (Italija idr.), zlorabe represivnih, zlasti obveščevalnih organov v politične namene (ZDA, Italija, Francija)

idr.

Sam menim, da za slovenske razmere prinaša ta spopad spodbudno sporočilo, da se v Sloveniji, po polstoletni vladavini ene politične opcije, končno vzpostavlja neko ravnotežje tudi na področjih realne družbene moči, kar je eden od pomembnih predpogojev za demokratsko življenje družbe. To, da levoliberalna opcija, ki izgublja svoj monopolni položaj tudi na teh področjih, bje plat zvona in bega javnost z različnimi alarmantnimi slogani, je povsem razumljivo. Izgubljanje teh položajev pomeni namreč tudi izgu-

ene same kritične besede zoper njih. Zato pa se ob teh procesih počutimo sproščene mi, preprosti opazovalci in soudeleženci te družbene igre, kajti danes so tudi dovčerajšnji bogovi z nami vred na prepihu. V pogojih dozorevajoče demokracije jim je namreč nekdani, umetno vzdrževani svetniški sij odpadel in štejejo samo še toliko, kolikor znajo pametnega narediti ali povedati. Kajti državni elektronski mediji, ne glede na barvo vladajoče opcije, postajajo objektivni in profesionalni ter pogumno branijo lastno avtonomijo. Dnevni in periodični tisk pa je ravno po zaslugi spopada za obvladovanje vzvodov realne družbene moči tudi že dokaj enakovredno razporejen na oba politična pola, kar omogoča javno soočenje različnih pogledov na družbeno dogajanje in nadzor nad njimi. Pred budnim očesom sedme sile tako ni nihče več varen in nekdani miti padajo eden za drugim. Poleg tega pa v zadnjem času stopa v medije kapital, ki bi po logiki stvari moral biti garant, da bo v njih vse manj ideologije in vse več profesionalnosti ter z njo povezane kvalitete. Zato nič ne škodi, če je branilce nekdanjih monopolov ob tej prerazporeditvi oz. razpršitvi družbene moči popadel strah in se počutijo nelagodno. To je znak, da kljub navidezni protislovnosti dogajanja v slovenski družbi in občasnih ekscenčnih demokratskih procesih napredujejo in pometajo z ostanke preteklosti.

Milan Gregorič

bljanje družbene moči in predvsem privilegijev. In če je koga strah teh procesov, so to predvsem oni. Zlasti pa se morajo počutiti nesproščene tisti, ki so bili v prejšnjem enopartijskem sistemu zavarovani kot svete krave, in si nihče ni upal ziniti niti

Kratki

Luca Piovaccari: Raziskovanje pokrajine

V občinskem muzeju v Krmini je bilo v sredo, 8. avgusta, odprtje druge razstave projekta Iterest, ki ga je zasnovalo društvo za kulturno promocijo E-20. Projekt je namenjen predstavljanju, spoznavanju italijanskih in tujih sodobnih fotografov ter vzpostavitvi novega mednarodnega fotografskega centra. Vodilna ideja Iteresta, ki nosi podnaslov "Potovanje napoveduje umetnost", je raziskovanje vseh razsežnosti človekovega premikanja, ne samo klasičnega potovanja v drug kraj, ampak tudi poglobitve v svojo notranjost, v ideje, v sočloveka, družbo, ožjo pokrajino, ki ga obkroža. Tokrat bo do 9. septembra 2007 razstavljal italijanski ustvarjalec iz Cese, Luca Piovaccari, s svojimi najnovejšimi krajinami in portreti.

Piovaccari prihaja iz sveta grafičnega oblikovanja, izhaja iz risbe in črpa iz idej modernistične arhitekture dvajsetih, tridesetih let dvajsetega stoletja. Navdihujejo ga preproste, minimalistične poteze Le Corbusierja in jih išče tudi v objektih, ki jih fotografira. Njegovo raziskovanje je usmerjeno v marginalne pokrajine, puste in neestetske. Večkrat so to gradbišča, vendar ravno zato, ker se navezujejo na arhitekturo.

Avtor ostaja zvest analogni fotografiji, kljub temu da uporablja tudi digitalno. Pozitiva pa ne razvija na klasičen fotografski papir. Za to raje uporablja acetat, plastično prozorno folijo ali direkten prenos na steno z žeblički in volneno nitjo, kar spremeni fotografijo v samo eno izmed faz ustvarjalnega postopka. Luca Piovaccari se poslužuje fotografskega medija kot neke vrste orodja za prikazovanje neoprijemljivosti in bežnosti podobe; na prosojni podlagi, ki odstopa od stene, ali z nitjo, ki je ravno tako nekoliko odmaknjena, dobijo slike skoraj tretjo dimenzijo, obenem pa se spremenijo v eterične entitete, brez materialnosti. Podobe ostajajo prisotne, konkretne, istočasno pa so fluidne in skoraj neotipljive. Avtor opozarja, da se nanje ne moremo zanesti, ker so dvoumne, ravno tako kot realnost, ki je bolj bežna, kot bi si lahko priznali; svari nas, da je resnica vedno onkraj tega, kar vidimo na prvi pogled. Podobe dajejo vtis nenehnega spreminjanja, prehajanja v nekaj drugega, postajajo začasni vtisi hipotetične situacije. Acetat deluje kot filter, razdeljen na manjša kvadratna polja, fotografija pa se zdi kot projekcija na steno za njim. Za prozorno opno se skrivajo obrazi in pokrajine, ki sporočajo svoje občutke, avtorjevo doživljanje situacije, njegove izkušnje. Fotografirana pokrajina postane, kot je zapisala kritičarka Franca Marri, področje primerjave, dialoga, spraševanja; lahko se poistovetimo s prikazanim obrazom ali njegovim čustvom. Postane kraj križanja pogledov. / Katarina Brešan

V Ljubljani prvi festival Mladinske knjige

Od 21. do 23. septembra 2007 bo v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču potekal prvi Festival Mladinske knjige. Namenjen je dobrim zgodbam, razvoju domišljije in ustvarjalnosti, predvsem pa prijetnemu druženju. Obiskovalci bodo lahko na enem mestu spoznali delo sedmih založb Skupine Mladinska knjiga, pestrost njene knjigotrske in papiriške dejavnosti, revije in knjižne klube ter vpetost MK v kulturni in gospodarski prostor Slovenije in jugovzhodne Evrope. Skupina MK je velika družina: 1700 zaposlenih v 14 družbah letno pripravi več kot 800 naslovov novih izdaj knjig in 14 revij v šestih jezikih, preko prodajnih mrež prodajo več kot 4 milijone knjig. Širina poslovanja, obsežen nabor izdelkov in raznovrstne storitve so botrovali odločitvi za organizacijo tako velikega dogodka.

Programsko dogajanje bo razvrščeno po različnih sobah hiše dobrih zgodb: obiskovalce bodo povabili na literarne pogovore s priznanimi avtorji v knjižnico, otroke na različne delavnice v otroško sobo, v sobi za raziskovalce bodo poskrbeli za nadobudne radovedneže, v wellness sobi bo poskrbljeno za sprostitve in boljše počutje, na knjižni terasi bo prostor za kavo...

Praznovali bodo 60. obletnico izhajanja revije Pil, 50-letnico Muce Copatarice, gostili bodo Neco Falk in Mačjo godbo, prisotna bo Anica - priljubljena junakinja Dese Muck, ki bo doživela tudi ekranizacijo, za vse ljubitelje Harryja Potterja pa bo to prva priložnost za prednaročilo sedme knjige v slovenščini.

Za naš jezik

Obskurno špekuliranje aboriginov

V prelepih Zgodbah s poti Evalda Flisarja se ena črtica začne z besedo "Domorodec...". Opisuje avstralskega slikarja in domorodca, ki želi portretirati turista. Turist pristane, a vse, kar slikar izvabi iz svojega čopiča, je le on sam, s pretresljivim odmikom: domorodec ima na sliki kožo bele barve.

Domorodec torej. Čeprav je pisatelj svetovni potnik, ki odlično obvlada angleščino, ki se je celo poskusil v angleškem pisanju, ni pri njem sledu besede *aborigin*, ki nas preganja po domovinskem in zamejskem tisku. Beseda je nepotrebna, saj ima zanjo slovenščina še kak drug izraz: **domačin, staroselec**.

Tudi **špekulirati** v pomenu **tuhtati, računati** ni najbolj slovensko. Da ne omenimo strokovnega izraza **obskurne materije**, ki pa je samo zamejska posebnost: tako v strokovnih kot v poljudnih delih je v domovini obveljala **temna snov**. Pa saj ne more biti drugače: **obskuren** pomeni v slovenščini kvečjemu "nepomemben, zakoten, nazadnjaški, mračnjaški". Nobene od teh štirih lastnosti ne moremo pripisati snovi, ki po teoriji znanstvenikov zavzema dober del vesolja.

Kratki

Novo pri založbi Mladika: Dogodivščine družine Talpa

Sredi poletnih dni je tržaška založba Mladika pripravila knjižno izdajo za najmlajše. Gre za zbirko petih ilustriranih zvezkov - igrivih učbenikov slovenščine. Avtorica Francesca Simoni je v sodelovanju z ilustratorjem Matejem Susičem sestavila pet pravljic v italijanščini, ki pripovedujejo o dogodivščinah ljubke družine Talpa. Štiričlanska družina krtov se nekega dne odpravi na počitnice v Jurčkov gozd, kjer mala Lisa in Rudi sprašujeta po slovenskem jeziku, ki se tam govori, spoznavata veliko novih prijateljev in se zapletata v prijetne dogodivščine. Na zabaven način spoznavata slovenščino, tako kot bralci teh petih knjižic, katerih naslovi so: Počitnice, Dan na tržnici, Izlet v lunapark, Na kmetiji in Neveren dan. Vsak zvezek ima na koncu še slovarček slovensko-italijanskih izrazov in slovenski prevod pravljice. Zvezki nimajo značaja slovnice, so pa s pisanimi ilustracijami zabaven pripomoček pri spoznavanju slovenskega jezika za družine, ki bi rade približale otroke slovenščini.

V Clevelandu poimenovali trg po kralju polke Yankovichu

Ameriški "kralj polke", pokojni Frankie Yankovich, prvi dobitnik glasbene nagrade grammy v kategoriji polke, je v Clevelandu dobil svoj trg. Poimenovanje trga med 152. ulico in cesto Waterloo je soglasno potrdil clevelandski mestni svet na predlog svetnika slovenskega rodu Mikea Polenseka. Slednji je tudi vodil slovesnost pred vrati v umetniški in zabavni predel mesta Collinwood-Waterloo. Trg Frankieja Yankovicha je postavljen nedaleč od kraja, kjer je preživel otroštvo in kjer je odprl svoj prvi klub ter glasbeno trgovino. Na slovesnosti, ki jo je pomagala pripraviti Dvorana slavnih polk in muzej ("National Cleveland-Style Polka Hall of Fame and Museum"), je sodeloval tudi Yankovichov pranečak Bob Kravos, prav tako glasbenik na harmoniki. Slovesnosti je sledil tudi sprejem. Polensek je povedal, da je Yankovich odrasel v clevelandskem predelu Collinwood, kjer je stanoval, tudi ko je postal slaven. Njegovi veseli toni so navdihnili generacijo glasbenikov in ustvarili clevelandsko polko, v kateri ljudje uživajo še današnje dni, je dodal Polensek. Predsednica Dvorane slavnih in muzeja polke Cecilia Dolgan pa je povedala, da je Yankovich polko postavil pod žaromete od New Yorka do Hollywooda in po vsem svetu, vendar ni nikoli pozabil svojih slovenskih korenin in domačega kraja, iz katerega je ustvaril prestolnico polke. Leta 1915 v Zahodni Virginiji rojen Frankie Yankovich je svoj prvi orkester ustanovil še kot najstnik v Collinwoodu. Leta 1948 in 1949 je že prodal več kot milijon izvodov

svojih uspešnic "Just Because" in "The Blue Skirt Waltz". Leta 1948 je bil v Milwaukeeju že okronan za "kralja polke". Leta 1985 je dobil prvega grammyja v kategoriji polke, dolgoletno bogato kariero pa je končal leta 1998, ko so ga pokopali v Clevelandu.

Clevelandska polka (Cleveland Style Polka) je največji kulturni prispevek Slovenije ZDA, saj je ta slog izšel iz slovenskih sosesčin Clevelanda ter po drugi svetovni vojni postal prava senzacija. Dvorana slavnih in muzej polke spremlja zgodovino te glasbe od korenin v slovenskih narodnih melodijah in vsako leto prireja gala podelitev priznanj za najboljše dosežke na področju polke. / STA

Ob življenjskem jubileju dr. Draga Štoke

Predsednik Sveta slovenskih organizacij, dolgoletni deželni svetovalec in vodilni predstavnik stranke Slovenske skupnosti, tržaški javni delavec dr. Drago Štoka je 16. avgusta obhajal 70-letnico.

Naslova njegovih zadnjih dveh knjig - V političnem vrtincu (2004) in Začeti znova (2006) - sta lahko lepo izhodišče za zapis, ki naj mu tudi preko Novega glasa ponese čestitke in voščila prijateljev in sodelavcev, a mu tudi izrazi hvaležnost širše skupnosti, saj je že daljnjega leta 1956 stopil na pot javnega delavca, vpetega v boj za pravice Slovencev v Italiji, v prizadevanja za naš kulturni, družbeni in politični dvig. Jubilant je sicer tudi umetniška duša, kar se kaže v njegovih mladostnih spisih in v leposlovnih delih zrelih let, v čustveno obarvanem govorništvu, v nastopanju pri Radijskem odru in na deskah prosvetnih prireditelj v mlajših letih. Zelo zgodaj pa je stopil »v politični vrtinec«. Ne iz kake strankarske zagrizenosti ali oblastiželjnosti, temveč iz čuta dolžnosti, kot so ga v prvih povojnih desetletjih pri mladih ljudeh gojile naše vzgojne organizacije in dijaški Slovenski kulturni klub. Slednjemu je ob mentorju prof. Jožetu Peterlinu postal leta 1956 prvi predsednik. V tem krogu je bil potem med ustanovitelji revije Mladika in pri drugih pomembnih pobudah. Tako je bil kasneje tudi med snovalci Sveta slovenskih organizacij (1976), še kasneje član škofijskega pastoralnega

sveta v Trstu, ves čas tudi publicist (avtor šestih samostojnih knjig) in predavatelj. Za javno delo se je tudi strokovno podkopal, saj je diplomiral iz prava in do

pravno-upravne zadeve v njenem vodstvu. Dokler so v stranki delovale tudi ustanovne skupine, je bil Štoka med vodilnimi v Slovenski katoliški skupnosti (od leta 1968:

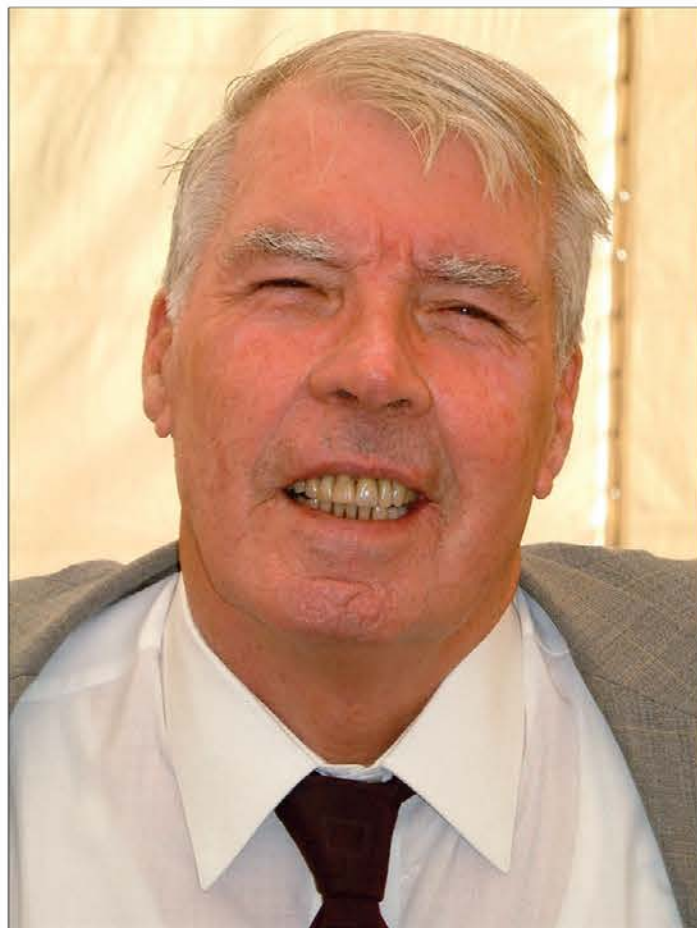

Foto JMP

upokojitve vodil svojo odvetniško pisarno. Kot odvetniški pripravnik se je oblikoval v pisarni prvega deželnega svetovalca Slovenske skupnosti dr. Jožeta Škerka ter ob predvojnem borcu na narodne pravice dr. Franetu Tončiču. Ko se je iz koalicije štirih skupin na prvem občnem zboru leta 1965 oblikovala tržaška Slovenska skupnost, je bil izvoljen za referenta za

Slovensko ljudsko gibanje). V vodstvenih telesih Slovenske skupnosti, katerih član je še danes, pa je zasedal zelo odgovorna mesta. Večkrat je bil tržaški pokrajinski tajnik SSK (1968-70, 1971-74, v tajniški "trojki" 1977-79). Bistveno vlogo je odigral pri nastajanju deželne organizacije SSK (1. deželni kongres je bil leta 1975). Strankin deželni tajnik je bil v letih 1975-83, v letih 2001-

2005 pa je bil deželni predsednik SSK. Kar 20 let, štiri zaporedne mandate, je Slovensko skupnost zastopal v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine (1968-88). Poleg dela v tem zakonodajnem telesu, ki je obrodilo veliko sadov, je treba poudariti dejstvo, da je bil Štoka v omenjenem dvajsetletju, a tudi kasneje v prvih vrstah pri vseh pomembnejših akcijah Slovencev v Italiji: od prizadevanja za globalni zaščitni zakon do obiskov SSK in "enotnih delegacij" pri italijanskih, slovenskih, jugoslovanskih in evropskih oblasteh, od povezovanja evropskih manjšin do iskanja novih poti v italijanski "drugi republiki". Obnavljanje tega dela bi pomenilo obnavljanje lepega dela naše povojne zgodovine.

Leta 2005 je bil izvoljen za predsednika Sveta slovenskih organizacij, kar je še danes njegova osrednja zadolžitev. Štoka je v politiko stopil v času nikoli povsem pojasnjene "dolinske afere", ki je ogrozila sam obstoj SSK. Takrat so mlajši prevzeli vodstvo stranke, jo rešili in utrdili. Potem ko je prestal hude osebnostne, zdravstvene in družinske preizkušnje, se je jubilant po nekaj letih premora vrnil v javno areno, v vodstvena telesa Slovenske skupnosti, v publicistiko in tudi leposlovje.

Ko so ga k temu nagovorili in je presodil, da je lahko koristen, je sprejel izziv, da opusti strankarsko politiko in prevzame vodenje krovne organizacije "civilne družbe". Skratka, geslo »začeti znova« je v osebnem in družbenem življenju večkrat udejanjil in nam s tem ponudil krasen zgled optimizma, delavnosti, zavzetosti, vere v našega človeka in v visoke ideale.

Ivo Jevnikar

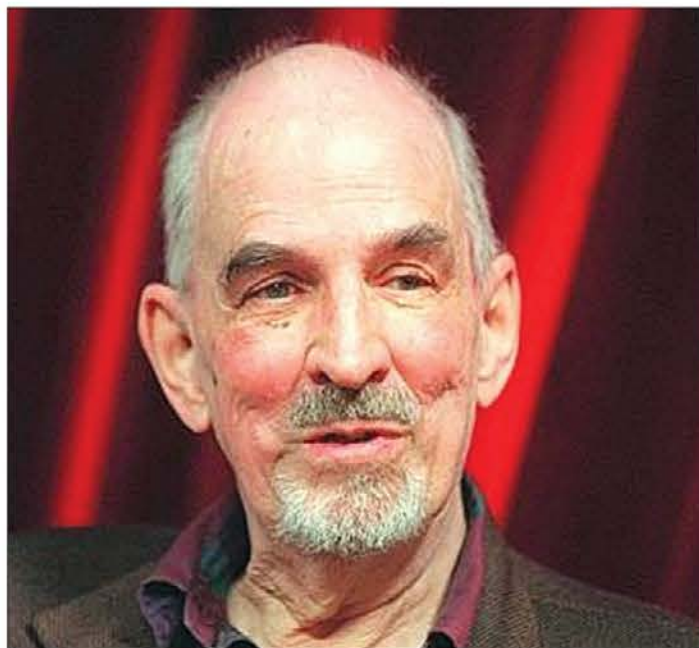
Svet filma žaluje

B in A - Ob odhodu dveh velikih umetnikov

Konec julija sta nas skoraj sočasno zapustila švedski filmski mojster Ingmar Bergman in italijanski sopotnik Michelangelo Antonioni. Gre za dva svojska, po svoje različna umetnika, ki ju pa povezuje nemalo sorodnih prvin. Oba sta rada segala po motivih sodobnega življenja, kjer se intima erotičnega razmerja spaja s pretanjeno psihološko analizo značajev, z obravnavo družbenih odnosov in konfliktov. V ospredje sta dala v skorajda vsakem delu žensko pričujočnost, samosvoje, uporniške in psihološko zapletene junakinje, kot tudi vedre in večpotezne like, ki se zoperstavljajo moškimi, jih dograjujejo, osvobajajo in obenem dopolnjujejo v sodobni in večni igri življenja. To velja za klasične naslove obeh, za Nasmeh poletne noči, Sedmi pečat, Devičin vrelec itd. Šveda, kot za Kroniko neke ljubezni, Gospo brez kamelij in eksistencialno triado Italijana, Avantura, Noč in Mrk.

Sicer bivanjska stiska, v meščanskem miljeu ali v občem prizorišču sodobnega človeka, je močno prisotna pri obeh. Veliki

Bergmanovi filmi z Liv Ullman (ena od njegovih žen) in tudi Antonionijevi z Monico Vitti (tudi njegova muza v filmu in življenju) to jasno kažejo.

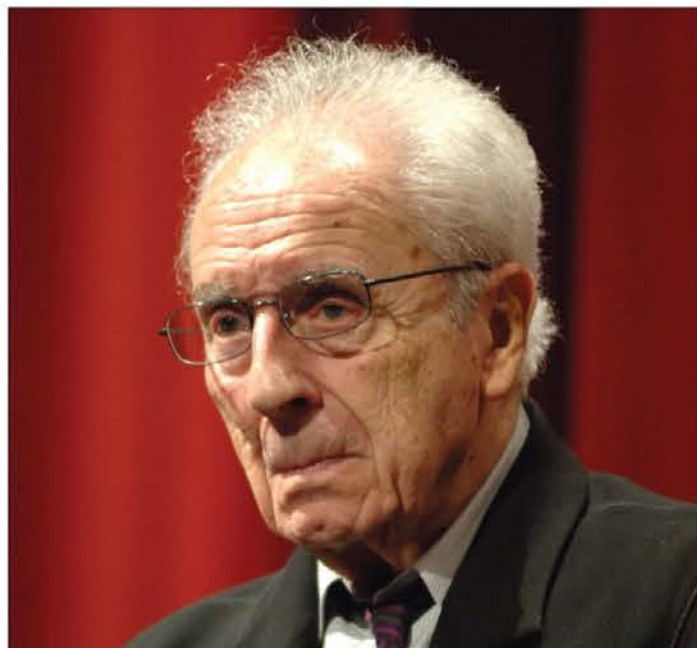

Druga značilna posebnost obeh je izredna skrb za filmsko izraznost in jezik. Te dni je marsikdo ugotovil, da oba mojstra, prava

utemeljitelja filmske umetnosti, nista pustila za sabo nobene šole in naslednikov. Prvi je ob izrednem dramaturškem znanju in ob učinkoviti vizualni psihološki karakterizaciji junakov nadaljeval vrhunsko vizualno lekcijo velikega nordijskega filma - režiser Victor Sjöström pomenljivo igra protagonista, strega profesorja v znamenitem

mentarist, poustvarjal posebne meglene atmosfere italijanske krajine in urbanega okolja, a je tudi pogumno preizkušal nove izrazne poti. V Rdeči puščavi je barvni film uporabil v nenaravnem ekspresionističnem ključu. Prvi v Italiji se je poizkusil z elektronskim filmom, pri zgodovinskem delu Oberwaldova skrivnost. Pa še osebna nota. Ne vem, če "cinefili" danes segajo po kla-

smo raje spoznavali stare filme kot pa nove iz uradnih tekmovalnih sporedov. Točno se spominjam, kdaj sem prvič gledal v goriškem kinu Modernissimo Antonionijev Blow-up (o bleščečem Londonu in absurdu 70-let), Zabriske point (katastrofski portret ZDA, ob in po letu 1968, z glasbo Pink Floydov), Professione reporter (eksistencialno ljubzensko zgodbo med dekolonizirano Afriko in gau-

sikih, kot smo mi, ki smo jih ločili s hipertrofičnim gledanjem več filmov na dan in po retrospektivah festivalov, na katerih

dijevsko Barcelono). Ni treba poudariti, da je Antonioni s temi naslovi zaslovel ne le med kritiki, a tudi med mlajšo pu-

bliko celega sveta. Prav tako se spominjam tudi omenjenih črnbelih Bergmanovih mojstrov in po TV Koper, projekcij na univerzi ali pa njegove televizijske produkcije Prizori iz zakonskega življenja (vedno v Modernissimu) in pa čudovit zrel ep Fanny in Alexander, avtobiografsko uprizoritev njegovega gledališko-življenjskega mikrokosmosa, ki sem jo užival na Beneškem festivalu sredi 80. let.

No v tem Antonioni ni imel iste sreče kot Bergman. Ni mu uspelo ustvariti enako umetniško polne oporoke, saj dela kot Onkraj oblakov, ki jih je posnel v zadnjem obdobju, pod težo fizične ohromelosti, ne dosežejo moči prejšnjih. Kot večina umetnikov je glavno povedal v svojih zgodnjih delih. Prvemu je uspelo realizirati več kot 40 filmov, drugemu za polovico manj. Prvemu so bile naravne gledališka bravuroznost (pomislmo le na čudovito uprizoritev Mozartove Čarobne piščali), psihoanalitska pretanjenost in prirojeno razpoloženje za visokomeščanski dekor, drugemu pa tiha povednost slike, dinamična občutljivost kamere ter precizna izrisanost osebnosti. Zelo različna interpretira istega umetniškega in človekospoznavnega hotenja, ki ju je usoda ob odhodu skrivnostno povezala.

Davorin Devetak

Kratke

Roman Sergeja Verča v italijanščini

Pri rimski založbi Robin Edizioni je te dni izšel že drugi roman tržaškega pisatelja in režiserja Sergeja Verča Il mistero della medusa turchina, ki je v izvirniku - kot Skrivnost turkizne meduze - izšel leta 1998 pri Založništvu tržaškega tiska.

Roman je izšel v prestižni zbirki "I luoghi del delitto" (Kraji zločinov), v kateri objavljajo kriminalke italijanskih in tujih avtorjev. Uvodoma predstavijo mesto in njegove značilnosti, priložen pa je tudi načrt mesta. V tem primeru gre seveda za mesto Trst.

Pri isti založbi je lani v zbirki "I libri neri" (Črne knjige), v kateri izhajajo žanrska dela, izšel prvi Verčev roman La colonna di Rolando (Rolandov steber), ki je leta 1991 prav tako izšel pri Založništvu tržaškega tiska in bil v pičlih nekaj mesecih povsem razprodan. Od lani torej Sergeja Verča alter ego - kot sam pravi

- policijskega komisarja slovenskega rodu, Benjamina Perka, protagonista njegovih nadvse uspešnih kriminalk, lahko spoznavajo še italijanski bralci, saj so Perkove pustolovščine in odkritja, tudi to pot ob prepričljivem prevodu mlade prevajalke Laure Sgubin, na razpolago ne samo slovenskim, pač pa tudi italijansko govorečim bralcem kriminalk. Novi italijanski prevod romana Sergeja Verča "Il segreto della medusa turchina" je na razpolago v vseh večjih knjigarnah, na internetu in seveda tudi v naši Tržaški knjigarni.

Menia poziva Napolitana, naj ne podpiše seznama občin

Poslanec desne italijanske stranke Nacionalno zavezništvo (AN) ter regionalni koordinator AN za Furlanijo Julijsko krajino (FJK) Roberto Menia je po poročanju italijanske tiskovne agencije ANSA italijanskega predsednika Giorgia Napolitana v pismu pozval, naj ne podpiše ministrskega odloka o potrditvi seznama 32 občin v FJK, v katerih naj bi se izvajal zaščitni zakon za slovensko manjšino v Italiji. Tega je sicer 3. avgusta potrdila italijanska vlada.

"Zaupajoč v pozornost, s katero izvajate vaše naloge vrhovnega poroka demokratičnih in nacionalnih vrednot, vas pozivam, da ne podpišete odloka, ki bi bil v nasprotju s splošnim interesom, škodljiv za nacionalno identiteto ter za nacionalna čustva našega prebivalstva," je v pismu zapisal Menia in poudaril, da je seznam v enaki obliki večkrat zavrnila prejšnja italijanska vlada pod vodstvom Silvia Berlusconi.

Po mnenju Menie je pri delu paritetnega odbora za vprašanja slovenske manjšine, ki je seznam pripravil, sestavljalo pa ga je po deset predstavnikov slovenske manjšine ter italijanske večine, "zaradi njegove politično-jezikovne sestave manjkalo potrebne uravnoteženosti", odbor pa je podprl najbolj "maksimalistične rešitve" glede na "prisotnost in naselitev slovenske manjšine".

Menia v pismu še poudarja, da so nekatere občine, kot npr. Trst, Gorica, Čedad, Tipana, Torjanska Bistra, Srednje in Podbonesec, uradno izrazile stališča, ki so "v nasprotju s tistimi paritetnega odbora in bi morala biti upoštevana, da bi se tako zadovoljilo demokratičnim kriterijem ter spoštovala volja ljudstva".

Italijanska vlada premiera Romana Prodi je na seji 9. avgusta potrdila seznam 32 občin v Furlaniji - Julijski krajini, v katerih naj bi se izvajal zaščitni zakon za slovensko manjšino v Italiji. Ministrski odlok o potrditvi seznama mora sedaj podpisati še italijanski predsednik Giorgio Napolitano nato pa ga mora objaviti še italijansko računsko sodišče. To bi se moralo, če ne bo zapletov, zaradi avgustovskih dopustov v Italiji zgoditi do konca septembra, ko bo paritetni odbor tudi začel z advicijami z vsemi 32 občinami, v katerih naj bi stopila v veljavo zaščitni zakon in vidna dvojezičnost.

Paritetni odbor, ki deluje v okviru zaščitnega zakona za Slovence v Italiji iz leta 2001, je seznam občin, v katerih naj bi se izvajal zaščitni zakon za slovensko manjšino, v Rim poslal že v času vlade Silvia Berlusconi, a ga je desnosredinska vlada vedno zavračala in ga ni nikdar odobrila. Paritetni odbor je seznam 32 občin iz tržaške, goriške in videmske pokrajine znova pregledal 15. junija letos in ga zatem poslal v odobritev novi, levosredinski italijanski vladi. / STA

Ob častitljivem
življenjskem jubileju
iskreno čestitamo

dr. DRAGU ŠTOKI

UREDNIŠTVO NOVEGA GLASA

MAČKOLJE Praznovanje farnega zavetnika sv. Jerneja

Občuten verski praznik prevzel vso vas

Iz notranjščine cerkvice sv. Jerneja v Mačkoljah je videti na spodnji del vasi: pod njo pa se pogled porazgubi po dolini Ospa, ki je v tem obdobju prelepe zelene barve. Nekoč je bilo mačkoljansko svetišče podružna cerkev župnije Osp: po dokončni razmejitvi pa so Mačkolje od 1963 postale samostojna župnija. Žal so v vasi osnovno šolo zaprli že pred leti, čeprav kaže, da je danes število otrok tolikšno, da bi lahko zapolnilo razrede prvo-stopenjskega izobraževalnega središča. Otroci se tako vozijo v dolinsko OŠ, nekateri malčki iz mešanih zakonov pa se odločajo za italijanski OŠ v Dolini oz. pri Domju.

Lepo je bilo zato videti, kako je mladi Marko želel potrditi svojo vero s sveto birno v domači cerkvi ravno na dan praznovanja župnijskega zavetnika sv. Jerneja. Zakrament sv. birmo mu ga je podelil tržaški škof Evgen Ravignani, ki je somaševanje vodil ob domačem župniku Maksu Suardu, ki že dalj časa skrbi za duhovno rast Mačkoljanov.

Tržaški škof je v svoji homiliji izpostavil vlogo, ki jo današnji kristjani imajo pri oznanjanju Kristusovega nauka v družbi, ki se v Gospodovih besedah ne prepozna. Izhajajoč iz Janezovega Evangelija, je škof Ravignani obnovil, kako je Jernej spoznal Jezusa in mu sledil. Nekateri življenjepisci opisujejo apostola Jerneja kot iskrenega in poštenega človeka: sam Jezus je o njem dejal, da "je pravi Izraelc, v katerem ni zvijače". "Poznam

namreč mnogo oseb, ki so poštele in pravične, a nimajo daru vere in v svojem poštenju so mi tudi to povedali", je dejal škof Ravignani. "Nekateri med njimi so si tudi zastavili nekatera vprašanja, ki jih zahteva življenje, toda niso našli prepričljivega odgovora. Drugi milijo, da je vera lagodna odpoved resnemu in zavzetemu iskanju resnice. Spet drugi pa gledajo na Jezusa kot na priznanega učitelja moralnosti, kot na izreden zgled človečnosti, toda ne verujejo, da je Božji sin. Mi pa v to verujemo! Toda obenem bi se morali vprašati: ali drugim govorimo o njem? A njim omogočimo, da bi ga spoznali?" Kristjan si more prevzeti svoje odgovornosti in ostalim posredovati vero v Jezusa. "Želim si, da bi ga tisti, ki ga išče, ali pa ga tudi morda ne išče, našel na nas, na našem radostnem obličju, ki razodeva zanesljivo upanje vanj. Želim si, da bi ga našel v naših življenjskih odločitvah, ki so v soglasju z jasnimi evangelijskimi pričevanjem. Želim si, da bi ga mogel srečati v občestvu bratov, ki se med seboj razumejo, ker se imajo radi in delijo veselje z veselimi in so sočutni do trpljenja bližnjega in sprejemajo tistega, ki išče pomoč z velikodušno solidarnostjo."

Tridnevno praznovanje farnega zavetnika sv. Jerneja se je sklenilo

z glasbo domače skupine Veseljaki in lepo družabnostjo v nedeljo, 26. avgusta. Praznično nedeljsko popoldne se je začelo s srečanjem pritkovalcev, ki so ga organizirali mačkoljanski pritkovalci starejše in mlajše generacije, saj v vasi delujeta kar dve skupini. Na mačkoljanskem zvoniku so po pozdravnem nastopu mlajše domače skupine s svojimi motivi nastopili še mladi "Klenkarji" iz

Šentvida pri Stični, mojstri "Scampadors" iz Moša pri Gorici, dekliska skupina iz Novega mesta, otroška skupina iz Lokavca in starejša "kampanjača" iz Mačkolj, se pravi brata Novak, ki sta udeležencem srečanja in vaščanom s starodavnimi prazničnimi vižami naz-

najala, da je v vasi praznik farnega zavetnika, katerega se je udeležila tudi dolinska županja Fulvia Premolin; prva občanka se je mačkoljanskega praznika udeležila v narodni noši, saj se je v brežansko vasico pripeljala iz Repna, kjer so do pozne noči praznovali Kraško ohcet.

Slovesno somaševanje je v nedeljo vodil msgr. Franc Bole, urednik mladinske revije Ognjišče. Ob njem sta bila pri oltarju pod zvonikom še g. Dušan Jakomin in domači župnik Maks Suard. Gospod Bole je razmišljal o aktualnosti Jernejevega gledanja na vero in Jezusa, saj ni pasivno sprejemal prijeteljevih prigovarjanj, naj se pridruži učitelju, ampak je kritično hotel razumeti, kdo je Jezus. Pri slovesni maši je z ubranim petjem

REPENTABOR Praznik Velikega šmarna in župnijskega zavetnika sv. Roka

Škof Ravignani: "Človek ne sme podleči obupu!"

Praznovanje Velikega šmarna na Repentabru je potekal tudi letos v prijetnem vzdušju, saj je praznik Marijinega vnebovzetja priložnost, ob kateri se naša manjšina vnovič zedini ob tradiciji, ki je pri slovenskem narodu globoko zakoreninjena v čutenju svojega krščanskega etosa: čaščenje Matere božje je namreč potreba, ki jo slovenski vernik iz srca izpolnjuje.

Tega so se zavedali številni obiskovalci, ki so se 15. avgusta udeležili slovesnih bogoslužij v cerkvi Marije Vnebovzete: med njimi je bilo veliko vernikov italijanske narodnosti in gostov iz Slovenije, ki so občutili močno prisotnost naših ljudi, za katere je praznik na Tabru hkrati trenutek toplga medsebojnega soočanja.

Na dan Velikega šmarna so se na tabrski cerkvičici vzvrstile običajne tri slovesne božje službe. Prva je bila že ob 8. uri.

Naslednjo, ki jo že po tradiciji daruje tržaški škof Evgen Ravignani, so verniki spremljali ob 10. uri. Gospod škof je v svoji homiliji razmišljal, kako se dobro in zlo dandanes spopadata v človeškem dogajanju. "To ugotavljamo in zavračamo vsak dan. Če se dobro ne more roditi drugače kot po ljubezni, ki zedinja, se danes zdi, da prevladuje egoizem, ki razdvaja in ustvarja nasprotja; če se dobro ne more roditi drugače kot po iskrenem spoštovanju drugega in po priskrni vzajemnosti, se danes dozdeva, da uveljavljanje lastnih interesov opravičuje zlorabo vseh vrst, tudi ko sočloveka ponižuje in mesto

priskrčne solidarnosti prevzema brezbriznost. Če dobro ne more izvirati drugače kot po priznanju postave, ki prihaja od zgoraj in je zapisana v notranjosti naše vesti, danes zanikanje Boga, ki je na žalost vedno bolj razširjeno, prepušča človeka življenju brez postave, ki dovoljuje samovoljnost in opravičuje katerokoli izbiro, tudi tisto, ki nasprotuje življenju človeka." Človek pa nikakor ne sme obupati, čeprav danes svet pretresajo tragični preobrti, vojne, lakota in revščina. "Krščanski

moremo v luči dejavnega upanja, ki ne razočara, prispevati k boljšemu jutrišnjemu dnevu. Ne smemo torej biti pesimisti, ampak pogumni delavci za solidarnost in mir. V tem je upanje, da bo sleherni zlo - in z njim on, ki je početnik zla ter ga pooseblja zmaj iz apokalipse - dokončno premagano. Človeštvu se bosta tedaj odprla novo nebo in nova zemlja, kjer bo prebivala pravičnost in bo vladal mir."

Škofov vikar za Slovence, msgr. Vončina, pa je v svoji homiliji ob

Foto Kroma

pogled na to žalostno stanje nas mora prepričati, da more egoizem redkih prenehati, če ga nadomesti bratska solidarnost. Neverjetno se zdi, da bi ta prihajala po odločitvi mogočnih. Ko bi le tako bilo! Da pride do resnične veljave, se zahteva naša osebna soudeležba pri trpljenju mnogih, ki jih ne smemo pustiti same, ter obenem naša velikodušna molitev, pomoč in strežba. To je način, po katerem

popoldanskem bogoslužju podal nežen in izčrpen prikaz Matere Božje, ki jo je Gospod izbral za Odršenikovo mater, postala pa je mati vseh rodov. »Zato se ji tudi priporočamo v svojih stiskah in težavah, zato se ob njenih praznikih s toliko večjim zaupanjem obračamo do nje, ker vemo, da nam dobro hoče, da je posrednica milosti pri Bogu za nas.«

Nedeljsko slavje je bogatil tudi na-

stop pritkovalcev, ki so prihajali tako iz naših krajev (Repentabra, Kontovela, Mačkolj) kot tudi iz sosednje slovenske vasi Dornberka. Romarji so se kot navadi lahko posladkali tudi z domačimi dobrotami, ki so bile na voljo v bližnjih kioskih: največ povpraševanja je bilo brez dvoma po domačih kuhanih štrukljih.

Praznovanju Velikega šmarna in župnijskega zavetnika sv. Roka, ki je potekalo 16. avgusta, sta bili kot običajno tudi trenutka kakovostnega kulturnega pridiha. Že v ponedeljek, 13. avgusta, so namreč v prostorih srenjske hiše odprli razstavo, posvečeno Evgenu Guštinu. Umetnik je po rodu iz Repna, že veliko let pa živi in ustvarja v Breznici na Gorenjskem. Domačemu občinstvu se je Guštin predstavil z nizom doprskih bronastih kipov

zaslužnih slovenskih mož: med njimi lahko zasledimo Antona Mahničarja, Janka Modra, Frančiška Borgio Sedeja, Antona Volka. Kiparski razstavi, ki ji je naslov Vredni spomina, so priveditelji pridružili že postavitev Guštinovih slik, v katerih umetnik upodablja kraško in gorenjsko idilo in še tihožitne prizore. Ponedeljkov kulturni večer je popestril še nastop mešanega pevskega zbora pod vodstvom Loredane Guštin. 14. avgusta, na predvečer praznika Velikega šmarna, pa so v sklopu festivala Med zvoki krajev nastopili organist Roberto Lorgian, sopranistka Carola Freddi in kontraltistka Elena Biscuola.

Dodati gre, da je tokratno praznovanje Marijinega vnebovzetja in župnijskega zavetnika sv. Roka še zadnjič potekalo v dobro poznanih nenaklonjenih okoliščinah 'zaprtosti meje': upati gre, da bo z vstopom Slovenije v schengensko območje postal Veliki šmarn praznik zedinjenega kraškega prostora.

IG

bljeni vsi ljubitelji kolesarstva. Info na tel. št. 3356140379.

OPČINE Praznovanje zavetnika sv. Jerneja

Jernejev teden in praznično snidenje z g. Štrubljem

“Bog je Oče moje zgodovine, odrešenja, Marija, Mati moje poti. Starši so me spočeli z ljubeznijo do življenja, narod mi je vzbudil željo po darovanju, prijatelji so mi izoblikovali srce. Škof Stanislav Lenič me je priznal za brata v moči zakramenta odrešenja, zato sem Kristusov duhovnik za službo človeku.” Tako je dr. Zvone Štrubelj med drugim nagovoril openske vernike, ki so se v petek, 24. avgusta, zbrali v domači župnijski cerkvi, da bi na god sv. Jerneja obhajali praznik farnega zavetnika in 25-letnico mašniškega posvečenja svojega bivšega župnika in dekana. Po sedmih letih, kar ga je duhovniška pot vodila med rojake v Stuttgart, se je g. Štrubelj vrnil na Opčine. V svoji homeliji se je spomnil nekaterih pomembnih postaj svojega duhovniškega življenja: “Preveč vam dolgujem, da ne bi z vami delil veselja”, je še povedal. Med Openci je duhovniško službo opravljal deset let in, kot pravi slovenska ljudska pesem

“čez dolgih sedem let”, je srebromašnik končno obiskal svoje zamejske ovčice. Spomnil se je tudi napada na Lanišče, ki se je pred 60. leti zgodil prav ob praznovanju sv. Jerneja ap. Takrat je Gospod Bog ohranil msgr. Ukmarja pri življenju, da je še dolga leta za tem pričeval evangelij. Zvone Štrubelj je še izrazil željo, da bi postopek beatifikacije msgr. Ukmarja čim prej uspel in da bi bil ob njegovem povratku na Opčine že proglašen za blaženega. “Ne bom pozabil tega pogleda, ki sem si ga želel,” se je od zbranih župljanov poslovil g. Zvone Štrubelj, ki jim je zaželel, “da bi se pogumno držali, kot se kraški kamen drži tal”. Pri bogoslužju so sodelovale tudi narodne noše in CPZ Sv. Jernej pod vodstvom Janka Bana.

Slovesna sveta maša ob prazniku sv. Jerneja in ob 25-letnici mašniškega posvečenja g. Štrublja sta sklenila Jernejev teden,

G. Zvone Štrubelj

ki je bil na Opčinah bogato zasnovan. Že v nedeljo, 19. avgusta, je domači župnik, g. Franc Pohajar daroval slovesno bogoslužje in vodil procesijo po vasi ter okrog cerkve. V popoldanskih urah so se openski farani zbrali pod Jernejevimi lipami za cerkvijo na prijetni družab-

nosti in ob krajšem kulturnem programu. V torek, 21. t.m., so se podali na romarski izlet na Svete Višarje in v Humin. V sredo pa sta župnija in MePZ Sv. Jernej v sodelovanju z Društvom Finžgarjev dom priredila zelo uspešen koncert duhovnih pesmi dua Martina Feri (glas) in Iztok Cergol (orgle). Na predvečer praznovanja sv. Jerneja se je skupina openskih vernikov podala na pohod po Jernejevih poteh, ki je bil sicer prvotno najavljen za ponedeljek, 20. t.m., a je bil zaradi kislega vremena prenešen na četrtek. Isti večer naj bi bila na sporedu tudi predpraznična sveta maša na

odprtem, a je muhasto vreme skazilo tudi ta načrt in je zato bogoslužje potekalo v cerkvi. Teden dni pred godom sv. Jerneja so verniki ob koncu večernega bogoslužja molili devetdevnico v čast svojemu zavetniku.

AH

Obvestilo

Kolesarski klub Adria prireja v nedeljo, 2. septembra, 19. Maraton prijateljstva Ljubljana-Lonjer. Va-

Dar

V spomin na moža Dušana daruje Erminija Žerjal 50 evrov za sve-toivanski cerkveni zbor.

Nabrežina

Praznovanje vaškega zaveznika sv. Roka

Nabrežina je tudi letos slovesno proslavila svojega zavetnika sv. Roka. Cel teden so se na vaškem trgu vrstile prireditve z dobro obloženimi kioski, kjer so domača društva skrbela za prigrizek in pijačo. Ogledali smo si lahko vrsto razstav in celo modni “defile”, ki so ga pripravile domače kreatorki in izpeljale nadebudne manekenke. Verski del pa je dosegel svoj višek v nedeljo, 19. avgusta, ko je novomašnik Marko Rijavec iz Dornberka ob somaševanju

dekan dr. Markuža, spremljala pa jo je domača godba v lepih stiliziranih narodnih nošah. Ob koncu cerkvenih obredov se je večina, z godbo na čelu, odpravila do gostoljubne domačije Martinčevih, kjer so nam domači jesarji pripravili bogato zakusko, ki so se je udeležili novomašnik, dr. Markuža, pater Janko kot tudi župan Ret in vladni podtajnik Budin. Praznovanje se je zaključilo zvečer, ko je godba imela samostojen koncert na cerkvenem vrtu, ki je bil po predolgem času ponovno odprt. Sle-

Foto Kroma

domačega večnega mladeniča gospoda Viktorja in patra Janka, skorajšnjega novega nabrežinskega župnika vodil verske obrede. Slovesna maša se je odvijala trojezično slovensko, italijansko in latinsko, na kar se bo treba privaditi, saj je nemogoče isti dan pripraviti dve ločeni slovesni maši za slovenske in italijanske vernike. V nabito polni (končno) cerkvi smo poslušali ob orgelski spremljavi uglaseno petje naših neutrudnih cerkvenih pevk, ki so se tokrat ojačile. Novomašnik je zelo jasno obrazložil vlogo kristjana, ki mora dosledno slediti veri sv. Cerkve, kar je večkrat težko kot lahko. Sledila je procesija z Najsvetejšim, kateri se je pridružil devinski

dila je tradicionalna loterija, ki je z velikim številom nagrad zadovoljila in osrečila skoro vse prisotne. Tudi tokrat so se domačini polnoštevilno odzvali na verskem delu manifestaciji, za kar gre zaslug a neumornim maloštevilnim ženskam z gospo Franjo in neutrudnim Sergiotom na čelu, ki z vsemi močmi skušajo nadoknaditi dolgo odsotnost gospoda Breclja, ki smo se ga tudi tokrat spomnili v molitvi. Prepričani smo, da se bo z imenovanjem patra Janka za nabrežinskega župnika stanje normaliziralo in pričakujemo, da bi okrepljena župnijska skupnost z elanom stopila novim izzivom naproti.

nk

OPČINE Ob praznovanju sv. Jerneja

Koncert dua Martina Feri in Iztok Cergol

Vsredo, 22. avgusta, je na osrednjem kulturnem dogodku v okviru Jernejevega tedna nastopila priznana domača glasbenica in pevka Martina Feri, ki je ob orgelski spremljavi Iztoka Cergola predstavila niz duhovnih pesmi iz slovenske, italijanske in črnske pevske zakladnice. Levji delež so na glasbenem večeru so odigrale priredbe slovenskih zborovskih duhovnih skladb, med temi Marijine: Glej, o Marija Vinka Vodopivca, Ti, o Marija Karla Adamiča, Za gore že sonce hiti Franca Požuna in Aria Marije iz oratorija p. Hugolina Sattnerja. Najbolj učinkovito pa je v openski cerkvi zazvenela Vrabčeva Bila je noč na

besedilo Vinka Beličiča. Koncert sta v sodelovanju z Društvom Finžgarjev dom

priredila župnija in MePZ Sv. Jernej, pri katerem Martina že vrsto let sodeluje kot korepetitorica. Sploh pa se je njena pevska pot začela v domači vasi, saj je več otroških in najstniških let preživela v vrstah pevskih zborov Vesela pomlad. Tudi Iztok Cergol se je cerkveni glasbi približal že v mladih letih. Več let je vodil

CPZ iz Škedenja, od leta 2004 pa vodi CPZ od Sv. Ane pri Trstu in skrbi za orgelsko spremljavo nedeljskega bogoslužja. Openski glasbeni večer je bil prava posebnost, saj je ponudil zanimiv in neobičajen celovečerni program, ki mu v tem sestavu in v jazzovskem stilu redkokdaj prisluhnemo. Martina in Iztok sta tradicionalnim zborovskim pesmim dodala svežino, ki jo je občinstvo nagradilo z iskrenim in bučnim aplavzom. Ob slovenskih pesmih sta Martina Feri in Iztok Cergol postregla z občutenimi skladbami italijanske cerkvene glasbe (Fratello sole, sorella luna, Signore delle cime in pesem na besedilo prvega pisma apostola Pavla Korinčanom). Na sporedu so bile tudi črnske duhovne pesmi, ki jih Martina Feri s svojim zametnim glasom suvereno in srčno izvaja in spadajo že v njen železni repertoar.

REPEN 23. Kraška ohcet

Tom in Jana sta se vzela!

In bila je ohcet! Po kršćanskem in kraškem izročilu, odeta v živobarvno bogastvo narodnih noš, ob prisotnosti nepregledne množice ljudi: v nedeljo se je s poročnim obredom na Tabru zaključila triindvajseta izvedba Kraške ohceti, prav gotovo največje in najbolj popularne etnografske prireditve Slovencev v Italiji. Živozeleni slavoloki iz kraškega brinja in okraši iz bršljana ter barvnih papirnatih cvetic so vsakogar, ki je prejšnji teden prišel v Repen, opozorjali, da se v vasi odvijal velik praznik. Vse od uradnega odprtja, ki je prejšnjo sredo zbral na borjaču Kraške hiše vso tržaško politično smetano: domačega župana Aleksija Križmana, predsednico Pokrajine Trst Mario Tereso Bassa Poropat, tržaškega župana Roberta Dipiazzo in njegove kolege iz okoliških občin, predsednika tržaške Trgovin-

ske zbornice Antonia Paolettija, predsednika naših krovnih organizacij Rudija Pavšiča in Drago Štoko ter številne druge. Kraška ohcet se je namreč z leti spremenila v pomemben dogodek, ki v Repen privablja obiskovalce od vsepovsod. Okrog nje se je ustvarilo izredno zanimanje, tako med slovenskim kot med italijanskim prebivalstvom, čemur se je morala, hočeš nočeš, prilagoditi tudi politika ... Zadruga Naš Kras, Kulturno društvo Kraški dom in Občina Repentabor, ki že desetletja skrbijo za zahteven organizacijski stroj Kraške ohceti, so vlogo letošnjega kraškega para poverili Jani Ban in Tomu Oberdanu. Petindvajsetletna turistična operaterka in devetindvajsetletni kuhar sta tako ob predporočni pripravi na cerkveno poroko morala prestati kar nekaj dodatnih “preizkušenj”, ki so del vsake Kraške ohceti. “Čere-

monial” je namreč že desetletja isti. V četrtek zvečer se bodoča mladoporočnica zbereta na fantovščini oziroma deklščini, ob 23. uri pa na repenskem vaškem trgu se zadnjič zaplešeta “v ledih stanu”. V petek je na sporedu podoknica: Tom se po romantični pevski točki skuša povzpeti po strmi lestvi vse do Janine spalnice, če ga stara mati ne zasači in zapodi. Njegovemu podvigu je tudi letos sledila velika množica obiskovalcev. Na predvečer ohceti pa je bilo treba opraviti še z zadnjim opravilom, prevozom nevestine bale v repensko Kraško hišo, ki simbolizira ženinov dom: tudi ta v Repen priklicala množico ljudi, čeprav je bil pred sto in več leti dogodek običajno ovit v največjo skrivnost. Balarji so baje celo zavijali ropotajoča kolesa v cunj, da bi nihče ne videl, kako skromna je nevestina dota. Vsak večer je Repen preplavila množica ljudi, ki je imela na razpolago ima deset (!) osmic, degustacije tipičnih tržaških in kraških proizvodov, tradicionalno najboljše kuhane štruklje daleč naokrog, kioske, razstave umetnostnih obrtnikov in pester kulturni spored. Podobno je bilo tudi v

nedeljo: že navsezgodaj se je proti Tabru pomikala množica obiskovalcev, predvsem pa narodnih noš. Iz izvedbe v izvedbo se namreč večja število noš, ki sodelujejo pri nedeljskem poročnem sprevodu: vsako leto se nova skupina ljudi, po večini mladih, odloči, da si bo nadela oblačila svojih dedov in pradedov. Nekateri si jo izposodijo, drugi si je dajo zašiti pri redkih šiviljah in krojačih, ki krojijo ta starodavna tržaška in kraška oblačila, najbolj pridni pa se udeležujejo večletnih šivalnih tečajev, ki jih prirejajo v marsikaterem našem društvu. Kajti ženske noše ne ustvariš iz dneva v dan:

šivanje obleke sicer ni pretirano zahtevno, ob pogledu na bele “krpune” (sale), “fčole” (rute) ali srajce, ki krasijo ženske noše, pa

postane jasno, da se za temi umetninami skriva na desetine in desetine ur natančnega dela. Jani in Tomu je poročni noši mojstrsko izdelala repenska šivilja Silvana Škabar. Cerkevni obred je kot običajno vodil repentabski župnik Tone Bedenčič. V svoji pridigi je izpostavil, da je vsaka poroka praznik ljubezni, a tudi odločitev za bodočnost. Mladoporočencema je zaželel, da bi njuna zveza temeljila na zvestobi in ljubezni, do sebe in do skupnosti, in da bi v svojem zakonu znala uveljaviti božjo ljubezen ... V sprevodu, ki je mladoporočence pospemil od Tabra do Cola oziroma Repna, je po mnenju organizatorjev stopalo vsaj šesto narodnih noš: tržaških, kraških, istrskih, goriških, ki so ves dan veselo proslavljale Janino in Tomovo zaoblubo. Živijo ohcet!

Poljanka Dolhar

Foto Kroma

Naravnost čez Atlantik in nato nekoliko severneje (1)

Ogromni CN tower in pod njim neizmerna Kanada

“Kanadčani postanejo dejansko šele takrat, ko gremo v tujino”, mi je poimovanje kanadskega državljanstva razlagala Stefanie, mlada Kanadčanka s slovenskimi koreninami. To je bila moja dobrodošlica v Torontu in prvi stik z največjo kanadsko metropolo in kanadskim administrativnim centrom. V bar-restoraciji na King West street je bil za poletne razmere dokaj hladen večer. Za nami t.i. downtown, ekonomski center in srce Toronta. Vse večstometerske stolpnice so nameščene v tem delu. In vse največje banke imajo tam sedež. Banke so v razvoju urbanega Toronta vseskozi tekmovala, katera bo imela višji nebotičnik: hecno je dejstvo, da si je najvišjo stavbo postavila konkurenčna banka iz Montreala. Montreal in Toronto sta namreč “na smrt” skregani

nitoba. Torontski večer s Stefanie in njenim fantom Nunom, ko smo v downtownu jedli piščančja bedra s pretirano barbecue omako, pa je bil moj prvi stik z metropolo, s pravo urbano Kanado. Winnipeg in Toronto sta si povsem različna, imata pa eno skupno značilnost. Urbanistični načrt in tloris obeh mest je čisto ameriški: gre za sistem grajenja mest, ki se je razvil v 19. stoletju, in ga v Evropi težko najdemo. Hiše, stolpnice in zgradbe so postavljene dejansko v funkciji mestnih cest in poti. Preprosti tlorisi mestnih prometnic: ceste in ulice potekajo vzporedno od vzhoda proti zahodu in od severa proti jugu. Winnipeg je sicer v tem nekoliko izjema, v Torontu in Montrealu pa lahko zelo jasno razločimo dva šopa vzporednih cest: šop sever-jug pravokotno seče šop vzhod-zahod.

umislil nebotičnike. Svobodni trg? Kje pa, monopol, čisti monopol!

“Toronto je multikulturno mesto v najenostavnejšem pomenu te besede” mi je zatrjevala Stefanie, “Tukaj lahko res srečaš ljudi z vseh koncev sveta”. “Aha, torej nimate samo Kitajcev, Indijcev in Pakistancev, tako kot pri nas”, sem si mislil, medtem ko je ona nadaljevala: “Mesto mi je všeč prav zato. Zelo svojevrstna dogodivščina tukaj pri nas so poroke, ko se odločata za skupno življenje pripadnika različnih narodnosti. Tradicije in navade ter kultura in običaji se pomešajo, tako da so obredi večkrat zelo zanimivi. Na eni strani imaš npr. v indijska oblačila odete svate enega od dveh zakoncev, medtem ko so na drugi strani evropsko oblečeni sorodniki drugega zakonca. Potek same veselice po poroki je tudi zelo zabaven: naletiš namreč lahko na take svate, ki jim je veselica izredno pomemben del celotnega obreda, medtem ko obstajajo drugi, ki veselice strogo zavračajo zaradi moralnih načel, ki jim jih narekuje veroizpoved. Pomisli, ko pride do kombinacije, ko se poročita pripadnika dveh omenjenih”. Ja, logično. Kanada je bila

mesti, ker sta centra nasprotujočih si anglosaksonskih Ontarijcev in frankofonskih Quebecanov. In zasovraženi Quebecani so ponosnim angleškim Torontčanom zasolili najvišji nebotičnik metropole. In nad vsemi bančnimi institucijami se je nad nami ponosno dvigal najvišji samostojni stolp na svetu, 553 metrov visoki CN tower. Ker je bila megalomanska razsvetljava, ki ponavadi krasi visoki stolp, ugasla, je torontska noč oddajala nenavadno praznino. “Ko smo doma, se med sabo vedno opredeljujemo po narodnosti svojih prednikov: smo Slovenci, Portugalci, Italijani, Irci. Ja, Italijanov je res dosti”, je pod ugaslim CN towerjem in v objemu okoliških stolpnih razlagala Stefanie in hudo mušno dodala: “Seveda je bilo to najbolj očitno lani poleti, ko je Canavarovo dvignil proti nebu svetovni pokal. Vse naokoli je bilo toliko hupanja in veseljačenja, skoraj kot bi bili v Rimu”.

Ulice, ceste in pravokotna križišča
Z zanimanjem sem poslušal prvo predstavitev torontskega življa in si zamišljal, kako se bom v naslednjih dneh popotil v ta novi kanadski svet, ki sem ga začel po malem spoznavati že v prejšnjih dnevih, ko sem bil še v Winnipegu, glavnem mestu province Ma-

Medtem ko je zgodovinsko starejša Evropa gradila najprej mesta in nato ceste, so se “mlajši” Kanadčani skupaj z Američani odločili za bolj pragmatično in bolj funkcionalno varianto. V urbanistični Evropi, ki ima svoje korenine v starem in srednjem veku, se mesta gradijo skozi zgodovinsko perspektivo številnih arhitektonskih stilov in smeri, funkcionalnost se prilagaja umetniškemu videzu in spoštuje zgodovinska izročila. Ameriški stil grajenja pa odraža do potankosti ameriško dušo: na prvem mestu je funkcionalnost in praktičnost, estetika in umetniški okus sta sekundarnega pomena. Po kanadskih

za imigrante vsega sveta Amerika. Sanjali so o njej in v njej videli samouresničitev. Amerika, pač. In vsi so se tja selili. Mit o deželi zagotovljenega uspeha je dejansko preplaval Kanado. Ja, to je mit. Kaj pa resnična zgodba? Ni tako idealistična, a je vseeno zelo zanimiva. Zelo zanimivo je npr. dejstvo, da je bil večji del Kanade še skoraj celo 19. stoletje last ene izmed angleških družb. Ja, prav ste slišali: Kanada ni spadala pod Združeno kraljestvo, bila je v lasti družbe Hudson bay company. Gre za družbo, ki je monopolizirala Hudsonov zaliv (le-ta se s severno-vzhodne kanadske obale zajeda v notranjost

Kovač iz leta 1850 v Lower Fort Garry

mestih se tako dejansko premikaš v kvadratih, stranice katerih sestavljajo omenjeni šopi cest, vmes pa si je ameriški človek

Kanade). Posledično je obvladovala tudi vse trgovske (in fizične) poti, ki so od onod peljale v notranjost Kanade. Winnipeg je

Torontski skyline z jezera Ontario

dejansko nastal tako: člani Hudson bay company so počasi prodirali v notranjost Kanade in na območju, kjer je danes Winnipeg

11. september se je Torontčanom zgodil dejansko pod nosom. Dobri dve uri z letalom stran. “Zato se vsakič, ko slišimo novice o te-

letalo. Naš stolp bi bil idealna tarča. Tragedija bi bila, ko bi se podrl proti severu in bi padel v najbolj obljuden del Toronta,

medtem ko je na jugu jezero Ontario.” Kanadčane je 11. september očitno res zadel v srce. Gre namreč za podobno situacijo kot v ZDA. Kanada je vseskozi veljala za sanjsko deželo, ki sprejema vse in kjer se ti sanje lahko uresničijo. Tudi Kanada je, tako kot ZDA, postala središče za uresničevanje velikega ameriškega sna. 11. september je bil prelomnica, bil je nočna mora, ki je pretrgala ideal

ameriškega

ronističnih napadih, stresemo”, mi je pojasnjevala Stefanie nekaj dni po mojem prihodu v Toron-

sna. 11. september, neizrekljivo prekletstvo, ni prinesel samo tragedije v sedanosti, prinesel je tudi in predvsem

negotovost in strah pred negotovo prihodnostjo. Mogočni CN tower, ki je nekoč bil simbol ponosa in veličine kanadskega človeka, je naenkrat postal tudi njegova nočna mora. Veličina ameriškega sna se je obrnila proti njegovemu stvaritelju: to se je zgodilo v New Yorku, tega so se bali (in se še vedno bojijo) ljudje v Torontu. In ta strah je mogoče začuti v še tako dobri in prefinjeni kanadski samoirniji in črnem humorju. Kanadski komik indijskega rodu je v enem izmed svojih šovov dejal: “Nekoč sem

stopil na letalo. Pa me pogleda sosed. Iz njegove obrazne miške že razberem njegovo prvo misel “na pomoč, teroristi!”. Nemogoče... jaz imam indijske poteze, ne muslimanskih. Indijci ne postavljamo bomb na letala in na letališča. Če bi to počeli, bi bili neumni. Oškodovali bi sami sebe. Pravzaprav, delali bi proti svojim lastnim interesom.” (op. av. V Severni Ameriki velja namreč prepričanje, da so vsi Indijci zaposleni na letališčih kot urejevalci kovčkov in nosači).

Andrej Černic

Kanada... kako je to zanimivo

Kanada... od kod?

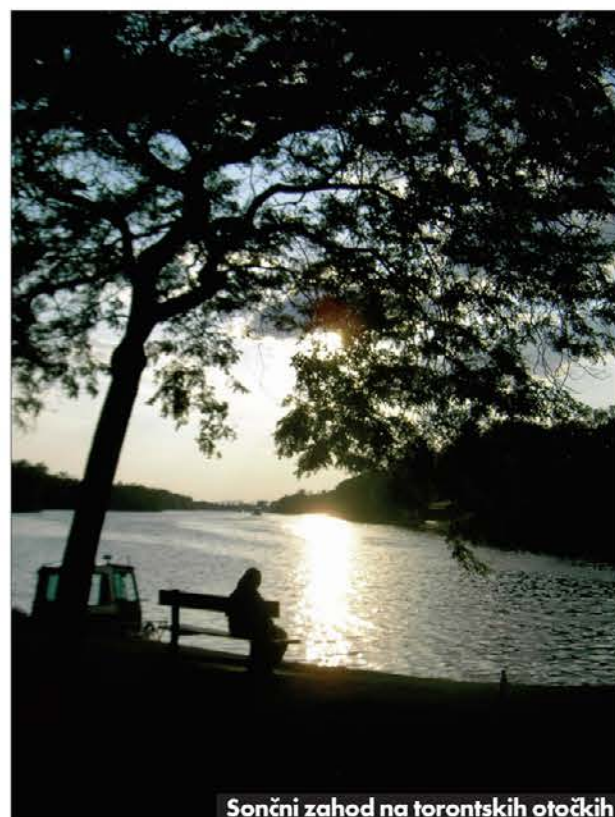
Ime Kanada ima svoj izvor v jeziku Irokezov, plemena Indijancev na območju reke Sv. Lovrenca. Beseda Kanada pomeni dejansko vas oz. naselje. Prvi Evropejec, ki se je posluževal tega izraza, je bil Jacques Cartier, francoski misionar in pustolovec, ki je kot prvi Evropejec stopil na ozemlje današnjega Quebeca ob izlivu reke Sv. Lovrenca. Cartier je bil tudi prvi Evropejec, ki je stopil na grič, od koder se je začelo širiti največje mesto v Quebecu, Montreal.

Kanada... kako velika?

Kanada je druga največja država na svetu. Zaostaja samo še za neizmerno Rusijo, ki je po površini skoraj dvakrat večja od same Kanade. Večji del dežele javorov je vsekakor prekrit z ledom in snegom skoraj 365 dni na leto. Zaradi skoraj nemogoče klime, je Kanada zelo redko poseljena. Na njenem ozemlju živi 32 milijonov Kanadčanov (približno polovica prebivalstva, s katerim se lahko ponaša Italija). Gostota je posledično zelo nizka, komaj 3,2 osebe na kv. km.

Kanada... kaj je?

Kanada je parlamentarna monarhija... ja prav, ste slišali, govorimo o monarhiji. In vrhovni monarh (oz. monarhinja) je... kraljica Elizabeta II, britanska kraljica. Kanada je svojo ustavo in formalno avtonomijo kot konfederacija štirih provinc dobila leta 1867. Združeno kraljestvo oz. kralj/kraljica ohranja še danes formalno suverenost, de facto pa je Kanada popolnoma samostojna s svojim parlamentom in s svojo vlado. Edina simbolična povezava z Veliko Britanijo je figura generalnega guvernerja.

Sončni zahod na torontskih otočjih

to. CN tower so končno prižgali, tako da je bilo z balkona sosednjega stanovanja mogoče opazovati svetlobne coprnije, ki so segale 500 metrov visoko v nebo. Pogled na nočni Toronto je bil popolnoma drugačen. “Po 11. septembru se nas je dalj časa držal kolektiven nepopisen strah”, je nadaljevala pripovedovanje: “mi smo navsezadnje osrednji politično-administrativni center Kanade. In zelo pogosto smo pogledovali proti vrhu CN towerja: bali smo se namreč, da bomo prej ali slej zagledali kako

stopil na letalo. Pa me pogleda sosed. Iz njegove obrazne miške že razberem njegovo prvo misel “na pomoč, teroristi!”. Nemogoče... jaz imam indijske poteze, ne muslimanskih. Indijci ne postavljamo bomb na letala in na letališča. Če bi to počeli, bi bili neumni. Oškodovali bi sami sebe. Pravzaprav, delali bi proti svojim lastnim interesom.” (op. av. V Severni Ameriki velja namreč prepričanje, da so vsi Indijci zaposleni na letališčih kot urejevalci kovčkov in nosači).

Zadrege politike ob odkrivanju novih grobišč žrtev množičnih pobojev

Ustvarjanje vzdušja in pogojev za dogovore s Hrvaško

V Sloveniji tudi v poletju politika ni mirovala in zgodilo se je več dogodkov, ki so spodbudili različne odzive javnosti. Morda so najpomembnejše priprave na volitve predsednika države, ki bodo 21. oktobra. Kaže, da bo na njih sodelovalo vsaj 13 kandidatov, seveda če bodo zbrali dovolj podpisov podpore volilcev. V predvolilni kampanji so najprej začeli nastopati štirje kandidati, ki naj bi imeli največ možnosti za izvolitev na najvišji položaj v predsedništvu države. To je Alojz Peterle, ki ga podpirajo tudi tri stranke vladne koalicije, Danilo Türk, ki uživa podporo Socialnih demokratov in skupine Zares, Mitja Gaspari, ki ga v boju za izvolitev podpira LDS, in Zmago Jelenc-Plemeniti, ki je kandidat svoje Slovenske nacionalne stranke. V prvem soočanju na državni televiziji so si izmenjali predvsem vpljudnostne fraze in poklone, ne da bi se opredelili do najbolj aktualnih vprašanj in dilem slovenske družbe in države. Gre za probleme, ki se tičejo preteklosti, sedanjosti in prihodnosti Slovenije. V nadaljevanju predvolilne kampanje pa se bodo do njih zagotovo morali opredeliti. Ena od aktualnih in hkrati perečih tem se nanaša na premostitev težav in sporov, in sploh na odnose med Slovenijo in Hrvaško. Premier Janez Janša in vlada sta na tem področju v zadnjem času zelo aktivna. Zagrebu sta poslala predloge za rešitev vseh odprtih vprašanj, to je za določitev meje, bodisi na kopnem kot tudi v Piranskem zalivu, vračilo dolgov nekdanje Ljubljane

ske vlade v Zagrebu hrvaškim varčevalcem, glede obveznosti jedrske elektrarne v Krškem in vloge ekološko-ribolovne cone, kakršno snuje Hrvaška. Pogovori med vladama potekajo v tajnosti, pri čemer naj bi že dosegli določeno stopnjo soglasja in razumevanja med Janezom Janšom in njegovim hrvaškim sogovornikom Ivom Sanaderjem. Edino, kar je o pogovorih doslej znanega, je soglasje Slovenije, da bi o sporih med državama lahko odločilo in razsodilo kakšno mednarodno pravno telo. Postopek takšne arbitraže pa bi trajal vsaj pet let. Globok vtis v javnosti je povzročilo odkritje novih grobišč žrtev množičnih pobojev, ki so se zgodili v obdobju neposredno po vojni maja 1945, in so trajali nekako do januarja leta

boru je vladna komisija odkrila ostanke okoli petnajst tisoč žrtev slovenske in drugih narodnosti, s čimer je ta žalostni kraj največje morišče v Evropi po drugi svetovni vojni. Večja grobišča so odkrili tudi na Pohorju, gorskem svetu nad Mariborom, kjer so pobijali predvsem Slovence in pripadnike nemške narodnosti iz Maribora. Murskosoboški škof Marjan Turnšek je v pridigi na praznik Marijinega vnebovzetja, 15. avgusta, v Turnišču opozoril, "da ob soočanju z vedno novimi množičnimi grobovi po naši domovini raste potreba po očiščenju narodove duše. Da se je zločin zgodil na slovenskih tleh, je dejstvo, ki teži in prizadeva slehernega, pa naj to skrivamo ali si priznamo."

Mariborski nadškof in metropolit Franc Kramberger pa je v pridigi na Ptujski Gori opozoril, "da ima slovenski narod, čeprav je majhen, zaradi grobišč, na sebi velik madež, celo največji v Evropi." V pridigi v Olimju pa je mariborski pomožni škof Peter Štumpf dejal, "da je vsaka ped te prelepe zemlje od Jadranskega morja do Panonije prepojena s krvjo. Vendar pa med nami še živijo krvniki in ljudje, ki te poboje odobravajo. Ne bojijo

se ničesar, ker jih roka pravice ne doseže."

V odzivih političnih strank na odkritja novih grobišč je bilo zaznati nelagodje in poskuse opravičevanja, vendar pa tudi mnenja, da bi morali žrtvam povojnih pobojev zagotoviti pietetni odnos, svojem pa omogočiti, da bi jih lahko pokopali na način, ki bi zagotovil dostojanstvo žrtev. Najbrž edina izjema med takimi umirjenimi reakcijami je bil Milan Petek, poslanec LDS iz Maribora. Kritiziral je mariborskega nadškofa in metropolita dr. Franca Krambergerja, "ker da je v svoji pridigi krivdo za poboje po vojni poskušal pripisati celotnemu slovenskemu narodu."

Ob jubilejih na Primorskem že zmerom pritiski na društvo TIGR

Začele so se prve prireditve, s katerimi zaznamujejo obletnice zgodovinskih dogodkov, kot je zlasti šestdeseta obletnica združitve Primorske z matično domovino Slovenijo. V Novi Gorici bo 8. septembra, tudi v počastitev praznika mestne občine, veliko zborovanje z naslovom Na svoji zemlji. Častni pokrovitelj slovesnosti bo predsednik Slovenije dr. Janez Drnovec. Ob tem pa je predsednik Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije Tigr Primorske, Marjan Bevk, opozoril na nadaljevanje pritiskov in poskuse manipuliranja s Tigrom. Take primere je naštel v članku z naslovom Tigr stopa po svoji poti, ki je objavljen v novi številki Primorskega rodoljuba, glasila omenjenega društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije Tigr Primorske.

Marijan Drobež

Mariborski nadškof in metropolit Franc Kramberger

1946. V nekdanjem tankovskem jarku na Teznem v Mari-

živijo krvniki in ljudje, ki te poboje odobravajo. Ne bojijo

SNG Nova Gorica / Jesenski vpis abonmaja 2007/2008

Igre z ognjem ali Nekateri so za vroče

Mogoče si nekateri ljubitelji gledališča in obiskovalci dvoran še zmeraj otesajo mivko z zagorelega telesa na kaki plaži ali uživajo v kakem hribovskem letovišču zadnje počitniške avgustovske dni. Toda september je že pred vrati, in če želijo imeti tudi v sezoni 2007/2008 primeren sedež v novogoriškem gledališču, morajo pač pohiteti z vpisom abonmaja, če tega niso že storili v mesecu juniju, ko je v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica potekal spomladanski vpis, potem ko je vodstvo gledališča predstavilo spored predstav v sezoni 2007/2008 z vznemirljivim tematskim naslovom Igre z ognjem ali Nekateri so za vroče. Naslednja sezona bo skušala ugoditi željam čim širšega kroga gledalcev in bo ponudila kar nekaj zabavnih komedijskih del. Začela se bo s koprodukcijo predstavo v sodelovanju Gledališča Koper, s krstno izvedbo »burke s petjem in streljanjem« Duohitar pod mus!, ki jo je po Molierovih motivih napisal novogoriški igralec in kantavtor Iztok Mlakar, zrežiral pa Vito Taufer. Končala pa se bo s komedijo, ki se norčuje iz člo-

veških napak, z igro o ljubezni in denarju Dundo Maroje renesančnega pisca iz Dubrovnika Marina Držića v režiji Borisa Kobala. Obe predstavi bosta odigrani v sočnisti primorskega narečja. Vmes pa bo gledališče poseglo v evropsko klasiko z melodramo Maksima Gorkega Letoviščarji v režiji italijanskega režiserja Paola Magellija, drugič gosta v SNG Nova Gorica. Sledile bodo slovenska praznovodba dramske priredbe kulturnega filma Quentina Tarantina Stekli psi v režiji Vita Tauferja in dve slovenski praznovodbi: Alana Ayckbournova Skrivni strahovi na javnih krajih, zgodba o šestih lju-

deh, ki iščejo svoj par, in ruska uspešnica bratov Presnjakov V vlogi žrtve, v režiji Dina Mustafića, ki bo prvič režiral v SNG Nova Gorica. Delo preveva teater absurda v policijski izvedbi. Poleg teh šestih premier bo na sporedu še gostujoča predstava - darilna -, komedija Namišljeni bolnik največjega komediografa vseh časov, Moliera, v izvedbi SSG Trst in Primorskega poletnega festivala. Komedija je kot ambivalentna predstava uspešno prestala premierno izvedbo in nekaj ponovitev julija na majhnem sugestivnem trgu za univerzo v Kopru. Da bi pritegnili čim več gledalcev v gledališče, so si v SNG Nova Gorica omislili eno najcenejših abonmajskih vstopnic v Sloveniji. Razpisali so namreč dva nova abonmaja: Predpremijskega

in Popoldanskega, ki nista vezana na določen dan v tednu, in nekoliko drugače ovrednotili sedeže v dvorani. Jesenski vpis abonmajev bo potekal od 3. do 29. septembra. Abonenti imajo določene ugodnosti, brezplačno prejemaajo na dom mesečni spored predstav in imajo 15% popust pri nakupu vstopnic za gostujoče predstave. Če imata v družini vsaj dva člana redni abonma SNG Nova Gorica, lahko ob vpisu prejmeta brezplačni abonma Goriškega vrtljaka. V času vpisa abonmajev je blagajna gledališča odprta vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00. Dodatne informacije o vpisu vam SNG Nova Gorica posreduje na telefonskih številkah 003865 (predštevila za Italijo) 3352247 (blagajna) in 3352215 (stiki z javnostjo).

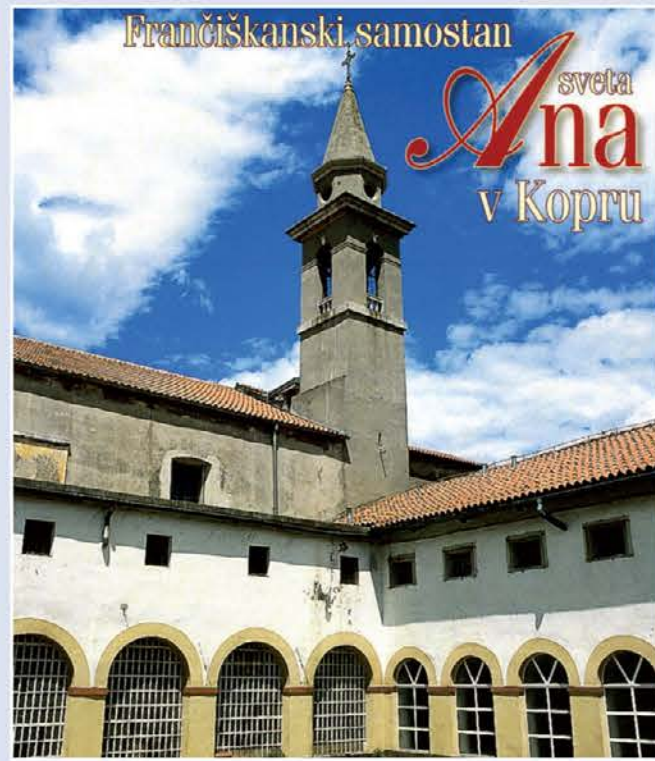
Iva Koršič

Kratke

Zbiranje prispevkov za obnovo frančiškanskega samostana svete Ane v Kopru

Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa je pričela obnovo samostana svete Ane v Kopru, ki jo je poimenovala z geslom Vrnimo biseru sijaj. Samostan je bil nekoč biser kulture in umetnosti, srečevanj in sožitja narodov, miselnih tokov in duhovnosti. Vojna in dogodki po njej so ga oropali njegove

večstoletne vloge, saj so oblasti samostan spremenile v zapor. Po obnovi, ki bo popolna in temeljita, bodo v samostanu dobili prostor za samostansko knjižnico, knjige so sedaj shranjene v enem izmed pomožnih prostorov. Med knjigami - mnoge so odnesli neodgovorni posamezniki - se zagotovo skriva tudi kakšna glagoljaska, saj so patri frančiškani v samostanu vselej ohranjali živo slovansko bogoslužje. Del knjig, ki jih je zaplenila država, se je naposled le vrnil k cerkvi sv. Ane, kjer ga je ohranil pater Atanazij, ki je knjigam odstopil svoj bivalni prostor. Slovenska frančiškanska provinca je predvidela, da se bo vsaj 65 umetnin, ki so bile odpeljane v Italijo, vrnilo, zato so zanje že predvideli prostor v posebni galeriji. Slednja bo skupaj s knjižnico odprta za obiskovalce. V samostanu bo dobil svoj prostor Primorski družbeni center Koper. Ta se kot del civilne družbe vključuje v najrazličnejša področja družbenega življenja. Samostan sv. Ane bo v svoje okrilje sprejel tudi študente, približno tridesetim bo lahko v času študija drugi dom. Prenova samostana bo po projektu stala skoraj 5 milijonov evrov. Frančiškani so sami zbrali del sredstev, Ministrstvo za kulturo je prispevalo znaten del, kandidirajo pa tudi za sredstva iz evropskih skladov. Vendar denarja za obnovo še vedno ne bo dovolj. Frančiškani slovenske province in varuhi cerkve in samostana sv. Ane v Kopru zaradi tega vabijo tudi posameznike v vsej Sloveniji, da pomagajo pri izvedbi plemenite akcije oz. pri zbiranju sredstev za obnovo. Njihove prispevke bo država upoštevala kot olajšavo pri plačilu davkov.

Univerza v Ljubljani med petstotimi najboljšimi

Med polemikami o kakovosti visokošolskega študija v Sloveniji, ki se občasno pojavljajo že več let, je prišla spodbudna novica, da je bila Univerza v Ljubljani izbrana med petsto najboljših. Gre za uvrstitev na t.i. Šanghajsko lestvico, ki objavlja najbolj znane univerze na svetu. Najstarejša in največja slovenska univerza je bila uvrščena med 402. in 500. mesto. Uvrščena je v isti razred kot Univerza v Lizboni, rimska univerza Tor Vergata in Univerza v Istanbulu. Na samem vrhu lestvice prevladujejo univerze v ZDA, saj jih je kar devet med prvimi desetimi. Na prvem mestu je Univerza v Harvardu. Edina evropska izjema je angleška Cambridge, ki zaseda četrto mesto.

H končni oceni na Šanghajski lestvici vplivajo kakovost in število znanstvenih objav, dosežki študentov in profesorjev ter akademski dosežki v sorazmerju z velikostjo univerze. Predstavniki ljubljanske univerze Goran Tomšič meni, da se bo z uvrstitvijo med petsto najboljših na njej povečalo tudi število tujih študentov.

V vikariatu slovenske vojske dvanajst nosilcev duhovne oskrbe

Vikariat slovenske vojske se je od ustanovitve julija 2001 tako razvil in uveljavil, da si vojske brez omenjenega organa oz. nosilcev duhovne oskrbe ni mogoče več predstavljati. Vojaški vikar msgr. dr. Jože Plut je povedal, da so organizirani kot vojaški vikariat z večinskimi katoliškim delom, njegova namestnika pa sta evangeličanski in katoliški duhovnik. Zaradi potreb vojske in naraščanja števila njenih pripadnikov se je število nosilcev duhovne oskrbe povečalo in sedaj jih je v okviru vikariata dvanajst. Od tega dva kaplana skoraj neprekinjeno delujeta v tujini, predvsem na Kosovu, kjer pripadniki slovenske vojske opravljajo človekoljubne misije. Rezultati raznih anket in raziskav kažejo, da verni, drugače verni in celo neverni vojaši cenijo delo kaplanov in nasploh duhovnikov, vse več stikov pa imajo slednji tudi z družinskimi člani vojaških oseb. Vojaški vikar msgr. dr. Jože Plut razmišlja, da bi za Slovence katoliške vere, ki delajo v obrambnih ali varnostnih službah in v zaporih, ter za civilne katoliške osebe na misijah v tujini ustanovili neke vrste ordinarijat ali posebno škofijo. Zatrjuje, da pripadnice in pripadniki vojske želijo takšen nov organ duhovne oskrbe.

Po raziskavi največje banke na Irskem Irci najbogatejši v Evropi

Irci, med katerimi je 33.000 prebivalcev, katerih premoženje je večje od milijona evrov, so najbogatejši evropski narod in drugi med državami članicami Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), takoj za Japonci in pred Italijani, Britanci, Francozi, Američani, Nemci in Ka-

bogastvo zahvalijo predvsem visokim cenam nepremičnin in veliki varčnosti, je ugotovila banka. Raziskava, poimenovali so jo bogastvo naroda, je pokazala, da se je število evrskih milijonarjev na Irskem lani v primerjavi z letom prej zvišalo za 10 odstotkov. V povprečju je imel Irec lani premoženja za

ki je bila lani 20-odstotna. Poleg premoženja so se Ircem zvišali tudi dolгови, in sicer lani za 20 odstotkov. Irci so tudi eden najbolj varčnih narodov med razvitimi državami, saj shranjujejo šestino svojih mesečnih prihodkov, Nemci 10 odstotkov, Angleži pet odstotkov, Američani pa le odstotek svojih mesečnih prihodkov. Po izsledkih raziskave, v kateri so upoštevali vse premoženje prebivalcev, brez nepremičnine, v kateri prebivajo, ima odstotek najbogatejših Ircev v rokah petino nacionalnega bogastva. Dva odstotka najbogatejših ima 30 odstotkov nacionalnega bo-

nadčani, kaže raziskava največje komercialne banke na Irskem, Ireland Private Banking. Irci se lahko za svoje

196.000 evrov, kar je za 19 odstotkov več kot leta 2005, največ pa je k temu pripomogla rast vrednosti nepremičnin,

gastva, pet odstotkov najbogatejših pa drži 40 odstotkov nacionalnega bogastva.

STA

Gospodarstvo v svetu

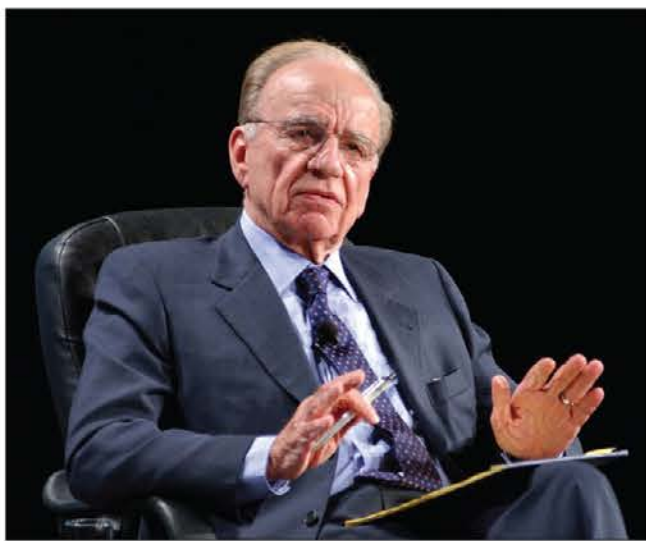
Murdoch prevzel Wall Street Journal

Lastnik medijskega imperija New Corp Rupert Murdoch je prevzel podjetje Dow Jones & Co, ki je lastnik Wall Street Journala. Prevzem, težek pet milijard dolarjev, je zaključek tri mesece trajajočih pogajanj med News Corpom, Dow Jonesom in družino Bancroft, ki je nadzirala Dow Jones in njegov dnevnik več kot stoletje, je poročala ameriška tiskovna agencija AP. Posel so odobrili oba upravna odbora, člani družine Bancroft in pooblašenci, ki so predstavljali 37 odstotkov glasovalnih pravic, sta družbi zapisali v izjavi, objavljeni na

spletnih straneh Dow Jonesa. Posel morajo odobriti še ameriški regulatorni organi, vendar pa Murdoch ne pričakuje težav. Člani družine, ki sprva niso

Journala, so dejali, da upajo, da bo v prihodnjih letih časnik še naprej užival zaupanje in spoštovanje, ki si ga je pridobil po svetu, ter da bo ohranil kakovost novinarskega dela in uredniško avtonomnost. Murdoch se je zahvalil družini za zaupanje in zagotovil, da bo njegova družba enako dober skrbnik časnika. Prevzem je vreden 60 dolarjev za delnico in tako vključuje 65-odstotno prevzemno premijo glede na vrednost Dow Jonesove delnice pred objavo prevzemne ponudbe. Delnice Dow Jonesa so se v torek podražile za 11 odstotkov na 57,38 dolarja.

STA

bili naklonjeni Murdochovi ponudbi, prevzemu pa so ostro nasprotovali tudi nekateri novinarji Wall Street

Journala, so dejali, da upajo, da bo v prihodnjih letih časnik še naprej užival zaupanje in spoštovanje, ki si ga je pridobil po svetu, ter da bo ohranil kakovost novinarskega dela in uredniško avtonomnost. Murdoch se je zahvalil družini za zaupanje in zagotovil, da bo njegova družba enako dober skrbnik časnika. Prevzem je vreden 60 dolarjev za delnico in tako vključuje 65-odstotno prevzemno premijo glede na vrednost Dow Jonesove delnice pred objavo prevzemne ponudbe. Delnice Dow Jonesa so se v torek podražile za 11 odstotkov na 57,38 dolarja.

STA

NOVI
GLAS

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 28. avgusta, ob 14. uri.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Kako naj to katalogiramo?

Prav gotovo obstajajo stvari, dogodki, osebe, slučaj, ki jih ne razumeš. Mogoče jih racionalno že, a emotivno te pretresejo, tudi in predvsem zato, ker ne veš, kam bi se postavil, kako bi jih katalogiral. Ja, žal smo ljudje večkrat stroji, ki želijo vsako stvar, vsak stavek, osebo, misel, dejanje k-a-t-a-l-o-g-i-r-a-t-i, nedvomno v iskanju nekakšne varnosti. Z dobršno mero groze sem to lastnost opazila tudi na sebi.

Mož gre vsako soboto zjutraj skupaj z večnim prijateljem iz šolskih klopi v dom, kjer se ob koncu ali na sredini življenja znajdejo vsi ti isti, ki sami ne zmorejo. Ostarele ženske, ki so izgubile stik z realnostjo, danes tavajo v svojih rožnatih haljah brez zob in s tankim šopom las na glavi, druge, ki še vedno drže vajeti svoje časovne in prostorske dimenzije, z umetnimi zobmi in željo, da se za vikend uredijo, pa čeprav je zunanji obisk vedno za koga drugega in nikoli zanje. In potem je tu ta 48-letni mož. Mislim, da je strokovni izraz

"Huntingtonov ne-vem-kaj", genetska bolezen, ki se v človeku razodene vedno po 40. letu in ti počasi onesposobi vse. O njem sem na tem mestu že pisala. O tem, da je bil vrtar pri tržaški občini, imel je ženo, igral v glasbeni skupini. In bil sin očeta, ki je umrl za isto boleznijo.

"Točno se spominjam trenutka, ko mi je bilo jasno, da je zanj prišel tisti čas, o katerem je že vse življenje vedel. Takrat mi je pri mizi, nekje v kaki restavraciji, rekel, da se za določeno dejanje mora koncentrirati. "Počasi, počasi, zdaj dvignem ta kozarec, si ga nesem k ustnicam in srknem požirek vode". Nobena avtomatizma več, živčni sistem noče operirati sam in zelo kmalu se bo začel upirati vsemu. Potem nam je, prijateljem, povedal, da si ne upa več ven in naj raje prihajamo k

njemu na obisk. In potem je šlo vse kot po predvidevanjih. Sam je točno vedel, kam hiti ta hudournik. Pred leti je videl očeta". Tokrat me zanima njegova mati. Ženska, ki je skrbela za moža, vedela, da bo nekaj desetletij kasneje ravno tako morala pitati, umivati, preprečevati dušitve in interpretirati vsak trzljaj očesa tudi sina. Včasih se pravi, da se usoda z nami poigrava. Matematika Huntingtonove-ne-vem-kaj genetske bolezni pravi, da se na otroke prenaša izmenično: eden ja, drugi ne. Zdravega sina je ta ženska izgubila pri njegovem 21. letu. Nesreča med vojaščinom. "Mislim, da ta ženska zdrži zaradi nalog, ki jih ima. Čisto praktičnih. Brez nje bi sin tudi

v domu, kjer je že nekaj let nastanjen, ne preživel. Pred dnevi so ga zaradi bronhitisa dali v bolnišnico, zdaj govore, da bo zopet v domu. Neštetokrat je morala temu ali onemu dežurnemu zdravniku in bolničarkam razlagati, kakšne vrste je ta redka bolezen. Sin nenehno trese ta ali oni del telesa. V bolnišnici so mu bolničarke dajale konjske do-

ze pomirjeval, seveda ne vedo, da ne gre za kako anksioznost, pač pa za redko bolezen, ki ostaja do danes neozdravljiva".

"Spraušješ me, če se po ali pred obiski z D. pogovarjava o A. smrti. Seveda se. Tudi naju, po petih letih, pogled na tega prijatelja še vedno šokira. Naravno je, da pomisliš, naj ga Bog že enkrat vzame k sebi. Stran od tega zaudarjajočega doma, cevke v trebuhu, ran, ki si jih nezavedno sam sebi povzroča, ko nekontrolirano miga ta ali oni ud. Obenem pa je edini izraz, ki mi zelo jasno stopi pred oči, "ne vem". Nekakšen vprašaj. Ker zelo jasno vidim, kako A. hoče živeti. A. HOČE ŽIVETI. Vem, da se sliši neverjetno, a uvidiš njegov vztrajni boj, tudi v tem skoraj-vegetativnem stanju. In takrat pomislim, kdo ve, mogoče bi lahko še danes kdo odkril zdravilo".

Zanimiva razstava v Bohinjski Bistrici

Rezultati projekta Železna pot

O b zaključku mednarodnega projekta Iron Route -

Železna pot, v katerega so bili vključeni alpski kraji, ki jih povezuje skupna preteklost rudarstva, v muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici odpirajo razstavo Železna pot. Na razstavi se bodo predstavila rudarska območja, ki so v projektu sodelovala, poseben prostor pa bo namenjen najdbam iz večletne arheološke raziskave slovenskega alpskega sveta, v katerem so odkrili številne ostanke kopanja rude. Kot je za STA pojasnila Mija

Ogrin iz Gorenjskega muzeja, bodo na razstavi prvič javno pred-

stavljena arheološka izkopavanja, ki so jih opravili na vzvodnem delu Julijskih Alp, na Pokljuki, v Triglavskem pogorju, na Kleku in Komni ter Pečani. Predmeti, ki so jih našli na 1500 metrih nadmorske višine, pričajo o naseljenosti tega območja in o kopanju rude od bronzne dobe, torej od leta 1600 pred Kristusom, dalje. Najdena keramika, kamnito orožje in puščice dokazujejo, da je bilo rudarstvo na tem območju stalno prisotno tisočletja. Poleg rudarstva pa so se prebivalci teh planin ukvarjali tudi s pašništvom drobnice in govedih. V Gorenjskem muzeju želijo s projektom nadaljevati, saj bi z nadaljnjimi arheološkimi izkopavanji dobili tudi odgovore na nova vprašanja, ki jih porajajo najdbe, na primer ali so rudo v visokogorju tudi talili. "Zato se bomo s partnerji pogovarjali o nadaljevanju projekta, ki bi ga

razširili in k njemu povabili še nove partnerje ter za sredstva ponovno kandidirali na evropske sklade," je dejala Ogrinova. Poleg Gorenjskega muzeja je do slej v projektu sodelovala tudi Univerza v Insubriji, ki pokriva rudarski območji v Lombardiji. Udeležena je bila Gorska skupnost iz doline Triompia, kjer je

bilo razvito železarstvo in kjer je bil do leta 1999 delujoč rudnik Torgola.

Sodelovali sta tudi avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina, kjer je nekdanji deloval rudnik v Rablju, in Lombardija, kjer so rudniki zavzemali velik del alpskih dolin. Z avstrijske strani je sodeloval Huetttenberg, kjer je bilo pomembno železarsko središče od prazgodovinskih časov do leta 1978, ko so zaprli zadnje rudnike. V Dolini Aosta s projektom urejajo regionalni rudarski park. Kot turistični rudnik muzej se je projektu pridružil tudi Podzemlje Pece.

Vsi omenjeni partnerji, ki želijo zapuščene rudnike ponovno urediti za obiskovalce, se bodo na razstavi, ki bo v Bohinjski Bistrici odprta vse do konca oktobra, predstavili s panoji in multivizijskimi odlomki, s katerimi bodo prikazali rezultate projekta.

STA

Ko se atletska pot nagiba h koncu

Uspešno upiranje neizogibnemu športnemu zatonu

Pred nedavnim je atletinja Claudia Coslovich, ena naših najboljših športnic vseh časov, osvojila v Padovi svoj že dvanajsti državni naslov v metu kopja. Rezultati v zadnjih sezonah ji sicer niso prinesli norme za nastop na svetovnem prvenstvu v japonski Osaki, v katerega je po tihem upala, vendar na absolutnem državnem prvenstvu v Venetu je slovenska tekmovalka od Piščancev nad Rojanom pri Trstu z metom na pragu 60 metrov (59,88m) premagala mlajšo rojakinjo in naslednico Zahro Bani (temnopolto metalčko somalskega porekla), ki pa je na primer med potniki na SP...

Plavolasa Claudia, letnik 1972, je kot "azzurra" nastopila na dveh izvedbah olimpijskih iger, in sicer v Sydneyu leta 2000 (pred sto tisoč gledalci je bila dvanajsta) in v Atenah 2004 (14.). Tekmovala je tudi na treh svetovnih (Edmonton 2001, Pariz

2003, ko je s sedmim mestom dosegla svoj najbrž največji uspeh nasploh, in Helsinki 2005) in štirih evropskih prvenstvih (Helsinki 1994, Budimpešta 1998, München

2002, Goeteborg 2006), tako da sodi med uglednejše italijanske še aktivne atlete in prav gotovo

med redke velikane zamejskega športa. Danes se, kot po navadi tiho in z izredno prirojenom skromnostjo, pri petintridesetih krčevito upira neizogibnemu športnemu zatonu, z uspehom na DP je poskrbela za odmeven rezultat, ki jo je še enkrat postavil za služeno v ospredje. Zgodovina bo povedala, ali je ta zapis nekakšen hkrati iskren in dolžnosten poklon veliki športnici na sklepnih postaji bogate tekmovalne poti ali pa da bomo o njej in njenih dosežkih na državnih in svetovnih tekmovaških se poročali. Če bomo, bomo garantirano še naprej z velikim veseljem in spoštovanjem. Coslovicheva je namreč svetla figura našega športa. Že vrsto let živi daleč od doma (poleg nastopov na mednarodnih tekmovanjih jo je tudi ljubezen do metalke kladiwa Nicole Vizzonija gnala v srednjo Italijo), a se vedno rada vrača domov k mami, ostalim sorodnikom in prijateljem. Kot zaved-

na Slovenka je tudi po svetu v javnosti vedno poudarjala, da je manjšinka. Mogoče pa bi ji bilo naše zamejstvo, na ravni športa in civilne družbe, v splošnem le dolžno kaj več pozornosti in slave. Ne nazadnje je svojo kariero začela pri Boru (danes tekmuje za rimski klub Fondiaria Sai) in nato z znanjem, ki ga je prejela od domačih vzgojiteljev in potem izpopolnjevala na višji ravni, ter z veliko predanostjo, ki je značilna za navdušence atletike, prilezla do samega svetovnega vrha. Vedno razpoložljiva, vedno dobre volje in vedno zagnana, tudi ko so ji poškodbe in manj vidni rezultati začeli postajati trn v peti. Verjamemo, da ji volje do vsakdanjega trdega treninga in žrtvovanja, posebej po presečenju v Padovi, ni zmanjkalo. V intervjujih je že namignila, da bi ji bilo všeč vzgajati mlajše rodove v panogi, ki zahteva ogromno vestnega treniranja v samotni atletski stadijoni. Sicer pa ji z običajnim pozitivnim pristopom in nasmehom na ustih, pa naj bo med Toskano in Umbrijo ali pa med Trstom in Krasom, tudi v prihodnje v vsakem primeru ne bo dolgčas.

HC

Na goriški pokrajini / Razpis

Mesto za družbeno-kulturnega operaterja

Prejšnji petek je potekala v sejni sobi goriškega pokrajinskega odbora predstavitev razpisa za zaposlitev družbenokulturnega operaterja na goriški pokrajini. Na predstavitvi sta bili prisotni, poleg odgovornih funkcionarjev, tudi podpredsednica Roberta Demartin in odbornica Sara Vito.

Delovno mesto za nedoločen čas, za katerega je objavljen ta razpis, je nova figura na goriški pokrajini, po kateri se je uveljavila zahteva, glede na nove oblike in razsežnosti družbenega in kulturnega delovanja. Na podlagi opravljenih pisnih in uстных izpitov bo sestavljena lestvica, ki bo v veljavi tri leta. Lestvica pa ne bo omejena samo na goriško pokrajino, temveč bodo iz nje

lahko črpale vse javne ustanove od dežele pa do občin. Profil, ki se tiče delovnega mesta spada v kategorijo C, glede na CCRL 07/12/2006 in predvideva načrtovanje in izvedbo didaktičnih programov, ponudbo vodenih obiskov in didaktičnih delavnic, upravljanje vseh dejavnosti, ki se tičejo sprejemanja in oskrbe publike, ponudbo reklamnih informacij, načrtovanje

in izvedbo reklamnih dejavnosti ter razširjanje reklamnih materialov in operativno upravljanje muzejev. Na razpis se lahko prijavi polnoletni italijanski državljani ali državljani Evropske unije, ki imajo opravljeno višješolsko humanistično, umetnostno, jezikovno in turistično izobrazbo (pri tem je vključena tudi diploma na znanstvenem liceju). Vsekakor je mogoče dobiti vse informacije direktno na goriški pokrajini ali na spletu www.provincia.gorizia.it na linku "Concorsi".

Julijan Čaudek

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Ribe bodo lahko pekli 30 minut dlje...

Idealen socialistični raj... otoček sredi globalizirane oceana. Govorim o Kubi namreč. Raj na zemlji, s tovarišem Fidelom na čudovitih karibskih obalah, kjer se ob sončnem zahodu pečejo ribe in mlade prelestne Kubanke v tipičnih domačih (pomankljivih) nošah plešejo na melodije tovariša Companyja Segunda. To je res izvrstno. Tako izvrstno, da se samo izvaža naokoli, pa čeprav je socialistični sen potonil že pred več kot petnajstimi leti. Ja, izvaža se v Južno Ameriko: saj poznate veličastnega venezuelskega predsednika Chaveza. Zelo zabaven človek, rad se šali. Saj ste slišali, da se je nazadnje odločil, da bo na vrat na nos spremenil legalno uro svoje države: s 1. januarjem bodo v Venezueli pomaknili urine kazalce za 30 minut naprej. Tako bodo razgledi na morju trajali še dlje, peka rib pa bo potekala ob sončni svetlobi. Tudi Chavez uresničuje Castrovo idilo. Stvarjenje čudovitega sveta. Če doživljaš to situacijo od znotraj, je sicer tragično, od zunaj pa se zdi stvar že groteskna. Gre namreč za princip ideologije. In neverjetno je, kako so si ideologije podobne. Grote-

sknost je ena od glavnih skupnih značilnosti: samooklicani vodje, ki prejemajo na volitvah (in potrditvenih referendumih) 99% glasov, samooklicani vodje, ki si prisvajajo ure in ure na elektronskih medijih za svoja sporočila državljanom, samooklicani vodje, ki si z izglasovanjem ustreznih zakonov v parlamentu podaljšujejo mandate predsedovanja do smrti. Saj veste, ko je Chavez napovedal svoj revolucionarni izum o spremembi legalne ure, je svojim ljubljanim državljanom kot pravljico za lahko noč postregel sedemurni govor! In ko smo že pri podobnosti med ideologijama, lahko ugotovimo, koliko skupnih točk imata venezuelska državna ureditev, "chavismo", in ruska državna ureditev, putinizem. Putin se sicer ne spušča v te ekstremizme, da osvaja na volitvah 99% glasov, zadovolji se s samo 65% - 70%.

Kar pa je še bolj zanimivo, je to, da so tudi okoliščine vzpona putinizma in chavisma popolnoma enake. V obeh državah je v devetdesetih vladala totalna anarhija. Šibak Eltsin je "zafural"

vse, kar se je "zafurati" dalo. Vzvod ekonomske oblasti, naftna in plinska ležišča, so prešli v roke nekaj oligarhičnih monopolistov, ki so svoje profite investirali v tujino. Rusija je bila na geopolitični svetovni lestvici nula. Isto se je dogajalo v Venezueli: vi-

soko podkupljiva oblast se je skozi osemdeseta in devetdeseta dokazala za nesposobno in tako kot Eltsin v Rusiji razprodala naftne vire (Venezuela je v petrici največjih naftnih proizvajalk

na svetu). Popolna anarhija v obeh primerih. In v te okoliščine sta se leta 1999 vpletla Putin in Chavez. Imela sta velikopotezni načrt monopolizirati vse državne ekonomske vire, ki so bili v tujih rokah. Za to sta se seveda morala poslužiti najenostavnejšega sredstva, ljudstva. V prvi vrsti sta torej vpeljala v splošno zavest nacionalizem: Putin ga je začel s hladno logiko sredinske liberalne demokracije, Chavez pa je lokalpatriotizem oblekel v revolucionarni socializem in mesijansko podobo Simona Bolivarja. Oba sta dosegla isti zastavljeni cilj. S podžalvanjem sta monopolizirala ekonomske prihodke. In glej ga, paradoks ideologije: Putin je monopol dosegel z diskurzom liberalne demokracije, ki temelji na prostem trgu. Chavez pa je do istega monopolnega učinka prišel s pomočjo retorike socializma, ki poudarja skupno lastnino.

Saj veste, že Ludvik XIV. je govoril: "Država, to sem jaz!" Chavez in Putin sta očitno njegova pridna učenca. Ideologija je pač ideologija, a ne?

Andrej Černič

Zgodba iz današnjih dni

Utripajoče duše 8.

Tik pred prometno nesrečo ima Piero v mislih Mileno. Vozi avto. Zazvoni prenosni telefon. Piero upa, da ga v tistem trenutku kliče ona. To njegovo upanje ga vznemiri, nervozno išče telefon, potegne ga iz žepa svojih hlač, pogleda, kdo ga kliče, volan drži samo z leve roko, njegove oči nestrpnost iščejo informacijo na telefonu in potem ... se, kar naenkrat, pred njegovimi očmi, pojavi ... črna vila.

In ta črna vila zašepeta Pieru v uho, da odslej ne bo več pod oblaki slišal spomladanskega šumenja reke Glinščice, ki mu je bilo tako všeč. Zašepeta mu, da skozi oblake ne bodo več zanj sijali sončni žarki, da nad oblaki ne bo več mogel opaziti letala, usmerjenega kdo ve kam. Nenadoma črna vila zakriči, da nad njegovim telesom in njegovo dušo bodo zagospodovali oblaki. Toda teh vznemirljivih besed Piero ni hotel jemati zares.

Bil je tretji teden v bolnišnici. Tretji teden je ležal v postelji, in odkar se je prebudil iz stanja nezvesti, je najprej zaznal, da ima popolnoma neobčutljive noge. Ni pa se počutil slabo. Zavedel se je namreč, da se njegovo telo in njegova duša nista podrejala mogočnosti oblakov, kot mu je grozila črna vila. Obratno. On, Piero, je sedaj iz postelje, v kateri je že dolgo časa ležal, s svojim pogledom skozi okno kraljeval nad oblaki.

Edinole nog, nog ni mogel čutiti, ni jih mogel premikati. Vsaj do sedaj. Ali je noge mogel premikati ali pa ne, to ni bila zanj trenutno tako važna stvar, zanj je bilo sedaj važno misliti na drugo. Potem ko se je torej Piero zavedel, da sta po tritedenski borbi njegovo telo in njegova duša kraljevala nad oblaki, ne pa oblaki nad njegovim telesom in nad njegovo dušo, kot je mislila črna vila, da se mu bo pripetilo, si je želel edinole to, da bi mu delal družbo pogovor, ki ga je v zadnjih časih, pred prometno nesrečo, pogosto imel z Mileno. Ležati v družbi tega pogovora mu je vlivalo neko upanje.

V njem ni bilo živo upanje, da bo nekega dne lahko ponovno hodil kot prej. Dejstvo, da zelo verjetno ne bo nikoli več hodil, ga ni preveč skrbelo. Njegovo upanje je bilo drugo. Nephrenoma je v svojih mislih ponavljal zadnji pogovor, ki ga je imel z Mileno. Opazoval je na nebu premikajoče se oblake.

- Piero, poslušaj, ne morem več tako naprej. Med nama je končano.
- Milena, zakaj, povej mi samo to, zakaj?
- Zakaj, ... zakaj.... Sva si preveč različna, Piero.
- Kaj pomeni to, da sva si različna? Nič.
- Kako nič? Zame je zelo važno.
- Kaj, Milena, kaj je zate zelo važno?
- Da imava podobna zanimanja, da ni med nama nesporazumov.
- Povej mi, kaj naj storim? Povej mi ti! Skušal bom biti

tak, kot hočeš ti!
- Bistvo ni v tem.
- Torej, Milena, povej, kaj hočeš?
- Jaz nočem biti več s tabo. Razumeš ali ne?
- Te zanima kdo drug?
- Piero, dovolj! Zdej moram domov in nehaj me klicati. Ponavljam ti, med nama je vse končano, ostaniva dobra prijatelja.
- Ne, Milena, ne... pospremit te! Pridi z mano.
- Ne, je boljše, da ne...
- Telefoniraj mi, Milena, imaš še mojo številko?
- Ja, ja...prav.
Medtem ko je Piero na nebu opazoval premikajoče se oblake, si ni niti za trenutek zastavil vprašanja, ali ga bodo odslej, v poletnem ali jesenskem času, njegove noge še pospremile vzdolž doline reke Glinščice do Botača in nazaj. Pred prometno nesrečo je včasih z Ivanom načrtoval tridnevni pohod na Triglav. Ni pomislil, ali bo to v prihodnje

sploh še mogoče. Niti si ni zastavil vprašanja, ali se bo lahko še ukvarjal z atletiko, ki jo je tako intenzivno gojil. Črna vila, ki jo je Piero tistega dne srečal na spolzki cesti, ko je bila njegova desna roka tako gotova, da je spustila volan in se ukvarjala z iskanjem brnečega telefona, mu je šušljala na uho njegov poraz. Oblaki naj bi zagospodovali nad njegovim telesom in nad njegovo dušo. To pa jim ni uspelo. Piero je na koncu izšel kot zmagovalec, toda v določenih trenutkih je čutil, da ni več gospodar pomembnega dela svojega telesa in čutil je tudi, kot da ne bi bil niti gospodar svoje duše. Noge niso hotele ubogati njegovim ukazom, kadar jih je hotel premikati. Poleg tega se mu je zdelo, da ni niti gospodar svoje duše, ker je namreč vedel, da je njegovo dušo popolnoma zasužnjila Milena. Ni se čutil duševno svobodnega, bil je v tesni podrejenosti Milenine osebnosti. Toda to stanje podrejenosti ga ni preveč motilo. Obratno. Torej, kaj je upal sedaj Piero? Prav gotovo ne, da bo spet obvladal svoje noge ter lahko hodil ali pa, da bo obvladal svojo dušo ter mirno sprejel dejstvo, da ga je Milena pustila. Piero se za svoje telo in tudi dušo ni zanimal. Njegovo edino upanje je bilo še vedno to, da je bilo tisto brnenje telefona, ki je povzročilo, da se mu je prikazala črna vila, Milenin telefonski klic.

/ dalje
Elena Cerkenič

Prejeli smo v razmislek

Terorizmu še ni videti konca

Dokler ne bodo začele sodelovati in se skupaj z manj močnimi državami boriti proti terorizmu velike sile, kot so ZDA, Rusija, Evropa, Azija, terorističnih dejanj ne bo konec!

Tako krutega svetovnega terorja, ki je zadnja desetletja predvsem islamski, svet v vsej svoji zgodovini ne pozna. Nasilna širitev islama in pobijanje ljudi za vsako ceno, prav tam, kjer se združuje največ ljudi skupaj, in to nedolžnih ljudi, so nezaslišana dejanja, ki jih moramo zaustaviti. Ker ni druge možnosti, jih bo potrebno zaustaviti s silo. Izkazalo se je, da pogajanja z brutalnimi terorističnimi hordami niso mogoča in tudi s teroristi se ne bi smeli pogajati, ampak bi morali njihova dejanja z vso silo onemogočiti! Za doseg svojih ciljev ubijajo in ugrabljajo tudi popolnoma nedolžne prostovoljce, ki pomagajo njihovim ljudem.

Skrajna oblika islama se nasilno širi ne samo v nemuslimanskih državah, ampak zadnje čase tudi tam, kjer so na vladi njegove manj radikalne različice. Take države so npr. Iran, Irak, Afganistan, Pakistan, Libija, Alžirija, tudi Turčija, čeprav je ta država nekoliko bolj sproščena, in seveda še cela vrsta drugih držav, kjer zadnje čase zahtevajo bolj radikalni islam! Med te države ali še ne formirane države, spada tudi Palestina, kjer ni nikakršne demokracije. Širi pa se tudi tam, kjer ne živi le muslimanski narod, bolje rečeno tam, kjer niso samo muslimani. Take dežele so Somalija, Libanon, Indonezija, Sudan, Turčija, Jemen, Alžirija idr. To so države, ki poizkušajo za vsako ceno vzpostaviti samo islamski red. Seveda pa so na udaru popolnoma nemuslimanske države in teh je cela vrsta, med njimi so tudi celi kontinenti, kot sta npr. Evropa in Amerika.

Zadnje čase smo bili priče zahtevi "študentov" v pakistanskem glavnem mestu Islamabadu po uvedbi šeriatskega prava in s tem so zahtevali popolno islamizacijo države. Še huje se dogaja v Somaliji, Libanonu in tam, kjer divja muslimansko nasilje; teh držav je vsak dan več. Lahko rečem, da v Pakistanu in Kašmirju, tam sem bil petkrat in zato poznam ljudi in tamkajšjo realnost, je bila morda peščica res zapeljanih mladeničev-študentov. Ali so to bili študentje ali ne, ni pomembno, pomembno je to, da so jih vodili imami in muezini, in to kar v džamiji! V Pakistanu že sedaj živijo brez filmov, brez gledališč, brez zabav

za mlade, skratka tako kot v našem srednjem veku. Prav v pakistanskem delu Kašmirja, v Muzaffarabadu, sem pred 12 leti doživel nekaj, kar me še danes streslo, ko se spomnim na dogodek, posebno, ko vsakodnevno gledam prizore ali samo poročila o terorizmu in pobitih nedolžnih ljudeh. Dogodek bom omenil le na kratko, ker sem ga pred leti delno že opisal, prav zaradi radovednosti ljudi, ki so že

ZDA, nato cel svet, kateremu naj bi zavladal in na njem vzpostavil strogi islamski red! Podrobnosti ne morem opisovati, naj povem le to, da sem bil šokiran. Omenim naj še to, da krščanska Kenija sedaj že postaja islamska dežela, saj džamije rastejo kot gobe po dežju, čeprav proti volji ljudstva! Tako je v mnogih deželah Afrike, nič dosti bolje ni v Evropi! Ko sem marsikateremu pripovedoval o teh zadevah, ni

leli vedeti kaj več o nastajanju terorizma in njegovih vzrokih. Bilo je v omenjenem zelo neurejenem in umazanem mestu, kjer so bili mladeniči, zbrani okoli džamije. Tam je množica okoli pet tisoč mladih fantov - vsi so bili drogirani - poslušala imama ali muezina (ne poznam njihovih funkcij), ki je iz džamije z močnim glasom bodril mlade, jih pripravljaj in opogumljal za samomorilsko dejanje, spodbujal jih je k ubijanju vseh neverujočih! Nekoliko drugače sem to doživel še na drugih koncih sveta. Naj še omenim skupino mladih muslimanskih študentov strojništva in elektrotehnike, ki so jih poslali na prakso v hidrocentralsko blizu ekvatorja, v Keniji. Bilo je pred osmimi leti, prav tedaj, ko je bil menda že drugi Tomo Križnar v Darfurju oz. pri Nubah, prav tedaj, ko so jih bombardirali z letali. Kot upokojenec sem bil povabljen na omenjeno hidrocentralsko za pomoč pri obnovi. Vsi ti študentje so verjeli, da je Sadam Husein neumrljiv (bilo je v času, ko je Husein še živel) in da bo uničil največjega sovražnika,

soglašal z mano ali ni verjel ali pa ga ni zanimalo. Malokdo se je poglabljal v take reči, čeprav je bil terorizem že na pohodu. Pri akcijah samomorilcev nikoli ne sodelujejo njihovi vodje, raje opazujejo ostudna dejanja s svojih naslanjačev, to so navadno imami, muezini, katerih je v zadnjih treh letih po podatkih prišlo v Evropo okoli pet tisoč. Večina jih ne zna govoriti nobenega evropskega jezika, a so neverjetna nevarnost za Evropo, saj slednja že tone v velik kaos. Evropska unija se intenzivno islamizira, in če tega ne vidijo evropski vodilni možje, so v veliki zmoti. Da bo nastal kaos, je neizogibno iz več razlogov. Naj navedem le osnovnega, da bodo prišli zahtevali življenje po meri islama, kar bo privedlo do nesluhenih problemov, spopadov ipd. V Italiji so

npr. prav v džamijah našli skupino, ki se je pod vodstvom imamov pripravljala za samomorilske napade. Le-ti so zelo učinkoviti, saj se dogajajo na krajih, kjer je zbranih veliko ljudi. V povezavi z Al Kaido pa so še toliko bolj usklajeni, saj le-ta pripravlja huda presenečenja, kot se je pred kratkim dogajalo v Veliki Britaniji, ko so pripravljali za napade medicinsko osebje, med katerimi so bili tudi zdravniki. Tako ta organizacija hoče preslepiti državne organe. Nekaj podobnega se je skoraj v istem času dogajalo na letališču v New Yorku in še kje. Verjetno vsi imamo ali muezini ne verjamejo v tisto, kar učijo mlade, ki so žrtve nedemokratskega sistema, ki za vsako ceno hoče islamizirati svet. Islamizacija sveta je dejstvo, vendar ima vrh teh imamov ali morda kar Al Kaide še druge račune, vsekakor zavladati svetu in tokrat pod pretezo islamizacije-muslimanizacije naroda, za kar pa so se podrejeni tako resno zavzeli, da gre v to smer. Pod pretezo islamizacije pa je bogastvo, predvsem nafte! Vsem tem imamom, ki so prišli iz muslimanskih držav, bi morali onemogočiti delovanje in jih tudi izgnati iz dežel, v katere so prišli, čeprav bi se potem takoj javili varuhi človekovih pravic, ki bi jih ščitili. A "Evropa" bo morala kmalu kaj ukrepati. Tako se dogaja v Iraku, kjer prav v džamijah pripravljajo samomorilce. Tam pa je še nekaj hujšega, saj

morda celo pokrivanje obraza. Vprašanje je ločitve vere od države, ki jo tako radi prikazujejo npr. pri nas liberalci, bolje rečeno levičarji. Islam je tako v celoti nezdružljiv z laicismom! Pri Muslimanih torej ni problem ruta na ženski glavi (burka ali kakor jo že imenujejo), ampak teror, ki ga izvaja prav islam nad ljudmi, katerim ne daje svobode; vse mora biti tako, kot zahteva islam. V Evropi npr. že leta ni več posluha za asimilacijo, prilagoditev razmeram dežel, kamor so prišli, ampak zahtevajo strog muslimanski red! Dobrota Evropejcev, ki jih še kar naprej sprejemajo, jim ne pomeni prav nič. Zadnje čase so našli v ZDA, V. Britaniji, Italiji in na drugih koncih sveta pripravljene teroriste-samomorilce, ki se sami nimajo za teroriste, ampak varuhe islama! Zato vedno govorijo, da to počnejo v imenu Alaha, ki je velik in vsemogoč; vse neprijatelje morajo pokončati, neprijatelji pa so vsi, ki niso muslimani! Po eni strani pravijo, da po Koranu ne smejo ubijati, po drugi pa je treba pobiti vse, ki niso Muslimani! Napaka islamskih držav, razen če niso tiste, ki podpirajo teror, je ta, da javno ne obsojajo islamskega terorja s samomorilci. To je slabo za iskreni islam. Turčija, ki je že davnega leta 1923 postala bolj napredna dežela pod zelo vplivnim Atatürk, se sedaj pogloblja v islam, čeprav je večina proti! Na ta način pa se Turčija zagotovo oddaljuje od demokratične

Evrope, glede na to, da je kar uspešna v osvajanju Evrope in spreminjanju zakonov sebi v prid, kar se dogaja ne le v Italiji, ampak tudi v Franciji in marsikje drugod po Evropi. Dejstva kažejo, da je islamski terorizem povezan z bogastvom in seveda z idejo islamizirati svet, ker bi tako lažje vladali. Zgovoren primer je Darfur. Sudanska oblast se sedaj ni preveč naklonjena prihodu vojske OZN, o čemer naj bi se šele v naslednjih mesecih pogovarjali. Toda tam ni Amerikancev, kot bi novinarji radi prikazali, tam so Kitajci, ki so končno pristali na prihod vojakov OZN, in verjemite mi, da je za to "kriva" olimpijada, ki bo drugo leto v Pekingu! Kitajci so raje popustili! Kaj se v resnici dogaja v Darfurju oz. Sudanu in kaj se je dogajalo tudi tedaj, ko pri nas niso o teh dogodkih še nič poročali, pa zelo dvomim,

se pobijajo med seboj, in to muslimani: šiiti in suniti, pripadniki istega naroda z razliko v veri, vendar z istimi idejami, ker gre za prevlado! Če pa so malo drugačne vere, jih pobijajo kot pse, to se je dogodilo prav te dni, ko so kar v enem napadu pobili več kot dvesto ljudi, katerih vera je blizu Kurdom, verniki pa so Jazidi! Evropa in celoten zahod živi v demokraciji in v veliki zmoti, če eno vero tolerira, saj končno ni noben problem nošenje muslimanske rute in

še sedaj ni preveč naklonjena prihodu vojske OZN, o čemer naj bi se šele v naslednjih mesecih pogovarjali. Toda tam ni Amerikancev, kot bi novinarji radi prikazali, tam so Kitajci, ki so končno pristali na prihod vojakov OZN, in verjemite mi, da je za to "kriva" olimpijada, ki bo drugo leto v Pekingu! Kitajci so raje popustili! Kaj se v resnici dogaja v Darfurju oz. Sudanu in kaj se je dogajalo tudi tedaj, ko pri nas niso o teh dogodkih še nič poročali, pa zelo dvomim,

Spopad civilizacij se mi ne zdi prava definicija. Na eni strani je zahod z različnimi narodi različnih kultur in ver, verjetno je krščanstvo v večini, čeprav to ni pomembno, saj v Evropi živijo tudi ateisti. Večina narodov na zahodu ločuje vero od vlade, verujoči so torej svobodni, nihče jim nima pravice vsiljevati, da hodijo k mašam, da so verujoči.... Pri muslimanih pa ni tako. Omenil sem že, da je islam nezdružljiv z laicismom. V muslimanskih deželah morajo prebivalci spoštovati samo islamska pravila. Svobode in demokracije ni, je le tista, ki jo zapoveduje islam, tako so daleč od demokracije in z zahodom nimajo prav nič skupnega. Zahodnjaki ne bodo mogli živeti skupaj z njimi, razen če jih ne bodo muslimani prisilili v to s silo, kar se na žalost že dogaja. Taka napaka je prav pri prihodnosti, ki prihajajo v Evropo in zahtevajo življenje po svoji volji, svoji veri, po islamskih pravilih torej, to pa ne bo šlo. Enkrat bo tega konec, prej pa nam ne bo prav lepo! Zahodna civilizacija se torej bojuje z islamom, ki ni nujno povezan s civilizacijo muslimanskih dežel, ki so imele svojo civilizacijo daleč pred prevzemom islama!

Silvan Štokelj

Primarne volitve v Demokratiški stranki

Igor Gabrovec podpira Enrica Letto

Kandidat za vsedržavnega tajnika Demokratiške stranke Enrico Letta je najboljša sinteza tega, kar bi morala resnično nova in resnično reformistična stranka predstavljati na zatonih italijanski politični sceni. Tako ugotavlja Igor Gabrovec, aktiven v organizacijah civilne družbe predvsem kot deželni tajnik SKGZ in pokrajinski predsednik SKGZ za Tržaško, v politični areni pa devinsko-nabrežinski občinski svetnik (izvoljen z največjim številom osebnih preferenc v sklopu levosredinske koalicije) in tržaški pokrajinski svet-

nik v opoziciji za časa Codarinove uprave. "Enrico Letta je mlajše lice italijanske levosredinske politike, kar je pomembno v sicer gerontokratsko nastrojeni družbi" ugotavlja Gabrovec. "Star komaj 41 let ima Letta za sabo solidno akademsko pripravo (diplomiran v mednarodnem pravu in doktor znanosti z disertacijo o pravni ureditvi Evropske unije). Zelo mlad državni in evropski poslanec je bil pri 32-ih letih že minister za evropske politike. Trenutno je državni podtajnik pri predsedstvu vlade Romana Prodijsa. Torej mlad, a vse prej kot

neizkušen."

"Podpora Enricu Letti je zame naravna in sledi logiki nagrajevanja programa in vsebin, po kateri sem lani prepričano podprl prav tako mladega Ettoreja Rosata že v fazi primarnih volitev znotraj levosredinskega tabora", pojasnjuje Igor Gabrovec. "Udobnejša in, recimo, perspektivnejša bi bila nedvomno opredelitev za Walterja Veltronija, ki je za zdaj veliki favorit primarnih volitev in uživa podporo pomembnega dela vodilnega aparata izvornih Levih demokratov in Marjetice". Enrico Letta, ki izhaja iz vrst stranke Marjetice, uživa številne in tako politično kot generacijsko transverzalne podpore v levosredinskem taboru. Na vse državni ravni ga med drugimi podpira tudi vodstveni član Levih demokratov poslanec Um-

berto Ranieri, ki je zasedal vladne odgovornosti za časa sprejemanja zaščitnega zakona. Na Tržaškem se za Enrica Letto opredeljuje tudi pokrajinski tajnik Marjetice Matteo Apuzzo (desna

roka Rosata v volilni kampanji za tržaško županstvo) in z njim večji del mladinske komponente stranke. Tudi na Tržaškem pa nastajajo prečne podpore Enricu Letti, kar priča opredelitev Igorja Gabrovca, med prvimi iz vrst slovenske manjšine. Kandidaturo Enrica Lette so laskavo ocenili tudi predsednik Dežele Riccardo Illy, poslanec Roberto Damiani ter, pravijo, sam predsednik vlade Prodi.

"V dobi divjega poosebljanja politike pa je vsekakor bistvenega pomena, da ljudi ocenjujemo na osnovi razprave in programov, ne pa na osnovi 'plemenskega rodovnika' oz. vplivnih prijateljev", poudarja Gabrovec. Program Enrica Lette sloni na idej-

nih stebrih, ki predstavljajo glavne izzive sodobne Italije: na svobodi, ki je nemalo vezana tudi na vprašanje zagotavljanja varnosti državljanov, na potrebi po inovaciji in resnični družbeni mobilnosti ter na politiki v podporo družine, ki je še posebej aktualna v državi, ki je na dnu lestvice rodovitnosti. Družba brez otrok pa je družba brez vsake prihodnosti. "Logika številke narekuje običajni stavcem, da je močno kotirajo rimskega župana Veltronija, vendar bi bila vsekakor dobra uvrstitev, ko že ne zmaga, Letta najboljša popotnica novi stranki, ki ji ne sme manjkati inovativnih idej, mladostnega elana in novih obrazov. Zato je nekaj zdrave interne konkurence in stimulirane dialektike vsekakor dobrodošlo tudi v fazi prve izvolitve novega vodstva nove stranke", zaključuje svoje sporočilo javnosti Igor Gabrovec.